

ČASOPIS

pro

KATOLICKÉ DUCHOWENSTWO.

Wydáwan

prispjwánjm

mnoha duchownjch a učených mužů

od

Knžecj Arcibiskupské Pražské Konsistoře.

Druhý ročnj běh.

Swazek čtwrtý.

W Praze, 1829.

W Knžecj Arcibiskupské knihtiskárně.

Πάντα δοκιμάζετε· το καλὸν κατέχετε·

Προς Θεσσαλ. Α. V. 21.

Veritas est dulcis et amara; quando dulcis, pascit; quando
amara, curat.

S. Augustinus.

Quid fortius desiderat anima, quam veritatem?

Leo XII.

I. P O G E D N Á N J.

1. O primátu, neboli papežské přednosti w Cjrkwi.

(Pokračowánj.)

Od Dra. Wáclawa W. Wáclawjčka, hlawnjho chrámu Páue
sw. Wjta na hradě Pražském kanownjka.

Přjkladowé papežské práwomocnosti
w prwnjch pěti stoletjch.

Prwnj stoletj.

a) W shromážděnjch a rokowánjch apoštolů, gakyčž nám Skutkowé apoštolštj troge uwodj, byl Petr wždycky předsedjcy, gehožto hlas a rozsudek neyprwé wyslyšen, a pak trprwa swolenj na gewo dáno bylo. To se stalo:

Předně, při wolenj apoštola, genžby přigal mjesto, z něhož gest wypadl Jidáš. I, 15.

Druhé, když ona pochybnost powstala, zdaliž pohané k přigetj náboženstwj křesťanského giž mohau připuštění býti. XI.

Třetj, za přjčinau skaumánj, zdaliž z Židů na wjru obrácenj křesťané mimo sw. Ewangelium i obřady zákona Mogžjšowa zachowáwati mají. XV.

β) Když za Kljmenta, který po Petrowi seděl třetj na stolici Řjmské, neswornost wznikla mezi bratřjmi (křesťany) w Korinthu, napsal gest on k nim, aby pokog a gednotu zgednal, a čisté učenj mezi nimi zachowal, onen wzácný list, který tak wysoce wážen byl, že geg také weřegně při poswátných shromážděnjch rowně gako Pjsma sw. čtali. Gest duchem spanilé lásky, spolu ale onau wáznostj psán, gakž ona gen Řjmské cirkwi, gen náměstku apoštola Petra náležj. „Ad pacemeos congregans, et reparans fidem eorum, et annuncians, quam in recenti ab apostolis receperunt, traditionem“ pjše o též epistole sw. Irenæus adver. hæreses III, 3. Cfr. také Eusebia Hist. eccl. III, 12. 32. IV, 22.

Druhé stoletj.

γ) Marcian hæretik z Pontu byw pro swá proviněnj od biskupa swého otce z cirkwe wylaučen, a nemoha od něho smjřenj dosjci, utekl se neginam nežli do Řjma, středku gednoty, aby tam přígetj do cirkewnjho společenstwj wylaudil. Než on tam přicházj po smrti papeže Higyna w roce 156, a slyšj od řjmského duchowenstwa (sede vacante) tu odbytnau odpověď: „Nobis illud facere non licet, una siquidem fides est, et animarum una consensio.“ Sw. Epifan hæres. 42.

δ) Sw. Dionys (Diwiš) biskup z Korinthu pjše (r. 167) na papeže Sotera: „Dnes gsme slawili den Páně, čtauce weřegně list twúg, a budeme geg také budaucně k swému ponaučenj pokaždě

čjstí, rowně gako onen předešlý, od Kljmenta na nás napsaný.“ Eus. hist. ecc. IV, c. 23. — Tady widěti, s gakau netiwostj listy řjmských Papežů giž tehdláž také w řeckých cjrkwjch zachowáwány a čteny býwaly, kteréžto cti nižádným giným se nedostalo.

ε) Montanisté z Frygie ucházeli se o společenská wyswědčenj (litteras ecclesiasticas communicatorias) u Řjmského biskupa Viktora, který ge ale, byw lepšjmu wyučen, odwolal a w gegich odsauzenj přiwolil. Tertullian.

ζ) Týž papež (Viktor) rozeslal po rozličných kraginách cirkulář, w němže biskupy wybjzj gemu doznámiti, w kterýby vlastně den myslili, aby welikonoce slaweny byly. Když pak biskupowé asiačtj pod wůdcem Polykratem biskupem z Efesu od swého obyčege, tuto slawnost zároweň s Židly držeti, ustaupiti nechtěli, byltě dokona na [tom, ge wyobcowati. Irenæus geg od toho zdržel, gakž Eusebius h. ecc. V, c. 24. wyprawuge: „Victorem tamen de hoc monet, uidelicet ne integras ecclesias omnino propter traditionis ex antiqua consuetudine inter eos usurpatæ observationem a corpore universæ Christi ecclesiæ penitus amputet.“ Eusebius uwodj též kap. 13. list Polykratůw na Viktora papeže a cjrkw řjmskau, w němž ze strany swé přjchylnosti k onomu zvláštnjmu obyčegi swé cjrkwě osprawedlnuge.

Třetj stoletj.

7) Sw. Cyprian biskup Karthaginský obra-
 cuge se při powstalé rozepři o opět přigetj za pro-
 následovánj Deciowa padlých na řjmské ducho-
 wenstwo gakožto hlawnu cjrkwę (sede vacante)
 po smrti Fabiána okolo léta Páně 251, a pak na
 geho nástupce Kornelia, gakž se o tom sám epist.
 52. ad Antonian. wygádřuge.

9) Fortunatus a Felicissimus, bywše skrze
 rozdwogenj, kteréž w Karthagině proti sw. Cy-
 prianowi způsobili, od afrických biskupů odsau-
 zení, utekli se ke Korneliowi papeži, aby od
 něho cjrkwęnj společenstwj obdrželi, který však
 gich odsauzenj potwrdil. „Scimus nos hor-
 tatos eos esse, pjše o tom mezi giným sw. Cy-
 prian epis. 55. ad Cornel: „ut ecclesiae catholicae
 Radicem et Matricem agnoscerent ac tenerent —
 ut Te universi collegae nostri et tuam commu-
 nionem, id est, ecclesiae catholicae unitatem et
 charitatem probarent ac tenerent“; — a na
 téhož papežského wyzuawače (Kornelia), pj-
 še wyzuawač a mučedlnjk Cyprian, by sobě
 posteskl, že wylaučenj ze spolku cjrkwęnj-
 ho skrze Novaciánské roztržky afričtj bisku-
 powé se dokonce osmělugj wrch práwa obtě-
 žowati: „Navigare audent ad Petri cathedram
 et Ecclesiam principalem, unde unitas sacerdo-
 tii exorta est.“

1) Tak welmi uznal sw. Cyprian mocnost
 stolice Řjmské, že také když biskup Arles-
 ský we Francausku, Marcian, nepokog tam

stropil, přestaupiw k Novaciánům, na papeže Štěpána napsal, geg prose, by nařjdl wěřcjm oné cirkwe a biskupům w Gallii, aby Marciana s swatého úřadu ssadili a giného na mjsto gehu wywolili biskupa: „Dirigantur in provinciam, et ad plebem Arelæte consistentem, a Te literæ, quibus, abstento Marciano, alius in locum ejus substituatur.“ Epis. 67.

*) Když Cyprian s Afrikány a Firmilian s Asiaty potřebnost nowých křtin od hæretiků pokřtěných zastávali, powstaltě i hned papež Štěpán: „Nihil innovetur; quod traditum est, servetur;“ a odsaudiw blud pobrozil gehu přídržencům exkommunikacj. Eus. VII, c. 3 — 5. Vincenc Lirinenský dj o tom in Commonit. c. 5. „Tunc beatæ memoriæ Stephanus apostolicæ sedis pontifex cum cæteris collegis suis, sed tamen præ cæteris restitit, dignum, ut opinor, existimans, si reliquos omnes tantum fidei devotione vinceret, quantum loci auctoritate superabat.“ Sw Dionys, biskup Alexandrinský, byl u Štěpána přjmluwějm za Firmiliána a gehu społubiskupy, gakž z listu gehu k papeži Sixtowi II, gegž Eus. VII, c. 5. uwodj, a z Jeronyma de viris illust. cap. 26. zřegmo. Než Cyprian a Firmilián, ačkoli se papežskému rozsauzenj nepodrobili, nicméně za odpadlce a kacjře gmjni nebyli, poněwadž, gakž sw. Augustin na mnoha mjstech, zwláště L. 5. cont. Donat. cap. 22. dowozuge, wěc ta nebyla geště od wšeobecné cirkwe na

sněmě rozhodnuta, což se teprw, a však e sententia Stephani, stalo na synodu Nicægském prwnjm Can. XIX., a Arelatenském prwnjm Can. VIII. *)

λ) Ten samý Dionys, biskup Alexandrinský, přjmluwěj Firmiliánůw u Štěpána byl od několika biskupů z Pětíměstj (Pentapolis) u papeže téhož gména, Dionysia (Diwiše) obžalowán, gakoby o tagemstwj neyswětěgšj Trogice Božj nesmeyšlel náležitě. Tento pak držel strany toho rokowanj w Řimě, a obžalowaný byl wyzwan dokonalýze swé wjry počet wydati; čemuž pak on také pjsemným odpowěděnjm na hlavu cirkwe zaslaným zadost učinil. „Lhaut, kdož mi předhazugj, gakobych zapjral, že Kristus gedné a též s Otcem podstaty (ὁμοουσιος). Slowce (ὁμοουσιος, consubstantialis) gsem owšem neužjwal, ale ginými slowy to samé gsem učenj wygáďřil.“ Sw. Athan. in L. de synodis Arim. et cæt. Stalo se to léta Páně 260.

Stoletj čtwrté.

μ) Staw se r. 312. pánem nad Afrikau, dowolil cjsař Konstantin Donatistům, aby gegich záležitosti skrze biskupy z Galie, oč geg byli zá-

*) Na hrubém gsau omylu, kdož z pewnosti, s kterauž sw. Cyprian sw. Štěpánowi papeži w prudkosti přjtomué pŭtky odporowal, dowoditi chtj, že prý on chatrná poněj o přednosti a hodnosti řjmské stolice měl. Cyprian zastáwal rovnost práv biskupských, a však bez ugmy božských práv papežských; on nezapjral přednosti stolice řjmské, sporowaw toliko o wztahu a mezech gegj wrchnomocnosti. Cfr. Cyprianowy a Firmilianowy anabaptistské listy 69 — 75 s Cypr. Epist. 45. 46. 52. 55. &c. a též s geho krásným spisem: „de unitate Ecclesiae.“

dali, vyšetřovány a rozsazeny byly. Na rozkaz tedy cjsaře odebrali se tři, totiž Maternus ex Agrippina (nynj Reyn Koljn), Reticius ab Augustoduno (nynj Autun) a Marcianus Arelský do Řjma, aby pod řjzenjm papeže Melchiada (aneb Melciadesa) s patnácti biskupy Italskými tyto rozepře wedle obyčjege cirkwe (σεβασμωτα τῶ ρωμαῖ) — gakž se we swém listu k Melciadowi Konstantin wygádřuge — wyrównali. W tomto sněmě wygewil, gakž obyčegno, každý biskup swé mjuňnj, a papež učinil rokowanj konec, rozsaudiw: „Cum constiterit Cæcilianum ab iis, qui cum Donato venerunt, juxta professionem suam non accusari, nec a Donato convictum esse in aliqua parte constiterit, suæ communioni ecclesiasticæ integro statu retinendum merito esse censeo.“ A tak se také stalo; Cæcilian byl wšj winy prost wyhlášen. Euseb. X, cap. 5. Optat L. I. c. 24 a 25. Aug. ep. 43., kterýžto prawj: „Ipse vero (Cæcilianus) satis omnibus innocentiam suam esse comprobata existimavit ex eo, quod cum omnibus Ecclesiis, præcipue autem Romana communicaret, in qua sede Ecclesia semper apostolicæ cathedræ Primatum venerata est.“

*) Sněm cirkewnj prwnj wšeobecný léta P. 325. držaný byl od cjsaře Konstantina, a wšak s přiwoleňjm papeže Sylvestra rezepsán a do Nicæi w Bythinii položen, gakž o tom synod hlawnj šestý, třetj Konstantinopolský Actione XVIII. in serm. acclamat. ad Const. Imp. swědčj:

„Arius divisor atque partitor Trinitatis insurgibat, et continuo Constantinus semper Augustus, et Sylvester laudabilis magnam atque insignem in Nicæa synodum congregabant.“ W tomto pak také sněmě měl přednostenstwý papež skrze své legaty Hosia (neb Osia) z Korduby, pak Vita (neb Vitona) a Vincencia; a poznamenáný hodno, že Sokrates, řecký spisowatel, oba poslednj, ačkoli gen kněžj byli, bezprostředně po biskupowi Hosiowi, před biskupem Alexandrinským, Antiochenským a Jeruzalémským gmenuge a kladě. Hist. eccl. I. 18. Gelas. Cyzicus de Nicæn. conc.

ξ) Od Eusebiánů na neyweyš zlehčen a potupen psal sw. Athanas a geho přátelé, ale i také geho saupeři na papeže Julia. Tent pak obě strany do Řjma před synod r. 341. kde Athanas a s ním spolu od Arianů ssazenj tři biskupové, totiž Pawel z Konstantinopole Marcellus z Ancyry a Asklepas z Gazy ze wšj winy wyřknuti, a ouenno za prawého patriarchu uznán byl, ačkoli pak na stolici sw. Marka skutečně dosednanti nemohl, pokud Konstancius Eusebiánům se slepě wésti dal. Při této přjležitosti pjše Sokrates, Řek: „že dowoleno nenj w cirkwi něco nařjdiť a spořádati bez přiwolenj Řjmského biskupa.“ Hist. eccl. II. 8. A gednage o dalsjch osudech sw. Athanasia a gmenowaných třj biskupů, prawj tamtéž cap. 15.: „Ex Romanæ ecclesiæ prærogativa liberioribus

litteris communicatos (totiž Athanasium et tres illos episcopos) in orientem remisit Felix (pontifex Romanus), singulis suas sedes restituens.“ Kterýžto děg wyprawuge Sozomén II. E. III. cap. 8. takto mluwj: „Quoniam propter sedis dignitatem cura omnium ad ipsum spectabat, singulis ecclesiam suam restituit.“

o) W té samé záležitosti sw. Athanasia a giných od Ariánů pronásledovaných biskupů katolických rozepsáno bylo r. 347. četné shromážděnj cirkewnj w Sardice (w Dácii), při kterémž legatové papeže Julia předseděli (S. Athan. ap. 2.); a kde otcové Can. III. IV. a VII. způsob odwołánj odsauzených, aneb jinak utištěných biskupů (apelantů) k papeži vyměřili. Spolu pak se synod sw. in epist. ad Julium pontif. wygádruge: „Hoc enim optimum et congruentissimum videbitur, si ad caput, id est, ad Petri apostoli sedem de singulis quibusque provinciis Domini referant sacerdotes.“

π) Ursacius a Valens, dva arianští biskupové, tento z Mursy w Pannonii (nynj Essek w Uhřjch), a onen ze Singidonu w Hornj Měsii (nynj Srbsko), kteří když sw. Athanas swau zase swobodu obdržel, s njm a s katolickými biskupy w společenstwj opět wgjti taužili, podali swé pjsennj odwołánj na Julia papeže, geg o přigetj do cirkewnj společnosti žádagjce. Apud S. Athan. ap. 2.

ρ) Eustathius biskup Sebastenský w Armensku byw ssazen na sněmě Gangresském proti němu a geho bludům držaném, wzal swé útočiště k Řjmskému papeži Liberiovi a s njm spogeným okcidentálnjm biskupům, a wyznaw wjru Nicegskau, obdržel list rozhřešujcý; čehož ten následek byl, že gak mile se njm na synodu Thyanském w Kappadocii (r. 365.) wykázal (*ostensis communicatoris epistolis*), bez průtahu na swé zase důstojenstwí dosazen byl. Sozom. hist. eccl. IV. c. 11. Sw. Epifan Hær. 75. Baronius zde dokládá: „Tanta enim erat romani Pontificis auctoritas, ut quos ille communione catholica dignatus fuerat, quantumvis de fide maxime suspecti essent, nemo eos recipere detrectaret.“ Ad ann. 365. n. 16.

σ) Druhý hlawnj sněm cjrkewnj, aneb prwnj Konstantinopolský od r. 381. genž z orientálnjch biskupů shromážděn byl, žádal ztwrzenj synodálnjch usnešenj od papeže Damasa, který téhož přjmo času rokowanj w Řjmě držel, gak z Theodoreta hist. ecc. IV. 9. a V. 10. wědomo gest: Tito orientálnj biskupové byli od papeže na onen sněm w Řjmě zwáni, wyluwlili se ale in libello synodico nuznými potřebami swých cjrkwj, proč přigjti nemohli. „Quia fraternam circa nos charitatem ministrantes, Synodum in Romana urbe Dei voluntate fecistis, et nos illuc, tanquam membra propria evocastis &c. — Oratio quidem nostra fuit, si esset possibile.“ —

I máme také psaný od Damasa na tytéž orientální biskupy, kdež jim říká: že velmi dobře učinili, a k svému vlastnému dobře prohlédli, římské stolici, kteréž se on nehodná soudit, povinnou čest prokázavše. Gmenugeť ge své nejmilejší syny (*charissimos filios*), napomíná jejich, aby vjru apoštolskou, přenesenou zvláště na sněmu Nicejském na paměti měli. Tento list nám zachoval Theodoret, církevní spisovatel a biskup Cyrrhusský v Syrii.

τ) Od Siricia papeže máme čtvero listů dekretálních. Nejpamátnější jest onen k Himeriowi, biskupu z Tarrakony, kdež se rozličné části církevní kázně pogaňkují a cap. 6. potřeba duchovního bezženství určuje a stanovuje. V témže také listu dává Siricius svou duchovní dohánějící mocnost na gewo: „*quæ sola admonitionis auctoritate, dicitur on, non corrigimus, necesse est, per severitatem congruentem regulis vindicemus.*“ Od té doby máme velmi mnohé dekrety a rozhodnutí papežská, kterážto jeho nástupci o všelikých předmětech do rozličných rozeslali kragin.

Století páté.

υ) Také od Innocencia I. nachází se více dekretalíj o rozličných předmětech kázně duchovní. V onom (dekretu) ad Victricium Rothomagensem čteme: „*Si autem majores causæ in medium fuerint devolutæ, ad sedem apostolicam, sicut synodus statuit et beata consuetudo*

exigit, post iudicium episcopale referantur. W giném, kde dotázka patriarchy Antiochenského (Alexandra) zodpowjána, (epis. 24. n. 4.) stogj: „Gravitas itaque Tua hæc ad notitiam coepiscoporum vel per synodum, si potest fieri, vel per harum recitationem faciat pervenire, ut omnium consensu, studioque firmentur.“

φ) Došla zpráva biskupů Afrikánských Orosiem knězem a listem sw. Jeronyma (ad S. August.), že Pelagius ze swých se bludůw způsobem podvodným očistiw, od otců Diospolytanských w Palæstině w katolické zase společenstwj přigat byl. I sešli se na sněmě w Karthagině r. 416., kde wyšetřowánj učenj Pelagia a Cœlestina — kterýžto poslednj giž před pěti lety za Aurelia odsauzen byl, a však se k papeži Innocenciowi odwolal — znowu předsewzali, klatbu na ně oba wyřknuli, a listem synodálnjm Innocence papeže o potvrzenj ortele požádali. „Hoc itaque gestum charitati Tuæ intimandum duximus, ut statutis nostræ mediocritatis etiam Apostolicæ sedis adhibeatur autoritas.“ W témž roce a za tauž přjčinau slawilo šedesátero otců Numidských sněm druhý na Milewě, a však nic sami o té nowé hæresi neuzawřeli, nýbrž rozsauzenj papeži Innocenciowi zanechali. „Qui Te Dominus gratiæ suæ præcipuæ munere in sede Apostolica collocavit, diligentiam, quæsumus, adhibere digneris. Nova quippe hæresis &c. tentat surgere . . . Hujus perniciosissimi erroris authores esse perhibentur

Pelagius et Cœlestinus . . . Hæc ad sanctitatem Tuam de concilio Numidiæ scripta direximus &c. (z psaný sw. Aug. 92.) Innocenc odsaudil to nové kacířstvý a půwody geho. „Quare Pelagium, Cœlestinumque communione privari, apostolici vigoris autoritate censemus, donec resipiscant de diaboli laqueis (ex Aug. ep. 93.) Než po geho aumrtí všeho pokusili Pelagius a Cœlestin, aby se před papežem Zosimem očistili, kterýž ale gsa od Afrikánských otců dokonalegi zprawen, oba ty kacíře znouu odsaudil in epist. tratoria ad omnes episc. (ex Aug. ep. 155.)

Také čteme w listu 33. psaném od Innocence na sw. Jeronyma za příčinau stropených od Pelagianů w Palæstině ukrutností: „Si quis coram me contra personam certam et nominatam actionem moverit, judices dabo“ &c. O tomto listu wece Fleury: „Cette lettre est remarquable pour montrer l'autorité du pape par toute l'église.“ H. E. díl V. 23. §. 31.

z) Sw. Chrysostom biskup Konstantinopolitánský, byw skrze auskoky Theofila Alexandrinského r. 403. od neprawého sněmu ad Quercum odsauzen, wzal své útočiště k papeži Innocenciowi, kterýžto geho ssazený za nesprawedliwé uznaw, obecny sněm shromážditi uložil, w čemž mu ale cjsař Arkádíus po vůli nebyl. Po smrti Chrysostoma nechtěl Innocenc s oněmi biskupy orientálnjmi, kteřj geg byli odsaudili, nižádného mjtí společenstvý, dokawadž

geho památky wnešenjm geho gména do diptych*) byli zase slušně nepoctili. Palladius in dial. de vita S. Joann. Chrysost. a Theodoret H. E. V. c. 34.

ψ) Cyrill Alexandrinský doznamuge papeži Cœlestinowi o kacjrstwj Nestoria biskupa Konstantinopolského, dokládage, že se od geho společnosti odchýliti nechce, pokudžby se se stolicj apoštolskau neporadil. „Digneris proinde, quid hic sentias, præscribere, communicare — ne nos cum illo oporteat, an libere eidem denunciare, neminem cum eo communicare, qui ejusmodi erroneam doctrinam foveat. „Cœlestin držel sněm w Řjmě (r. 430.) kde ortel exkommunikacj a s auřadu swrženj proti Nestoriowi, pakliby w desjti dnech sobě neusmyslil a neodwolal, wynesen, Cyrill pak splnomocněn byl, we gměnu stolice apoštolské úsudek wykonati. Obecnj sněm Efeský wyřknul znouu klatbu nad Nestoriem, listem Cœlestinowým se k tomu donucena prohlásiw. Na tomto pak sněmu byl sw. Cyrill předsedjcj, ale ne we swém, nýbrž we gměnu sw. Cœlestina. Stolice alexandrinská pokládala se tehdáž za prwnj po Řjmské; předce však neměl přítomný patriarch gakožto takowý, nýbrž gakožto mjstodržjcj

*) Diptycha — orum (od διπτυχος, což dwognásob složeno) psacj dsky, Schreibtafel, ze dwau listů sestáwagjcj, u Symm. w prwotnj pak cjrkwí poznamy (Verzeichnisse) u př. biskupů, zemřelých a t. d.

nepřijtomného papeže přednostenstwj. W gedné z geho — nás došlých — řečj, které před ote-
wřenjm všeobecného synodu držel, gmenuge on
biskupa Římského otce (*παππας*), gmenuge geg
patriarchu a arcibiskupa weškerého swěta.

ω) Týž papež Coelestin poslal sw. Germana
biskupa z Auxerre gakožto swého legata do Irska,
aby zemi tuto od bludu Pelagianana Agrikoly očistil.

αα) Eutiches hæretik, ortelowaný na sněmu
w Konstantinopoli pod Flawianem r. 449., obrá-
til se k papeži Lwowi. Tento pak wzaw o tom
zpráwu od Flawiana, kterýžto gemu akta téhož
synodu zaslal, ztratil tože také učenj Eutichowo.
Ep. Leonis ad Flav. A když pak sám Flawian na
lotrowském srocenj Efesském (*συνodus εφεσσιακη*,
conventus latronum) skrze násilj Dioskora alexan-
driuského s biskupstwj ssazen byl, wzal také on
k papeži Lwowi swé útočiště, a však zemřel
brzy na to. Lew hleděl obecnj sněm shromáž-
diti, gakž z geho listu (25ho) k Theodosiowi cj-
saři zřegmo, a kterýž pak také za Marciana cj-
saře r. 451. w Chalcedonu k mjstu přišel. Tamž
měli opět papežštj legatowé přednostenstwj; wi-
dauce ale hned z počátku rokowanj, že také Dio-
skorus mezi biskupy sedj, wywstaliť, prohlásiw-
še, že Dioskorus ze shromážděnj odegiti musj,
an papež *), hlawa wšech cjrkwj, ne-

*) Gméno papež od řeckého *παππας*, genž se wykládá otec,
bylot od křesťanů welmi záhy prwnj gegich hlavě, bisku-

chce, aby on mezi biskupy gako soudce seděl, gěsto gako obžalovaný počet z toho wydati musj, co před lety dvěma na nespravedliwém sněmu Efesském byl stropil. Dioskorus — patriarch — musel se swé stolice wstáti, a na onu obžalovaného se posaditi. — Po učiněném wyšetřowánj wynesli legatowé prwnj nad njm we gměnu papeže klatbu, k čemuž pak i swatý synod přistaupil. *Actione III.* Zwlastě pak se Dioskorowi wina dávala, „quod, cum iudicandi personam non habeat (t. nad Flawianem, gelikož sám patriarch byl, a do geho provincie nepatřil) præsumpsit, et synodum ausus est facere sine auctoritate sedis apostolicæ, quod nunquam factum est, nec fieri licet.“ Epištola Lwa k Flawianowi byla od otců schwálena a za prawidlo wjry přigata. *Hæc Patrum fides. Hæc Apostolorum fides. Omnes ita credimus. Anathema, qui ita non credit. Petrus per Leonem locutus est. Apostoli ita docuerunt!!! Act. II.* A w listu synodnjm ke Lwowi dĵ otcowé: „Quibus tu sicut membris caput præeras“ &c. *Act. III.*

ββ) Také Theodoret, slawný spisatel řecký a biskup Syrský z Cyrrhu byl na onom lotrowském synodu w Efessu od Dioskora s biskup-

pu Římskému, a sice gediné a přednostně dáno. *Papæ nomen, quod olim episcopis occidentalibus commune fuit, romaní Pontificis proprium mansit, quia hic de jure divino omnibus episcopis major est habitus. Fleury.*

stwí ssazen, obrátil se ale ke Lwowi (Ep. 122.), a byl od něho rozhrěšen a na swau zase stolici dosazen, kterýžto také úsudek sněm Chalcedonský stwrdil. Theodoretus dignus est sede Ecclesiæ. Orthodoxum Ecclesia pastorem recipiat. Archiepiscopo, (a sice) universali *) Leoni multos annos! Post Deum Leo iudicavit! Act. VIII.

77) Felix III. odsaudil r. 484. Akacia patriarchu Konstantinopolského gako přidrželce sekty Euticheowy, doznámiw gemu ortel synodnjm listem (epist. Felicis 6ta), genž začjná: „Multarum transgressionum“ &c. Nástupce gehu, Gelasius I. zastáwal gehu přjsné nakládánj, twrdě, že předek slawný gakožto wykonawatel synodálnjch uzawřenj Chalcedonských (Executor canonum) takto byl gednal: „Uniuscuiusque Synodi constitutum, dj on, quod universalis ecclesiæ firmavit assensus, non aliquam magis exequi sedem oportere, quam primam, quæ et unamquamque Synodum sua auctoritate confirmat, et continuata confirmatione custodit, &c.“ a wymazal z diptych gmeno Akacia, sobě usrozuměti a se káti nerodjciho. Epist. ad episc. Dardan.

Tito zde položenj příkladové o užjwánj a wykonáwánj cjrkewnj přednosti a mocnosti řjmských biskupů hned za prvotnjch cjrke časů — obmezenj wětšjm djlem na cjrke w zemjch

*) Gakž se in Act. III. dočjsti.

wýchodnjch, a to neywjce z té přjčiny, aby se neřeklo, což owšem historicky nedůwodno, — že to práwa pauze patriarchálnj byly, kterýchž papežowé Řjmštj na Západu užjwali a ge wykonáwali; tito přjkladowé, a co námi mimo ně z pramene neypodstatněgšjho, totiž z Pjsma sw. a z učenj swatých otců a cjrkewnjch sněmů dowozowáno a wykládáno, tušjme, že postačj, každého nestranného prawdy a náboženstwj milowného člowěka k úplnému přesvědčenj, a také i fanatické protiwnjky swatého cjrkewnjho primátu, pokudž gen geště se zgeweným náboženstwjm dobře smeyšlegj, pakli ne k přiwoleň, aspoň k umlknutj přiwesti!

2. Wýbornost učenj o angeljch.

Od Vinc. Zahradnjka, faráře Zubruického.

Cokoliwěk Bůh zgewuge, gestiť wěc nechatná a marná, nýbrž utěšená a k wzdělánj srdce a k ošlechtěnjmrawů našjch naneyweyš poskytná a prospěšná. Chceme-li se tedy ugistiti, byloby učenj něgaké swědomjm samého Boha stwrzené: pilně skaumeyme, zdaliby mocj a skutkem swým bylo prospěšné.

A wšak wnitřnjdobrota učenj nenjť gediným a dostatečným znamenjm, žeby pocházelo z ust

věčné mandrosti a prawdy. I všelikých učení, vlastností a powahau swau k útěše srdce a k slíčným mrawů zprávě napomocných, toliko to gest Bohem zgewené, při kterémž se druhé také znamenj nalézá, totiž zázrakové.

A poněwadž se zázrakové od Ježše Krista a apoštolů geho wykonanij na učení gegich wůbec a wesměs wzťahuj, obecná pak cirkew učení Kristowo, od apoštolů i psané i austně hlásané, w čistotě a přesnosti zachowáwá a zwěstuje: tedy každé učení Bohem gest zgewené, kteréž samo w sobě potěšitedlné a swaté gest, a o kterémž se prokázati může, že ge cirkew katolická w biblji, aneb w spisech swatých otců a slowautných učitelů, (tradicj) k wěření předkládá. Gistěť tolikéž gest, že gednosworný hlas obecné cirkwe za zázrak gmjn býti může, poněwadž gest zvláštnj neobyčejný příběh, Bohem samým řizený, a na prawost učení gegjho zřegmě ukazujcjj. Co se pak biblji dotýče, ta gak přewýborným obsahem swým, tak swědectwjm cirkwe a giným gestě zvláštnjm diwem gest osvědčena gakožto předrahý a neyhognějšj pramen slova božjho. Kdo tedy ukazuge, že učení něgaké samo w sobě welikau má moc k ošlechtění žiwota a spokogění srdce našeho, a že w biblji swětlé mjsto a tuhý má základ: tjm samým mocně dowodj, že Bohem gest zgeweno.

Co se tkne učení o angeljch, řádné o tom pochybnosti nenj, že ge cirkew katolická, po we-

škerém oboru země rozprostřená, w skutku předkládá a po wšecky časy gednomyslně držela. Každý rok slawjme památku Michaela, Gabriela a Rafaela, ano i památku všech zespolku angelů strážných. Žádného též, kdož do pjsma swatého nahlédl, nenj tagno, že se w neyswětějšj této knize předrahně nalézá mist, kteráž o bytj angelů, o gegich powaze, působenj a blahoslawenstwj, gakož i o rozdjlu mezi dobrými a zlými angely wýslowně a swětle gednagj.

Ze tomu tak gest, dogmatikowé naši snad hned až přílišnau bedliwostj a snahau dokazugj, a sice tak obšjrně, že wýbornost toho, což cirkew o angeljch wěřj, druhdy ani na zmjnce nemagj. Wizme tedy, že učenj o angeljch, gak dobrých tak zlých, w skutku gest učenj rozumu přiměřené, potěšitedlné, k šlechetnosti mrawů aučinliwě wzbuzugjcj, — gednjm slowem, že gest učenj wýborné.

1. W stranách swěta, od země našj rozdjlných, žigj tworowé, gešto gsau welmi dokonalejšj, nežli my lidé, a wúbec angelé se gmenugj. Poslednj z nich dokonalostj swau přesáhá neywýbornějšjho z lidj.

Tomuto učenj zdravý rozum nikoli neodporuge. Hwězdy nad námi gsau nesmjrné welikosti. Negedna z nich wětšj gest prostranné země našj. Zdaž ale hwězdy beze všech gsau obywatelů? Gsau-li gediné proto stwořeny, aby se nočnj dobau na obloze třpytily? Bůh, gsa všemoc-

ný, mohl dáti giskru života tworům, člověka vyššjm a dokonalejšjm, a gakožto Bůh neobmezeně maudrý, swatý a dobrotiwý, w skutku ty djlý swěta, gež nebe zowau, twory naplnil, nad nás lidi welmi wznešenými. — Člowěk gest králem na zemi, magicj pod sebau i bezžiwotné twory, i walný počet žiwočichů. Zdaž ale w giných swěta končinách nežigj tworowé, kterjž člověka tak dokonalostj přesahaj, gakožt on přirozenjm swým nad zwjřaty wýwodj? — W celé nám swědomé přirozenosti se nalezaj nedohlednj stupňowé žiwota a dokonalosti. Poslednj bylina dokonalejšj gest než přednj z ko- wů; poslednj čerw dokonalejšj gest než přednj z bylin a stromowj; poslednj člověk dokonalejšj gest přednjho ze všech zwjřat země. A však při prwnjm z lidj se gistě neskonáwá všeliká dokonalost, nébrž sahá přes pomezj země do giných djlů swěta, a tam nápodobně u wětšj a wětšj mjře zhůru se pne, až se konečně trůnu všemocného stwořitele dotýká. Pramen wšj pomyslné dokonalosti gest w Bohu, z Boha ale se rozléwá na twory, a však gistotně ne hned na pokolenj lidské a njže na giné twory, nýbrž djljwe na nescitedlné zbory angelů.

Nelze-li giž pochybowati, žeť wprawdě gsau tworowé, welmi důstognějšj a lepšj nežli my lidé: tedy postawen gest člověk z gedné strany podlé zwjřat, z druhé pak podlé angelů. Že pak daleko gest wywýšen nad zwjřata, radowati se

má, a čítiti hodnost swau: že wšak nižšj gest angelů, a byt se mu třebas žádný z lidj dokonalostj wrownati nemohl, že předce nenj rowen ni poslednjmu z angelů, má ho činiti pokorna, a nedati pýše zniknutj w srdci geho. Negsi-li twor tak zpanilý gakož gest neynižšj angel; anobrž negsi-li snad ani tak dokonalý, gakož gest drahně lidj kolkol tebe: neroď se nadýmati, a nebudiž marným zapogen domněnjm o ceně a hodnosti swé. — Wjme-li o angeljch, o bytnostech, dokonalost lidskau a giné přes to dokonalosti magijcjh, dokonalosti, kteréž zde na zemi darmo hledáme: welice z toho gsme potěšeni, a gakož se mysl naše středem angelů snáže k Bohu pozdwihuge, tak se také přjčinau tworů, nad pokolenj lidské wznešených, důstogněgi o moci, maudrosti a dobrotě božj smeyšleti učjme. — Wjme-li, že gsau angelé: wjme tolikěž, gakbychom o vlastnjm swém po smrti stawu zdrawě a podobně smyslití měli. Gestili zde člowěk málo menšj angelů, gakž osmý žalm oznamuge: nepochybug, že po smrti při wštjpen bude k společenstwj angelů, a účasten přirozenj gegich, gakož wece sám Ježjś Kristus: „Při wzkřjšenj budau lidé gako angelé božj w nebi. (Mat. 22, 30.) Učme se tedy znáti powahu a vlastnosti angelů, aby chom si snáže předstawiti mohli, w gakém asi stawu nynj gsau milj naši odsud odešlj, gaký gednau bude způsob vlastnjho žiwota našeho.

2. Člověk sice má duši, rozumem, vůlí a mocí k působení všeho sličného opatřena. Může též drabně sladkých, pauze duchovních radostí požívat. Nicméně duše jeho obytem svým gest v těle. Angelé však prosti gsau těl, a u přirovnání k nám lidem pauzují duchové. Negsaut sice duchové neobmezení, a nikoli tak čistí, jako Bůh, prostočistá bytnost. A však předce nic takového, což i poněkud tělu našemu se podobí, při nich se nenachází. Widí-li se komu, nižší a méně důstojnou stránku angelů, čili to, v čemž jejich obmezenost stojí, zwáti tělem: tedy spolu připomeň, že těla angelská negsaut hmotná, živočišná, smyslná a padující, jako gsau těla lidská; nýbrž že i těla jejich gsau nebeská, stkwaující a duchovní. „Substantiam, minime expertem materiae, angelis attributam fuisse, non pauci ex Patribus senserunt, docueruntque, esse eos spiritus, tenuissimo corpori conjunctos.“ (Joan. Bossius Inst. theol. Romae 1759 Tom. I. Lib. I. cap. IV, n. 16). Nicméně dle daleko větší sv. Otců gmenuge angely *ἀσώματος*, seu omnino incorporeos. Žalm CIII, 4. srow. s Žid. I, 7, 14.

Zdravý rozum nic proti tomu nenawrhue, že angelé gsau duchové, a magí-li předce gaka těla, že i ta duchovní gsau powahy, a od těl lidských podstatně rozdílná. My lidé přjčinau těla s němými zwjřaty v přjbuzenství stojíme. Tělo, kterýmž přiodjna gest duše naše, vlastním

gest kořenem všech neduhů, wad a nedokonalostj našjch. „Porušitedlné tělo obtěžuge duši, a zemský byt dolu tlačj mysl.“ (Maudr. IX. 15). Drahný počet lidj w malomocném, chorém, bolestmi utrápeném těle se wleče, a i neywýtečněgšj tělo poddáno gest wšelikým potřebám a bezděčností. W rowu konečně ostawugeme tělo, na onen swět se berauce. Tělo naše weskrz gedno k žiwobytnosti na zemi gest přistrogeno a způsobeno, k žiwotu ale na onom lepšjm swětě se nikoli hoditi nemůže. Nenj tedy možná, by angelé důstogněgšj byli tworowé, spolu wšak těla měli, našemu tělu i z částky toliko podobná. Kdyby měli angelé těla, od našjch těl nikterakž rozdjlná: nemohlibychom se domyslit, gakby chodili mezi námi, a ledacos zde působili, předce ale od nas spatřjni býti nemohli.

Wěřme-li giž, že angelé gsau duchowé: chowáme sice a opatrugeme tělo, od Boha k ułożenému času nám dané, a trpěliwě neseme břemeno geho; a wšak hlawnj péči přiřládáme k zwelebenj ducha swého. Snáze pochopugeme, čjm wjce člowěk tělu howj, a tělesně gest žiw, že k zwjřatům se skloňuje: čjm dbalegi ale ducha wzdeľáwá, a duchem žiwe, že angelskau na se béře přirozenost, a anelem gest w stánku těla. — Naswětlegi též poznáwáme, gakby angelům možné bylo, weliké, wšecku lidskau možnost přewýsugjcj věci působiti, a gak podobně

i my po swém na onen swět překročenj působiť budeme.

3. Moci, kteréž má duše člověka, magj tolikéž angelé, a však w daleko wětšj mjře, a o všem hned nad pochop náš. Magj bystřegšj a ku všem, i hlubokým prawdám pronikawěgšj rozum; magj žiwěgšj a gemněgšj cit; magj žádosti welmi zřízené a rozumu plné podrobené; magj wůli, s příkazy božjmi shodněgšj a srownalegšj; magj posléz činliwost, neb wen působj-cj moc, a však daleko wolněgšj a swobodněgšj, nežli gest skutkugcj (skutkowná) mohútnost naše. Ef. III, 10. Mat. XVIII, 10. XXII. 30. Luk. IX, 26. XV, 7. &c. &c.

Kdoby proti tomu na odpor nastupowal, tjm samýmby zapjral, žeby angelé byli tworowé, nad nás wywýšenj. Neb w čemby pak gegich přednost záležeti mohla? Gegich um, cit, žádosti-wost, wule a působj-cj mohútnost giž proto dokonalegšj býti musj, nežli patero našjch dušewnjch mocj, poněwadž hmotného těla našeho gsau zhoštění, a na swětě, na kterémž žigj, k vzděláwánj a cwičenj mocnostj swých lepšj nacházegj příležitosti.

Gižť tedy každý na nebe pohled, a každé na občany gehopomyšlenj meze a ohradu dušewnjch mocnostj našjch nám k paměti při-wádj. Než wzbuzuge nás také, bychom na dokonalo-stech, giž giž dosažených, nepřestáwali, nýbrž až do wykonánj žiwota swého rozum ostřili, a při-

hodným uměnjm zásobowali, cit gemněgšj a silněgšj činili, náchylnosti w slušné drželi kázni, a i wůl j i skutkem k tomu gediné lauli, což nám rozum náležité býti ukazuge. Čjm komu wjce na wuitřnj dokonalosti přibýwá, tjm wjce má do sebe hodnosti angelské. Žádný však, znamenage při sobě malomocenstw j ducha a nedostatečnost mysli, příliš proto se smutiti nemá, koge se sladkau wěrau, že což gemu nenj dáno, dánoť gest angelům, a že gednau i sám dobrotau všemohaucjho w angela se vzdělá.

4. Zwlastnj angelů dokonalosti gsau, že Boha plněgi, nežli my, znagj, bližšj mu gsau, a užšjmi swazky s njm spogeni, že se mu wraucněgi klaněgi, moc, maudrost a dobrotu geho ustawně welebj, a neyčistšj láskau k němu hořj. Mat. XVIII, 10. Izai. VI, 3. Dan. VII, 10. Zgew. VII, 11. 12. &c.

My lidé řjdko máme tak čisté srdce, a mysl od cizjch myšlenj tak uwolněnau, bychom se prodlenau chwjlj s Bohem plně objrati mohli. Žádného nenj tagno, gak málo gsme gemni k žiwému znánj vlastnostj božjch, k wraucj pobožnosti a k srdečnému milowánj Boha. Angelský však rozum, angelský wtip, angelské srdce welmi přewýšuge mdlobu naši. Angelské přirozenj cele gest pochopno božstw j, a poněwadž nic nenj tak důstogno wědomosti a přemyšlowánj, gako Bůh w nezměrném weleslawenstw j swém: tedy angelé w skutku titýž hlaub se pohřžugj w Bohu.

Že pak naprosto gsau zažžeti neyčistšj k Bohu laskau, u přjčině gest, že každá žiwá wědomost oblomuge a zahjwá srdce, gegich ale oko božské dokonalosti přegasně spatřuge.

Gestliže giž w poznánj Boha, w plamenně k němu lásce a w hlubokém se skláněnj před trůnem geho obzwláštnj dokonalost angelů stoj: powrchu patrně ležj, žeť se i my swrčowaným snaženstwjm na to wynakládati máme, by naše známost stwořitele den po dni rostla, srdce pak ustawně hlubšj poklonau, pewněgšj důwěrau, a žiwěgšj milostj k němu lnulo. Lidé Boha a srdečného náboženstwj prázdni, gsau tolikéž prázdni opravdowé ctnosti, a teskně jim býwá na pěkném swětě; gešto lidé, horliwau mysl k Bohu magjcj angelského cosi w powaze a mrawjch, a brž i w oblčegi swém magj.

5. Angelé gsau welmi blaženěgšj nás lidj. Ale však předce žádných tělesných rozkošj nepožjwagj, nýbrž duchownjho způsobu gest každá radost gegich. Mat. XXII, 30.

Weliké dokonalosti, gimiz ge Bůh obdařil, gsau gako walné, čistě wyhlazené zrcadlo, do něhož s newymluwným potěšenjm wzhlédagj. Zwlastě pak blahoslawenstwj gegich založeno gest na známosti a milowánj Boha, a přeochotném plněnj wůle geho. Mat. XI, 10. &c.

Žeby angelé mnohem blaženěgšj byli nás lidj, z toho gest zgewné, že nás lidj dokonalegšj,

zwláště pak citliwostj obdařeni gsau, kteráž náramně mnoho sladkosti w plné sje gegj obsáhnutí může. Gest to též průwodné z toho, že Bůh, wedlé nepostižné moci, maudrosti a lásky swé, blaho tworů swých na neyvyšší možné stupně wynášj, a aby blahost we swětě gehu w každém okamženj byla newýmluwně weliká, nesčjslné twory učiniti musil, náramně hogných, walných, čistých a trwanliwých radostj chopné. — Že pak blahoslawenstwj angelů žádného tělesného kochánj w sobě nezawjrá, z toho usauditi můžeme, že prosti gsau všeho, což se tělu našemu podobj. — Poněwadž konečně angelé týž i týž w dokonalosti postupugj, Boha den po dni wjce milugj, a neyswětějšj wůli gehu w rostaucj mjře a aučinliwosti wykonáwagj: nepostihlá blaženost gegich musj den co den býti wětšj.

Gsau-li giž angelé tworowé, nadl pochop a mjrů blaženi, ač žádných tělesných ljbostj nepožjwagj: na swětěle stogj, že tělesné kochánj nikoliwěk přednj a čelnj stráukau blaženosti nenj. U welikém gsau bludu, kdož o smyslné radosti, zwláště pak o syrowé a hrubé, přjliš stogj. Čjm kdo wjce tělesnost rozpasuge, a přirozkošech lpj, kterýchž i zwjřata požjwagj: nemůž w gednú čelednost uweden býti s čistými duchy, a nebe by nenalezl w nebi, kdyby i w skutku doň wkročil. — Učme se den po dni Boha lépe znáti, srdečně ho milugme, neljčené pobožnosti pilni budme, a w každé přjčině si počjnegme gakožto rozumnj,

dobříj lidé. Neb tjm toliko obyčegem na neyweyš oslazugeme wezdegšj žiwot swůg, a k požjwánj angelské blahosti se způsobugeme.

6. Bůh stwořil nesčjslné množstwj angelů, kteříž w utěšeném towaryšstwj pospolně žij. Jan. VII, 10. Mat. XXVI, 53. Žid. XII, 22. A však nestogj všickni na gednom a témž stupni dokonalosti a důstogenstwj, nýbrž gedni všeligak nad druhé wynikagj, gedni trůnu welebnosti božské blže gsau než druzj; nebo Pjsmo mluwj o Archangeljch, k. p. 1. Tes. IV, 15, — o Serafijnch, Izai. VI, 2. 3. — o sedmi před Pánem stogjcjch. Tob. XII, 15. — o kněžetstwjch, mocnostech, Efes. III, 10. o trůnech a — panstwjch, Kol. I, 16. o Angeljch, mocnostech a mocjch, Petr. III, 22. — o Cherubijnch, Ezech. X; ač ostatně newjme, nýbrž se gen rozumně domejšleti můžeme, w čemž ten rozdjl přednosti &c. mezi Angely záležj *).

Miliony milionů lidj z okršlku země na onen swět přicházegj, a naděge-li gest, že přicházegj w rozkošné towaryšstwo angelů: počet angelů přewyšuge pochop náš. Gsau-li swjtjcj nad námi swětowé djlem wětšj nežli země: nemůž wyslowen býti počet angelů, poněwadž se i hwězdy na nebi sečjsti nedadj. — Gakož pak zde na zemi ge-

*) *Esse Sedes, et Dominationes, Principatus et Potestates in coelestibus apparatus firmissime credo, et differe aliquid indubitata fide teneo; sed . . . quænam ista sint, et quid inter se differant, nescio. Sw. August. in L. ad Orosium c. 10.*

den kow druhého, gedna zrostlina druhé, gedno zwjře druhého gest dokonalegšj; gakož obzwlá-
štně lidé, ač všickni gsau lidé, nicméně doko-
nalostj těla a duše, wtipem, uměnjm, pokogem
srdce, sličným smeyšlenjm a působenjm, sta-
wem, mocj a důstognostj od sebe se laučj a dě-
lj: takéž zagisté i gedn angel druhého doko-
nalegšj gest a blaženěgšj. — Nelze snad srozu-
mem pochybowati, že wyššj angelé w řizenj a pē-
stowánj nižšjch zwláštnej radost, a zpanilý okrš-
lek působenj swého nacházegj, nižšj ale že pod
zprávau gegich se wzdláwagjce, na wyššj stu-
pně blahosti wynikagj. Gest tedy gisté a nepo-
chybné, že w skutku gedni z angelů pod druhé
náležegj. Geli však náramné, nesčtetné množstw
angelů, z nichžto gedn dokonalostj a důstogen-
stwjm wjce gest wznešený než druhý: wyrozu-
měti z toho můžeme, gak mocný a dokonalý gest
Bůh, a gak vysoko stogj trůn welebnosti geho.
Mezi lidmi a mezi Bohem nekonečné gest pořadí
angelů, arčiangelů, Cherubim a Serafim, knížat
a mocných panownjků. Žádný tedy, a hned i
neylepšj z nás, nebuď zpupným a hrdým, a sklá-
něg se w neyhlubšj pokoře Pánu a Králi kůrů an-
gelských. — Předstawugeme-li sobě tu radost,
kterauž ne gedno miliony zwjřat a miliony lidí,
brž také miliony angelů w každém mžiknutj oka
požjwagj: widjme z toho, že b'aho cjtjcjch two-
rů, cele a obsažitě powáženo, gest náramně we-
liké, že neywyššj pomyšlené blahoslawenstwjest gest

aučel swěta, že ctnost základně a čelně obecné dobré rozmáhati welj, a že Bůh, půwod wšj té newýmluwné blaženosti, sám w sobě gest Otec nesmjrně dobrý a milostiwý. — Gestliže poslěz mezi angely nesčjslnj gsau stupňowé hodnosti a dokonalosti, a druhý od druhého záwisj: žádný toho těžce nenes, že gedem člowěk rozenými dary, dokonalostj, mjstem a stawem nenj rowen druhému; žádný na wyššj záwistně nehled', a nižšjch nepotupug; žádný se nezpjrey pod giné naležeti, a kdož gest gakaukoli měrau powýšen, tjm ochotněgi giným služ; we-směs buďgeden učitelem, pěstaunem a prowodnjkem druhého na cestě žiwota.

7. Počátečně všickni angelé byli beze wšj auhony, wady a skwrny, tak že neyčistšj oko Páně nic nemilého na nich neshledalo. Ale však nebyli w dokonalosti ustaweni tak, by se w ničem k zlému schýliti nemohli. Wětšj djl gich zachowal půwodnj dokonalost swau, a setrwal w dobrém, djl ale skrze hřjch z milosti božj wypadl. 2. Petr. II, 4. 1 Jan. III, 8. S. Judy w. 6. Protož se rozdjl činiti má mezi dobrými a zlými duchy. Zlj slowau ďáblowé, a i mezi nimi gest gedem neywyššj.

Z ruky všemocného a bez mjry swatého stwořitele nemohli pogjti ginj tworowé, leč gediné tak dokonalj, gakéž ge swrchowaná maudrost mjtí chtěla. A však nemohl Bůh angely učiniti tak dokonalé, by nemohli blauiditi a uši-

nautise s cesty gim, wymezené, poučwadžby pak byli gemu samému rowni, a nebyliby blaha swého, wáženjm ge z vlastnj powahy a aučinliwosti swé, powyšowati mohli. Nenj tedy diw, že djl angelů, přičinau obmezenosti swé, z prwotnj dokonalosti wypadl. — I to nenj s podiwenjm, že pád angelů byl welmi weliký. Neb čím výše kdo stogj, tjm horšj pád gehu, tjm záhubněgšj zlé, kteréž působj. K duchům welikým i zde na zemi žádná nepřipadá malost. — Ildelfons Schwarz twrdj po sw. August. L. XXII. de civit. c. 1., „že angelům byl položen čas mrawnjho vzdělánj a zkaušenj“ (Handbuch der christlichen Religion. Bamberg 1801. I. Thl. S. 296.) A tudjž na stránce 303 dokládá: „že djl angelů neostal w čase skaušenj swého.“

Gsme-li pak giž na tom ustaweni, že padli angelé, tworowé tak wzácnj a zpanilj, zřetedně widjme, že člověk, twor angelů obmezeněgšj, tjm bedliwěgšj na to má péči mjtj, aby w něčem nepoklesl. — Učj nás tolikéž pád angelů, že čím výše gest člověk postawen, a čím wětšj gest gehu wtip a statečnost, tjm horšj a nebezpečněgšj gest zlé, kteréž působj. Lidé neobyčejného dowtipu, prostranné a živé mysli, tklivého srdce a wýtečné činnosti, gsau buď na wrch zlj a neprawj, neb na wrch dobřj a šlechetnj. — Byli-li angelé všickni ze spolka půwodně dobřj: padli božjm sice dopuštěnjm, ale vlastnj winau swau. Z toho gasněgi poznáváme, že Bůh nenj půwod

zlého, kteréž se we swětě děje, alebrž že ten vlastně ubjhá w hřjch, kdož se Boha cizj a od-bog wede proti němu. — Byloť však potřebné, oznámiti nám, že gedno menšj počet angelů ctnosti poběhl. Neb kdybychom věřiti měli, že u většjm čjsle padli: weliceby nás to rmautilo, a mnohýby se domeyšlel, že nebylo-li většjmu počtu angelů možná setrwati w dobrém, slabj lidé tjm méně hřjchu se uwarowati mohau.

8. Hřjch, gehož se angelé dopustili, byla pýcha a zpaura. Nechtěli uznati pána nad sebau, a zprotiwili se neyswětěgšj wůli geho. Luk. X, 18. Izai. XIV, Maud. II, 24. Nižšj angelé swe-deni byli od wyššjch.

Nelzeť nám wěděti, gakýmby zákonům poddáni byli nebeštj duchowé, a coby každému w nebi konati přislušelo. Protož si také člowěk před-stawiti nemůže, gak a w čemby byli angelé vlastně zhřešili. Toliko to zagisto se twrditi může, že pýchau gsauce popnuti, nechtěli Bohu powinnau wzdati počest, a protiwili se wůli geho. — Že pak zpupné, drzostné počjnanj wyššjch a důstogněgšjch angelů osjdlem bylo nižšjm, tomu každý dá mjsto, rozpačj-li usebe, že přirozené gest nižšjm a obmezeněgšjm tworům, příkladem wyššjch se zprawowati, a že w každém takměř srdci žádost powýšenj a swrženj s sebe domnělého gha snadno se dá w neuhasitedlný, zhaubný plamen rozohniti.

Gisto-li wšak gest, že pýchau padli nebeštj duchowé: učjme se z toho, že čjm wjce čłowěk přirozenými dary swými nad giné předčj, čjm wjce dūmyslnostj, uměnjm, důstogenstwjm a mocj gest wznešený, tjm pilněgi se zwláště pýchy wystřjhati má. Neb i před čłowěka pádem gde pýcha a zpaura, ne lidi toliko, brž i Boha potupugjcj. — I to se nám s prospěchem k wěrenj podáwá, že nižšj angelé počjuánjm wyššjch w přewrácený smysl a ku pádu přišli. Neb slauzj nám to k wýstraze, bychom se nedomnjwali, že což lidé smeyšlegj a působj, wtipem, uměnjm, mocj neb sic ginák zweličenj, wždy také maudré, dobré a sličné gest. Z pádu nižšjch angelů wiďjme, gak nebezpečný gest zlý přjklad powýšených w lidu, a gak se každý na péči mjtj má, aby zřenjm na gegich prostopášný, zlý žiwot nezprznil mysli swé, a w podobné zlosti a neprawosti se newyďal.

9. Padlj angelé neztratili sice wyššjch přistwořených mocj swých: a wšak předce welice byli ztrestáni. Wylaučeni byli ze společnosti giných angelů a ze sjdla neyčistšj blaženosti, a swrženi na mjesto, na kterémž stále trwagjcj, a o-wšem walněgšj muky trpj, než čłowěk rozumem swým stjhnauti může. 2 Petr. II, 4. Mat. XXV, 41. 46. &c. Zachowali sice přirozenau mysli bystrotu, než předce gim swětlo prawdy neswjťj tak, gako dobrým angelům. Tak nápodobně wůle gegich až na wrch se porušila, a wzlém zaryla a zatwr-

díla tak, že nic dobrého chtjti a konati nemohau. Magj sice známost Boha, a wšak nemilugj ho, a newinau se k němu s synowskau důwěrnostj, nýbrž otrockau báznj před njm se třesau.

Že zpronewěřilj angelé nemohli zbaweni býti přistwořených mocnostj swých, průwodné gest z toho, že swlekše přirozenj swé, naprosto w giné, nižšj twory, a snad dokonce w lidi by se byli proměniti musili. Nicméně hrozný hřjch gegich nemohl zůstati bez hrozného trestu. Sprawedliwý Bůh ge tjm wjce pokutowati musil, poněwadž gim propůgčil obzwláštnj dary a milosti. Měli-li před pádem přegemný cit k požjwánj blahoslawenstwj: po pádu týmž přegemným citem se gali okaušeti newyslovných, četných bolestj. Nebyli tolíkěz wjce hodni towaryšenj s dobrými angely, anobrž ti by ge byli sami w čistém zbo-ru swém trpěti nemohli. An se posléz gednau Boha spustili, a pýše a zpauře se dali přepanošiti: nemohlo gim wjce swjtili swětlo z Boha se wyléwagcj, a mysl gegich se na wýsost porušiti musila.

Ten náramný trest, na zástupy angelů přjčinau wýstupku gegich přišlý, gasněgšj a žiwěgšj činj naše božské sprawedlnosti wědomj. Čjm znamenitěgšjch darů přigal člowěk z ruky božj, tjm ostřegšj na sebe zawaluge tresty, gestliže gich náležitě nepožjwá. Činj-li se w powaze swé rowna duchům pekelným: zagisté geg stegná bjda přikwačj. — Slyšjce pak, že se oslepili pyšnj

duchové a naprosto zkazili, tak že mysl gegich dowěrau a láskau k Bohu wztýčiti se wjce nemůž: gasněgi poznáwáme záhubnau moc, kterauž pýcha w srdci provozuge, a gak silně gsme zawázáni, nesmysleti vysoko o rozumnosti, mravnj ceně a osobnj swé hodnosti, nýbrž skrowné mji domněnj o dokonalosti swé, a chatrnost swau zvláště před oblčegem božjm pokorně wyznáwati.

10. Swatj angelé w nebeských sjdlech swých nemohau zaháleti, nýbrž ustawičně pracugj a zaměstknáni gsau, ačkoli newjme, w čemby vlastně působenj gegich záleželo. Toliko to gest nepochybné a gisté, že horliwě wykonáwagj wůli božj, a že gsau nástrogowé, kterýmiž Bůh mnoho dobrého působj a twory swé zprawuge. Protož slowau angelé, to gest služebnj duchowé, kteřjž sláni býwagj k službě pro ty, genž magj dědičně obdržeti spasenj. (k Žid. I, 14.)

Bůh neustále wen wyléwá moc, maudrost a milostiwest swau, a čjm který z tworů gehozwe-ličeněgšj gest mohútnostmi swými, tjm méně k němu připadá mrtwost a malatnost, alebrž bez přestánj w sobě a krom sebe giné i giné proměny působj. Nenj tedy možná, by angelé přeživých mocj swých neužjwali, ano i gedno toliko okamženj bez slušné práce tráwili. — Nedostal-li žádný člowěk mocj swých nadarmo: tedy i angelům weliké moci gegich toliko k tomu dány byly, aby nimi weliké věci konali. A gestliže

každý maudrý a ctný člowěk welmi mnoho působj, a netoliko spoluwěkým swým, brž i potomstwu platně slaužj: tedy angelé náramně weliký magj okršlek působenj swého. — Způsob zaměstknánj gegich přewyšuge sice chopnost naši, gakož weřegně o žiwobytnosti občanů nebeských málo nám lze wěděti: než tjm gest cele a plně ugištěn rozum náš, že gakékoli gest působenj a zaměstknánj angelů, poddáno gest wůli božj. Bůh práwě tjm na neyweyš oblažuge wznešené tworj swé, že ge dle mohútnostj gegich pracowati a mnoho dobrého konati nechává, a angelé se Bohu s welikým ochotenstwjm za nástroge působenj geho propůgčugj, přegasně poznáwagjce, že nad plněnj wůle geho nic sladšjho a důstognějšjho nenj.

Tato stránka učenj o angeljch zgewnu činj přewrácenost úmyslu těch lidj, gešto prázdňenj a zahálenj za wěc žádostiwau počjtajj, mnjce, když do nebe budau přigati, že na wěky wěků odpočjwati, a bez cwičenj mocj swých, a bez djla od Boha uloženého blahoslaweně žiwi budau. Roste-li radost angelů w té mјře, w kteréz náležitými pracemi se objragj: budmež i my zde na zemi užitečného pracowánj milowni, aby naše zde radosti rowně šly zhůru. — Wywrzme tolikéz z mysli ten škodný blud, žeť gediné nám dána gsau od Boha přikázánj, a že po smrti swé nebudeme wázáni wůli božj. — Konagj-li posléz angelé s welikau ochotnostj wůli božj, a naleza-

gij-li práwě w tom neywětšj stránku blahoslawenstwj swého: tedy nás to k ostřihánj rozkazů božjch mocně ponaukey. Kdo při všem počínánj swém gen tak gest dobrý, gako ginj lidé: žádnu obzvláštnj dokonalostj se nehonos. Na angely, gesto gsau neyochotněgšj plnitelé wůle božj, obrácen buď zřetel náš. K tomuť nás sám Ježjš wede, dáwage wusta naše prosebná slowa: „Buď wůle twá gako w nebi, tak i na zemi!“

11. Wšemohaucj Bůh, k prokázánj lidem zwlaštnjch dobrodinj, angely swé na zem sesj-lá, a negednau se gim wůlj geho weliké diwy a zá-zraky na zemi twořiti dostalo. W neobyčegných případnostech, zwlastě pak příčinau Ježjše Krista a swatých apoštolů geho, negednau na zemi se ukázali, wzawše na sebe wáznau postawu a twárnost lidskau.

Gisto-li gest, že nebeštj duchowé náramně welikými mocnostmi opatřeni gsau, a žeť owšem nesmjrný gest obor působenj gegich: gisto gest tolikěž, že drahně welikých diwů na zemi stálých oni gsau wykonali. Nelze též pochybowati, že w těch případnostech, kteréž něco neobyčegného, slawného a welikého do sebe magj, gakož u příkladě bylo Ježjše Krista na zemi obýwánj, angelé i widomým způsobem zemi nawštěwugj, a přítomnost swau, wzetjm na se twárnosti lidské, zgewnau a patrnuu činj. Zdrawý rozum nic nemožného a neslušného při tom newidj, newěřjme-li, že nebešťané, na zemi se zge-

wugjce, do těl lidských, gako do žalářů, se zawragj, a nápadné i tělesné magj potřeby. A wšak wjra křesťanská nic takowého neučj, anobrž pjsmo swaté nám angela Rafaela takto mluwjcjhо předstawuge. „Videbar quidem vobiscum manducare et bibere; sed ego cibo invisibili et potu, qui ab hominibus videri non potest, utor.“ (Tob. XVII, 19.) Negedl tedy a nepil angel Rafael skutečně, nýbrž tak působil w smysly Tobiášowya přjbuzných gehо, že se gim gjsti a pjti zdál.

To učenj, že Bůh angely swé k wyřjzenj zwláštňjch některých wěcj druhdy na zem posjlá, a negeden weliký zázrak skrze ně giž wykonal, zřegněgšj nám činj důstognost božj. — Mohau-li se angelé předstawiti zrakům našim, a byli-li w skutku negednau widjni na zemi: tedy cele zůstáwáme na tom, že gsau, a nás se wšeligak dotýkagj. — Wěřjme-li posléz, že angelé podobu lidskau na se wzjti mohau, a w skutku giž častokráte, lidskau twářnostj přioděnj, na zemi se žgewili, nalit (náhle) se ukázawše, a nalit opět se učiniwše newidomými: swětlegi poznáwáme diwné moci angelského přirozenj, gegich kplněnj wůle božj hotowost, gegich s námi společenstwj a důstognost vlastnjho přirozenj swého.

12. Angelé swatj wětšjm djlem newidomě w nás působj, a mnohem užšjmi swazky s námi gsau spogeni, než si mnohý předstawuge. Ač vlastně w nebesjch obýwagj, nicméně wýbor-

nau magj nás lidj powědomost, nás šetřj, z našeho pokánj a wctnosti prospěchu se radugj, nám wšecko možné dobré žádagj, a gelikož postačuge moc gegich, a Bůh připauštj, negedněch welikých dobrodinj nám prokazugj. Luk. XV, 7. Žid. I, 14. &c.

Že tomu tak gest, každý bez rozpaku wěřití může, powážj-li toliko, že mohútnost angelů nenj tak obkljčena, gako naše wen působjcej moc, že k plnému nás a důležitostj našjch poznánj nepotřebugj býti wšewědaucj, a žeby přestali býti tworowé nad mjru swatj a dokonalj, kdyby si nás, gešto gich maličko nižšj gsme učiněni, (Žalm VIII, 6.) a tudjž k nim přiwtěleni býti máme, newšjmali, zwláštňj milostj k nám nelnuli, a neprokazowali nám wšeho možného dobra.

I tento článek učenj o angeljch srdci našemu welikau poskytuje útěchu, a k ostřjhanj čistého swědomj nás silně wzbuzuge. — Gsmetj wprawdě důstognj tworowé, an i nebeštj duchowé nás šetřj, a přátelé naši gsau. — Widj nás negen oko božj, brž i angelé swědkowé gsau gednánj našeho, a bystré oko gegich i do srdce nám hledj. Musjme tedy i přjčinau angelů šlechetně i smeyšleti i gednati; stydětj se musjme, lpjtj při ljbostech, pod zwjřata nás snizugjcejch. — Nepoznáwagi-li lidé dobroty a newiny našj: nemůž nás to přjliš boleti, anož maudřegšj a zpanilegšj tworowé, nežli gsau lidé, lpj nás posuzugj, a radugj se z šlechetného počnánj našeho. — Ny-

nj též wětšj chuti máme, i w skrytě, an žádný člověk nás newidj, dobře činiti, poněwadž zastupowé angelů i neytagněgšj skutky naše pozoruj, a raduj se, když udatně zápasjme s nárůžiwostmi swými, a pokušenjm mužně se bránjme. — Wjme-li posléz, že nás angelé miluj, a blaženost naši wšjm možným během zweličiti pjlj, tak gako w nebi sebe a spoluměšťany swé wšj měrau oblažuj: na gewě gest, že prawá ctnost w rozmáhánj obecného blaha se zakládá a odpočjwá, a že vlastnj gednohokaždého blahoslawenstwj obzwláštne srdečným giných lidj milowanjm a horliwau o gegich dobré péčj stogj.

13. Dobrj angelé nás obzwláštne w nebezpečenstwjch těla a duše ochraňuj, dobré myšlénky a spasitedlná hnutj w nás zbuzuj, gsauce prawj pěstauní dušj našich. Tak nápodobně modlitby naše s přjmluwau swau aučinliwě Bohu předkládaj. Posiluj nás khodině smrti pracujcj, když se odsud béřeme, doprovázegj nás na onen swět; wspolečenstwj swé do nebe nás uwodj, a potěšuj ty, genž w očistcowém trudu k požjwánj nebeské blahosti se hotowj a způsobuj. 1. Mogž. XXXII, 1. 2. Dan. X. Zachar. I, Zgew. VI, 1 — 7. VIII, 3, 4. cfr. k Žid. I, 14.

O tom wšem žádné pochybnosti nenj. Neb prawá láska milowanému wšecko možné dobré prokazuge, angelowé ale tjm samým, že k Bohu neyčistšj láskau gsau zažžeti, i nás, djtky geho, wraucně miluj. Gestliže Bůh sám otcem na-

šjm gest, gakožto druhá božstwj swého osoba a k oblaženj celé lidské rodiny člowěkem gest učiněn, a gakožto Duch swatý každého z nás učj, těšj, a k swatému smeyslenj sjj a rozhorluge: zagisté i angelé, neyochotněgšj plnitelé wůle geho, týmž během opatrownjci, učitelowé, pěstauři a těšitelé naši gsau.

Na žádném tedy mjstě negsme oddáni sami sobě. Wšudy gest při nás Bůh, wšudy kol sebe máme oblaky dobrých, přjwětivých angelů. Učme se z toho znáti welikau k nám lásku božj, a wděčni budme ne k němu toliko, brž i k těm dobrým duchům, s nimiž nás tak auzce swázala maudrost geho. — Wšudy gsme obkljčeni dobrými angely: nemůž nám teskno býti na cestě žiwota, a negsme-li sobě w ničem zlém swědomi, ničeho se nestrachugme. — Pozorni budme na dobré myšlénky a city, wzbuzené w duši swé: neb přjzniwý něgaký angel k oblaženj nás ge wzbudil. — Rádi se modleme, wraucjm duchem, a myslj plně sebranau; neb angelé na pobožné žádosti naše zwláštnj pozor magj, a aučinliwěgšj činj naše prosby, wylité před trůnem božjm. A wjme-li, že welmi mocná gest přjmluwa angelů: snažme se, den po dni smeyslenjm a gednánjm swým bljže přistaupiti k těm čistým duchům, aby pak naše vlastnj modlenj aučinliwěgšj a platněgšj bylo. — Nebogme se smrti, anot angelé božj státi budau při nás w poslednj pútce, s námi se odsud wyhostj, a i na onom swětě tak

dlauho nás těšiti, učiti a vzděláwati budau, až konečně rowného s nimi blahoslawenstwj požjwati budem. — Gakož posléz mezi angely chodjme, prawýmňi pěstauny a opatrownjky: tak každý z nás gakožto wliďný laskawý angel chodí mezi bratřjmi swými.

14. Nelze pochybowati, že neli každý člověk, tedy aspoň každý maudrý a dobrý, a na němž mnoho záležj, zwláštnjho angela strážce, přjtele, rádce a spomocnjka má. Mat. XVIII, 10. Žalm. XC. 11 — 13.

Možnáť owšem gest, by každý člověk po boku swém obzwláštnjho měl přjtele snebe, a že ho w skutku má, to rozum tak slušné, maudré a dobré býti spatřuge, gakožť toho srdce welmi gest žádostno. Newážný, zlý člověk nenj hoden čistého ducha mjeti k ruce swé, a gakož ho zarmucuge, tak ho, ať tak djm, od sebe zahánj. Pročbychom ale na tom ustrnauti se neměli, že alespoň každý saudný, maudrý, sličně a pobožně smeyšlegicj člověk pod strážj a zpráwau zwláštnjho dobrého angela stogj? Že každý dobrý člověk dobrého má ducha po straně swé, gestiti učenj s rozumem tak shodné, že giž i poňané něgakau ho měli wědomost.

Gakby pak prospěšné a potěšitedlné bylo toto učenj, swatý Bernard takto wypisuge: Opatrně kráčeg, neb angelé gsau s tebau na wšech cestách twých. W každém přjbytku, w každém i skrytém mjstě poctu vzdáwey angelu swému.

Neopowaž se činiti u přjtomnosti geho, cožby gsi se obáwal činiti před očima mýma. Milugme angely, budaucj naše spoludědice, nynj ale poručnjky a strážné swé, od Otce nám předstawené. Čeho bychom se, takowých magjce opatrownjků, strachowati měli? Gsauf wěrní, prozřetedlní a mocní: čemubychom se lekali? Gen gich následugme, a pewně se gich držme. Kdykoli widjš, an těžké pokušenj na tebe dorážj, a weliké trápenj nastáwá; wzjwey strážce swého, wůdce swého, a spomocnjka swého w každé potřebě a těžkosti.“ (Sermo in Psal. Qui habitat. Wiz w brewiáři 2. Octobris.)

15. I zlj duchowé, pokudž gim Bůh dopauštj, rozličné účinky prowoditi mohau, a owšem i w nás lidi působj. Gsauf odpovědnj nepřátelé naši, radugjce se z našeho zlého. Za času Ježjše Krista dopuštěnjm božjm měli moc i těla lidská osedati, a rozličnými nemocmi ge trápiti. Však ale wtělený Syn božj zlomil moc gegich, že nám nemohau wjce tak škoditi, gakož se dalo za času geho. Nicméně i podnes, gakž mohau, na duši nám škoditi uslugj, oslepugjce nás, a zlá tanutj mysli, a hřjšné žádosti w nás zbuzugjce. By nás ďábel snáze obludil, a zlé úmysly wstřelil do srdce: přetwařuge se i w an-gela swětlosti, a klade osjdlá swá tak chytře a obmyslně, že se gim wyhnauti nemůžeme, leč gediné obzwláštnjm pozorem. Negsauf však pokušenj ďábelská tak silná a prudká, by se gim

člowěk zepřjti nemohl. Pewnau a žiwau wjrau statným odbogem, pomocj božj a přispěnjm dobrých angelů každý gest s to, by nepřjtele duše swé přewálel a od sebe zahnal. Drahný počet hřjchů a neprawostj lidských lákánj a náwodu zlých duchů přičten bud. Obzwláštnj ale skutek gegich gest dáwná modloslužba, a až posawád na zemi se nalézagjcj pohanské náboženstwj we wšech obyčegjch swých. Kde newládne wjra Kristowa, tuž gest gegich panstwj a králowstwj. Efez. II, 2. 3.

Toto učenj wlehkost sice přišlo některým z nowotných učených: zdrawý ale rozum nic zcestného a powěrečného při něm newidj. Padlj duchowé nepřestali po pádu swém býti tworowé, welikými mocnostmi opatřenj. Gegich rozum nepřestal býti ostrý a pronikawý, a wůle gegich se sice k zlému naklonila, a wšak předce silná zůstala a mohútná. I gegich tedy moci ustawně pracugj, tjm toliko rozdjlem, že cožkoliwěk působj, zlé gesta záhubné. Nenjž giž nemožno, by ti zlobnj duchowé škodnau mocj a aučinliwostj swau i nás lidi zasahali, a že w skutku i nás se dotýkagj, nečelj proti moci, maudrosti a swatosti božj. Neb wěřjme spolu, že se wůli wšemohaucjho Pána zpjčiti, a dokonce nic proti wědomj a dopuštěnj geho činiti nemohau. Gakož Bůh z maudrých přjčin i gedowaté hady, ljtá zwjřata a zlé lidi na zemi chowá, a i z neyhoršjho, což se zde dopuštěnjm geho děge, dobré

wywodj, a sice welmi wětšj dobré, nežli gest dopuštěné zlé: takéž maudře gedná, když i zlým duchům něgaký okršlek škodného působenj nechává. Dopustil-li gim Bůh, že za času Ježjše Krista i w těla lidská se wtjrali, rozličně ge trápje: dal spolu také Ježjši Kristu moc, wymjta-ti dábelstwj, a během tjmto geg znamenitěgi oslawil, a učitelem wěčné prawdy, a oblažitelem pokolenj lidského býti ukázal. Že pak Ježjš Kristus moc zlých duchů ztenčil a obmezil, giž z to-ho gest průwodné, že nám božským učenjm swým a ustanowenjm, kteráž nalezáme w ejrkwi geho, mocnau dal braň proti nepřátelským autokům gegim. Rowně tak gistau prawdu toho, že nám zlj duchowé blaha našeho záwidj, a radugj se z ne-štěstj našeho, giž z toho uzawřjti můžeme, že podobná powaha i při wšech zlých lidech se na-lézá. Dáblowé nepochybně w trudném, bolest-ném stawu swém gakés ulehčenj pocitugj, widauc-e, aniť negsau sami nešťastnj, a že roste po-čet bjdnjků. — Zlá myšlenj a zlé žádosti naše tagemnau sice a nechopnau měrau w nás se za-rozugj, ale nemohau býti bez kořene a podpalu. Wjme-li giž, že duchowé, na wýsost přewrhj a zlostnj, w nás působiti mohau, a že gistotně ne-šťěstj našeho gsau žádostni: tedy nemůžeme gi-náče sauditi, než že ti sami nepřjzuiwj, w zlém zarytj duchowé alespoň na djle a poněkud k zlě-mu nás ponaukagj, škodné bludy w swětlosti prawdy nám předstawugj, a rozkoš a zisk, gež

hřích s sebou nese, živým lichením větší a vážnější čin. Nerozumnéby bylo toto věření naše, kdybychom na tom stáli domněn, že zlá tanutí mysli, neřádná hnutí a zápalové hříchů naprosto a neomylně od zlých toliko duchů pocházejí, a ne také odginul, a že nám není lze, wstříc wygiti gegim lestným úkladům a odolati pokušením. Tito zlj duchové posléz dobruu toho mají vědomost, že křesťan wjtězoslawnuu branj proti nim gest opatřen, (Ef. VI, 11 — 28.) a čím kdo silněgi Krista se drží a cirkwe geho, tím méně že přístupu k srdci geho mají. Nemožauť tedy než zvláště o to usilowati, aby náboženstwí od křesťanské wjry cizí a vzdálená na zemi zachowali.

Že se všecko srozumem snášj, což o působení zlých duchů držíme, i tím gest patrné, že negeden z toho plyne užitek. Wěřjme-li, že ďáblowé gsau odpovědní nepřátelé naši: oswjce-ně poznáváme, že kdokoli nepřege bližnjmu, nýbrž radowati se může z neštěstí, bjdy a trápení geho: mjesto ďábla mu gest, a čeledním se činí duchům pekelným. — Gasnau též nyní máme vědomost, že zlý člověk wúbec towaryšem a otrokem gest ďáblů, a poněwadž žádný chtíti nemůže, by ohavný duch vládu držel w srdci geho, protož u weliké nenáwisti máme všeliký hřích. — Gdau-li na nás zlá myšlenj: nekocháme se w nich, nýbrž rychle a statečně se z nich

wyrážjme, wědauce, že ge nepochybně záwistný něgaký duch kneštěstj našemu w duši umjta. — Na tom-li stogjme, že nám zlj duchowé, kudykoli kráčjme, welmi strogně a schytrale osjdla a léčky kladau, a mimo nadánj nás oslepiti a z přjmé cesty odwnaditi mohau: opatrněgi si počjname, a co se na pohled prawé a dobré býti zdá, ndržíjme hned w skutku za prawé a dobré. — Wěřjme-li, že hřjchy a neprawosti lidské wětšj m djlem gsau skutek ďábelský: u wětšj ge máme nenáwisti, lidj ale samých neběreme w lehkost a nenáwist. — Padli-li gsme w pokušenj něgakém, čelnj toho winu sobě přičjtáme, poněwadž gsme nad zlým duchem, gestliže nás w skutku k hřjchu ponaukal a dráždil, swjtěziti mohli. Nynj se také pilněgi warugeme lsti, šalby, licoměrnosti a pokrytstwj, poněwadž nás právě tyto neprawosti ďáblům neywjce podobné činj. — Slyšjce posléz, že Ježjš Kristus wymjtal zlé duchy; že nám od gehu na zemi bytu nemohau znamenitě škoditi; že pod pawézau wjry křesťanské bezpečni gsme před zhaubnými střelami gegich, a že tu, kde Kristus kraluge, moc a panstwj pekla přestáwá: radugeme se z toho, že k cjrkwí Kristowě gsme přiwštjpeni, a gakož s neywětšj pijl wjru gehu se znáti učjme, tak také giné lidi k lepšj známosti křesťanského náboženstwj snažně wedeme, horliwým duchem den co den se modljce: „Přigď králowstwj twé!“

„Iis, qui vigilant, et sibi attendunt, non modo nihil nocet (diabolus), sed etiam utilis est, non arbitrio suo, quod malum est, sed illorum fortitudine, qui malitia ejus, ut par est, utuntur,“
pjsě sw. Chrysostom hom. III. contra ignaviam.

3. Co znamenagj slowa I. Petr. 3, 18. 19. 20. 21.

Od Frant. W. Kostky.

Gazyk řecký takto nám slowata podává:

Ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἑπαθὲ, δίκαιος ὑπὲρ ἀδικῶν, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι. Ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν, ἀπειθήσασι ποτε, ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε, κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλλύαι (τοῦτ' ἐστὶν ὅτι) ψυχὰς διεσώθησαν δι' ὕδατος· ὃ καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, (οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥυτίον, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεον,) δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Obecné přeloženj znj: Quia et Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, justus pro injustis, ut nos offerret Deo, mortificatus quidem carne, vivificatus autem spiritu, in quo et his, qui in carcere erant spiritibus, veniens praedicavit, qui increduli fuerunt aliquando, quando exspectabant Dei patientiam in diebus Noe, cum fabricaretur arca: in qua pauci, id est octo

animæ salvæ factæ sunt per aquam, quod et vos nunc similis formæ salvos fecit baptisma, non carnis depositio sordium, sed conscientiæ bonæ interrogatio in Deum per resurrectionem Jesu Christi. —

První článek nadgmenovaného čtení uvádím gediné proto, aby bylo patrné spogenj s následugjcjmi; následugjcj ale článkové totiž 19. 20. 21. obzvláštně ale 19. a 20. mezi neytěžší patří, a proto ge slowútný P. August. Calmet gmenuge locum celeberrimum, a D. P. Jo. Giř Rosenmüller locum vexatissimum, a že ne bez důstatečné přčiny, dokazugj ona mnohá a rozličná gich vysvětlowánj a překládánj.

Obtížnosti se nacházegj gak w slowjch tak w smyslu ze slow w přeloženj pocházegjcjm.

Některj nacházegj těžkost w slowě πνεύμασι a kladau raděgi πνεύματι; aneb překládagj gako-by πνεύματι stálo.

Ginj w slowě φουλακῇ nacházegjce těžkost překládagj ge žalář neb wčzenj; ano ginj be-
rauce autočiště k duchownjmu smyslu slova toho, překládagj in carne (w těle); ginj se domeyšlegj, že slowo to se wztahuge na pohany, a ge znamená; protož njm srozumjwagj žalář ducha, newědomost, neznámost o pravém Bohu. Tremelius docela h r o b překládá.

Ginj zase, gakož Vulgata, překládagj stojcjcj slowo απεξεδέχετο w počtu o gednom, gako-

by w počtu o wje stálo očekáwali; z gake příčiny? newjm!

O slowjčku ἀπαξ po ὅτε v. 20. wúbec přigátém, gak P. Schott z Griesbachowa wydánj pjsma sw. uwádj, dle posauzenj wšak wywrženém; pak o slowě ἐδέχετο a ἐξεδέχετο, proti kterémuž se nacházj w neylepšjch wydánjch pjsem sw. ἀπεδέχετο, nechci ani žádné obšjrnějšj zmjny činiti, poněwadž w smyslu slow našich žádného zname nitého rozdílu nečinj.

Aniž třeba o slowě πορευθεis wjce řjci, krom to, že welmi často gak w starém (u p. II. král. 3, 1. a t. d.) tak w nowém zákoně bez potřeby stogj, zvláště kde gest řeč o duchu, gako w čtenj, o kterémž mluwjme, gest to patrno!

Ano i ἐπερωτήματα rozličně wykládagj: někteří swědectwj swědomj dobrého; někteří: dotazowánj se, kteréž se stává při křtu sw.; někteří: slib na křtu učiněný; ginj: prosba Boha dobrým swědomjm zaopatřeného člověka.

Prvé nežli swé vlastnj přeloženj uvedu, slušno předložitj smysl přeloženj giných, aby každý sám osobně takowá k půwodnjmu textu přirownati mohl.

A. Neyprvé ze slowútného August. Calmetta Comment. litt. k tomuto mjstu.

1. Neyschwálenějšj a neypatrnějšj wysvětlenj nadgmenowaného čtenj prawj býti Calmet: že Ježíš Kristus sstaupil do žaláře, kde očekávaly duše praotců, a gim zwěstowal swé přjštj

a gegich oswobozenj. Tak prý smeyšlel sw. Athan., Cyrill., Epifan., Klement Alex., Justin., Iren., Jeronym.

2. Někteřj staršj (wiz Klem. Alex., Epifan. Nazianz., Nicet.) měli za to, že w pekljch kázal P. Ježjš také pohanům a newěřjcjm; a méně bezbožným že spasenj udělil, genž mu věřili. Tot proti wjře.

3. Někteřj, gako Hessel, Vorst, Grot., wykládaj, že kázal P. Ježjš ewangelium pohanům skrze Apoštoly swé.

4. Ginj, gako sw. Augustin, Beda, Hušo, prawj, že Kristus Pán duchem swým, kterým nadchnul Noe, kázal lidem za onoho času newěřjcjm, aby činili pokánj, ti že byli za času Petra sw. w pekelném žaláři, ale žiwi byli w těle za času Noe.

5. Klerikus wykládá slowa *ἐν φυλακῇ πνεύμασι*, angelé strážce: Kázal Pán Ježjš, prawj, doprowázen gsa angely strážci.

6. Dupin dwoge přeloženj těch slow uwádj; totiž:

a) Kristus wstaupil do pekel, a swé přjštj zwěstowal negen sprawedliwým, ale také dušjm oněch zemřelých, kteřj Noe nastawagjcj potopu zwěstugjcjmu newěřili. Ti ale, ač byli dřjwe newěřjcj, Boha se báli, a gemu se klaněli, w čas potopy swau twrdošjgnostj opowrhše k Bohu se utekli, a z částky za hřjchy swé we wodě se dokáli. Takowé též wywedl P. Ježjš po tak dlauhém přestálém trestu.

b) Duch Kristův zvěstoval nastáwagjci nešťestj potopy za času Noe zaslepeným.

B. Pak z P. D. J. G. Rosenmüllera Scholia k tomuto mjestu :

7. P. Daniel Heinsius má za prawdě podobné, že sw. Petr, piše tento list, měl w mysli knihu Henochowi proroku neprávě připsanau (apogryph.), a dle toho znamená u něho πνεύμασι obry; o kterých kniha ona wyprawuge, že byli za času Noe do vězení uwrženi; wiz I. Mogž. 6. To dokazuje a saudj z toho, že w knize Henochowě se gmenugj obrowé πνεύματα πονερά ἐπὶ τῆς γῆς, gakož i w našem listu πνεύμασι stoj; že byli uwrženi εἰς φυλακὴν, a w našem listu stoj ἐν φυλακῇ; poslednj že tam gakož i w listu, o kterémž mluwjme, stoj ἐν ἡμέραις Νωε. Proto by byl smysl slov našich dle P. Rosenmüllera: „Kterýmž duchem (božjm) také těm duchům, kteří nynj gsau w žaláři, kázati (pokánj) nařjdl.“ Než že nadgmenowaná slova také w listu I. sw. Petra se nacházegj, nenásleduge z toho, co P. Heinsius saudj, žeby sw. Petr onu knihu, piše tento list, na mysli měl, a snad i docela ony obry smeyšlel; ano gest to samé negen prawdě nepodobné, ba i docela nemožné. Neboť obrowé se gmenugj w knize Henochowě πνεύματα πονερά, zlj duchowé, neb raděgi zlj lidé (bylit totiž z dcer lidských zplozeni); w listu sw. Petra ale stoj gen πνεύματα bez πονερά. Že pak w knize oné všudy nestoj πονερά přisazené, nenj proti nám;

neboť dosti na tom, když se počátečně auplně vygáďřj, o čem gest řeč, pak nenj třeba každého slova opakowati. Kdyby sw. Petr slowem *πνεύμασι* chtěl též srozumjwati obry, neb zlé lidi za času Noe, gistěby i on byl neopomenul *πνευρά* přisaditi; poněwadž to ale neučinil, následuge ztoho neyweyš, že slowo *πνεύματα* za onoho času také u něho lidi ne zlé, spjš dobré wyznamenáwalo. Ostatnj dvě slowa, nemagjce nic obzwláštnjho a znamenitého do sebe, negsau dustatečná dokázati, žeby knihu Henochowu sw. Petr byl mjuil, aniž toho nedokazugj, žeby gi byl znal. Ano bylo docela nemožno, aby knihu tu byl znal sw. Petr, poněwadž z obsahu ostatků gegjch, gak slawný Calmet dokládá a dokazuge in dissert. de libro Henoch in Judæ Epistolam, gest patrno, že byla sepsána až po zrušenj druhého chrámu Jeruzalémského skrze Řjmany, kteréž se stalo léta P. 70 w Srpnu, poněwadž as 4. léta dřjwe sw. Petr na křjži žiwobytj swé dokonat, tjm samým w tom čase neyweyš, totiž as léta P. 66, listowé gehu oba napsáni býti musili.

8. P. Rosenmüller překládá: Pán Ježjš w duchu swém (quoadquem) také duše w peklich wyučowati pokračowal (po swé wezdegšj smrti).

C. Nynj gestěginé:

9. P. Schott se držj stegného smyslu s P. Rosenmüllerem až na slowa, že zwěstowal P. Je-

žjš učenj dušjm oněch, kterj kdys (olim) byli neposlušnj.

10. P. Brentáno má: Proto duchům w žaláři, kterj kdys wěřiti nechtěli, swau wůli dal zwěstowali.

11. P. Schnappinger: Dle kteréhož (oslaweného těla) také šel, a duchům w zagetj kázal, kterj byli před časy newěřjcy, když na ně čekalo showjwánj božj za času Noe.

Gest sice obšjrné uwedenj smyslu přeloženj slow nadgmenowaných; ale mám za to, že pro důležitost gegich, a pro uctiwost k tak znamenitým a o výklad pisem sw. tak welice zaslaužilým mužům powinnowanau, mně to samé žádňj zlaskawých P. P. čtenářů za zlé nepoložj.

Než nynj se pezastawme u významu slow čtenj našeho, kteráž překladatelům těžkosti působj. Ze *en* hebrejské **נ** znamená, kteréž gest gako české skrz neb se, neb se překládá často sedmým skončenjm (instrumental), gest wůbec známo.

πνεύμα znamená wánj wětru, wjtr, dech, ducha, duši lidskau, pak i člověka, i samého Boha. O člověku gest to pozorowati z knihy Henochowy, gak se wejš podotklo, pak 2 Paral. 36, 22. Tob. 3, 6. Ester. 15, 11. Žalm. 77, 39. I. Jan 4, 1. 3.

σαρξ znamená maso, tělo. W spogenj *σαρξ* s slowem *πνεύμα*: znamená-li *σαρξ* tělo, znamená *πνεύμα* duši, znamená-li prwnj lidskau přirozenost,

znamená druhé božskou přirozenost; když gest řeč o Ježíši Kristu jakožto vykupiteli, znamená σαρκί jeho tělo jakožto druhého Adama bez hříchu, πνεύμα ale znamená onu duchovnj bytost, kteráž byla hned na počátku, kteráž sw. Jan λογος (slovo) gmenuge, skrze kteráž všecko bylo učiněno, kteráž pak tělem učiněna gest, a přebývala mezi námi. (Jan 1, 14. Řjm 9, 5.) gedajm slowem: gest to druhá božská osoba. Tento význam giž proto musjme w tomto mjstě podržeti, poněwadž gest řeč o tom, že Pán Ježíš na těle smrt podstaupil za hříchy naše.

πειθω znamená: wáži, wázati, u p. nařemen; též přemlauwati, činiti, aby kdos wěřil: wiz Dillenius griechisch-deutsches Lexikon Leip. 1784. také Ernesti græco-latinum Lexicon; — α gest a neb privativum, odpjragjcj významu slowu, před kterýmž stogj, aneb intensivum, twrdjcj, rozmnožujcj význam ten. Απειθω by tedy znělo newáži, nepřemlauwám neb nemohu přemlauwiti, gestli že gest α privativum; aneb gestliže gest intensivum, znamená: všemožně wáži, přemlauwám, snažjím se způsobiti, aby kdos wěřil. Tak snažné namáhánj ale dokazuje, že ten, kteréhož přemlauwáme snažně, nechce také wěřiti, a že geg nemůžeme přemlauwiti, tedy i to by znamenalo: nemohu přemlauwiti. Bylby i α w slowě απειθω mělo býti intensivum, (což se nemůže twrditi, poněwadž žádný uznaný skaumatel řečtiny, gak dalece gsem dohlédnauti mohl, geg neuwádj w slo-

vě tom,) negsme předce nuceni, abychom od přeloženj slova *πειθω*, slowem nepřemlauwám neb nemo hu přemluwiti odstaupili. Poněwadž w našem stogj *πειθήσας*, tedy aučink. smysl (activ.), zdá se minemožné býti překládat slowo to: newěřjcj; neboť by muselo státi aspoň w prostř. smysl. (medium); ale musj se gako aučinkugjcj smysl překládati; totiž: nemo haucjm aneb nemo hšjm přemluwiti. Tento význam dotwrzuge sám sw. Petr w II. listu 2. částka 5. člán. nazjwage Noe *κήρυκα*, kazatelem, kterýž tedy musel přemlauwati.

ερωτάω znamená: ptáti se, vyhledáwati, někdy: prositi. *επι* znamená w spogenj s giným slowem: po, k, na. W spogenj se slowem *ερώτημα* (totiž *επερώτημα*) w čtenj našem gest smyslu neypřjměřenějšj význam po, wzhledem na čas, tak že wyznamenáwá *επερώτημα* dotazowánj se neb wyhledáwánj (dobrého swědomj) po (křtu sw, k čemuž gsme křtem sw. zawázáni); wiz tentýž význam předstáwky *επι* Mt. 16, 1. Mrk. 9, 21. Řjm. 10, 20.

εἰς θεον gest gako *ἐν θεῷ*, a znamená: dle vůle božj, Bohu a geho dokonalostem přiměřeně.

Nežli geště přeloženj swé uwedeme, žádáme laskawých P. P. čtenářů pozastawiti se při následugjcjm článku z listu II. sw. Petra 2. část. 5. člán., na kterýž gsme se nedáwno odwoláwali, a kterýž znj: *ἀλλ' ὁγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐγύλαξε* — ale (samo) osmého Noe sprawedlnosti

kazatele zachoval. Zdali nepamatugj slova tato i hned na slova w prwnjm listu sw. Petra, o kterýchž mluwjme? *ἡγοῦσ* tedy gest Noe w tomto čtenj, w onom Ježíš Kristus, skrze něhož všechny věci učiněny gsau. Jan 1. než poněwadž nečteme, žeby byl wzal P. Ježíš tělo na se, musilť skrze giněho zwěstowati wůli swau; skrze koho spjš, nežli skrze Noe? Sám gi tedy musil zwěstowati Noe neprostředně, a snad i domu swému, aspoň tito se geho kázanj od Noeneydřjw dozvěděli; kázal tedy d o b r ý m; skrze ně ale prostředně zlým za času tehdegšjho. Noe a geho synowé s manželkami swými neučili a nezvěstowali gen usty nastáwagjcj nešťestj, ale také stawenjm korábu. Wiz k Žid. 1, 7. *Ἐφύλαξε* znamená tedy o p a t r o w a l, zachoval na dobrau stranu; odkud medle máme sauditi, že to samé slovo *ἐν φυλακῇ* w prwnjm listu na zlau stranu, gako žalář a t. d. se má překládati? Poněwadž tato slova z II. listu gsau toho saměho spisowatele, kteréhož prwnj list gest, totiž sw. Petra, poněwadž gsau srozumitedlněgšj než prwnj o té samé věci gednagjcj, může-li pak kdo za zlé pokládati, když gich k wyswětlenj prwnjch těžšjch užjgeme? Ano zdá se býti prawdě podobné, že sw. Petr právě proto příkladu toho použili w druhém listu swém, a slova něco málo proměnil, aby prwněgšjho listu slova méně srozumitedlná pozdněgšjmi wyswětlił. Cožby sice ten tak znamenitý muž, genuž Pán swěřil pásti owce i berán-

ky swé, tak málo zásoby měl, aby we dwau listech, ne dlouhých, těm samým obywatelům psaných nemohl giný a giný příklad k poučení poskytnouti, chtěje o přisnosti spravedlnosti božské z ohledu hříšníků zatvzrělých gednati? Aby wysvětlil slova prwnějšho listu obtěžnějš podobně zase tento příklad! Ale snad někdo řekne: Wždyť sw. Petr negedná w prwnjm listu w naduwedeném čtenj o trestu božjm: anobř uwádj slova ona, aby ukázal w podobenstwj, gak znamenitá dobrodinj nám skrze křest swatý pronkazuje Pán. Dobře, toto domejšlenj neodporuje, anobř podporuje smysl náš! neboť právě proto se musj *ἐν φυλακῇ, πεινῶναι, ἀπειθήσασιν* srozumjwati o dobrých lidech, o ochraně, o přemlawánj giných. A proč? poněwadž dobrodinj zachowánj při potopě stalo se dobrým gen, gako křest sw. spomůže k spasenj mezi dospělými gen těm, kteří swědomitě plnj wůli božj a prostředků k spasenj ustanowených užjwagj. Nemůžet se říci, žeby sw. Petr byl příklad ten uwedl proto, aby potěšil pronásledowaných; gakoby chtěl říci: že i Noe s swými lidmi byl pronásledowán, a že Bůh ty, kteří ge pronásledowali, potrestal; neboť nikde se nečte w knihách Mogžjšowých, žeby byl Noe se swými od zlých pronásledowán.

Zohledu všech wejš podobněš poznámenánj a příčin, zdá se býti následugjcj přeloženj neybezpečnějš: „Nebot Kristus gednau za „hříchy trpěl, spravedliwý za nespravedliwé,

„aby nás přiwedl k Bohu; umrtwen gsa z strany „těla, ale obžiwen z strany ducha, s njmž také „w ochraně gsaucjm lidem kázal, (těm), kterj ne- „přemluwili (zlé k pokánj) tehdaž, když showj- „walo milosrdenstwj božj za času Noe, když byl „wzděláwán koráb, w kterémžto málo, totiž osm „dušj zachowáno gest wodau; tak i nás podobně „tomu zachowá křest, ne tělesné (při něm) špj- „ny smytj, ale geg (křest) následugjcj vyhledá- „wánj dobrého swědomj dle Boha (zřjzeného), „zachowá nás (křest) skrze z mrtwých wstánj Je- „žjše Krista.“ —

Toto přeloženj gest, gak se zdá, lehké, kaž- děho slova se w něm w půwodnjm významu užj- wá, gest potvrzené a wyswětlené téhož sw. Pe- tra slowy srozumitedlnějšjmi a pozdnějšjmi, ne- nj žádnému článku wjry odporné, aniž gakých ginšjch obtjžnostj působj, a gak dalece se nebé- ře ohled na časy sw. Petra, srownáwá se s wý- kladem sw. Augustina, Bedy, Hugona. —

4. Parafrastický výklad.

Od Jana Nep. Körnera.

Připomenutí.

Předkládáge parafrastický výklad začátku a prwnj-
ho blahoslawenstw, Luk. VI, 20, řeči nazwané hornj —
neodchýlil gsem se od wyměřené cesty, po které u při-
spjwánj k českému bohoslownjmu časopisu pokračowati
gsem sobě unijnil; nýbrž chtěl gsem mezi trnplowaté
předměty — gakož gsau proprawy (prolegomena) ke všem
wědám, tedy i k bohoslowj wesměs a k biblickým stu-
dijm zwláště — něco trochu kypřegšjho a lehčegi zážiwn-
něgšjho těm, gešto sobě wsrostitých předmětech oblibu-
gí, poskytnauti a spolu k aučelu téhož časopisu, k dokona-
legšj zprávě auřadu pastýrského napomáhagjcjmu — tauto
pracj se přiblížiti. Parafras totiž onen prostředek gest,
kterým se pjsmo swaté lidu sprostému, genž nikdý newy-
mře, srozumitelné a zážiwné činj, a protož dle zákona
neyweyš maudrého, slušně se žádá od k onatelů auřadu pa-
stýrského, aby smysl pjsma swatého parafrasticky pronášeti
uměli. Prawidla — gakož i wykázánj zwláštjných částek,
které se mi wšecky dle střjzliwé uwahy k wyswětlenj
téhož werše potřebny býti zdály, přednešeny budau w
hermeneutice, zwláště pro čtenáře pjsm swatých,
bud' w materském, bud' latinském gazyku podlé Vulgaty
uchystané. —

Chtěl-liby někdo za příkladem sw. Jana Zlatousté-
ho na zwláštjn jwerše řeči hornj homilie držeti, aneb
podobné zhotowiti homilie neb kázanj kráčege w sto-
pách welehného Winkelhofra, — kterýžto průpowědi té-
to řeči ke zwláštjnjm kázanjm na rozličné swátky wy-
ročnj zwolil : nalezne tušjm dostatečné zásoby k wyho-

townej řeči potřebné, aniž těžko bude vhod i ostatnj částky řeči vybrati, a dle pravidel pastorálnjch věci poslauchačů se týkajícj, živěgi a s většjm rozbjránjm předkládati. Že předmět prwnjho giž blahoslawenstwj dosti zanjmá, nenj pochybnosti, gelikož slova Kristowa „c h u d é w ž d y c k y m á t e s s e b a u, Mat. XXVI, 11. splněná widj, a protož každé přjhodné přjležitosti k poučenj a k potěšenj chudých použití se může. Držjwagj se kázanj při sbjrkách pro chudé, slawjwagj se swátkowé mnoheho zde prw chudobněho, giž pak w nebesjch bohatého wyznawače Kristowa; i gestit každá takowá slawnost ztwrzenj slow Kristowých o blahoslawenstwj chudých.

Mat. IV, 23. 24. 25. V, 1. 2. I obcházel Ježjš wšecku Galilei uče we školách gegich a káže Ewangelium králowstwj, a uzdrawuge wšelikau nemoc i wšeliký neduh w lidu. A rozešla se o něm powěst po wšj Syrii, i podávali mu wšech zlé magjcjch rozličnými neduhy a trápenjmi obkljčených i posedlých i náměsjčnjků i šlakem poražených a uzdrawil ge. I šli za njm zástupowé mnozj z Galilee a z (kraginy) desjtl měst i z Jeruzaléma i z Judstwa i Zajordánj.

Wida pak Ježjš zástupy, wstaupil na horu a když se posadil, přistaupili k němu učedlnjci geho. I otewřew usta swá učil ge.

Luk. VI, 17. 18. 19. A sstaupiw s apoštoly stál na mjstě polnjm: a zástup učedlnjků geho a množstwj weliké lidu ze wšeho Judstwa i z Jeruzaléma i z Týru i z Sydonu, genž

při moři gsau, kteříž byli přišli, aby geg slyšeli a uzdraweni byli od neduhů swých. A kteříž trápeni byli od duchů nečistých, byli uzdrawováni. A všecken zástup hledal se ho doteknauti; nebo moc z něho vycházela, a uzdrawovala všechny.“

I. Neyprwnějšj částka auřadu, který otec nebeský swému gednorozenému synu Jesu Kristu k wykonánj na tomto světě uložil, bylo zwěstowánj světu onoho učenj, které gemu od otce odewzdáno bylo. Jan XVII, 4. 8.

Ježjś zastával tento auřad po tři roky, které se od slawnostj welkonočnjch počtagj, — protože o slawnosti welkonočnj weřegně učenj počal, a po třech létech o též slawnosti dokonál.

Stal se počátek učenj w chrámě Jerusalémském, kde Ježjś wymjtage kupugjcjch a prodávagjcjch ze sjnj chrámowých, a wyhlásiw chrám za dům swého otce a za dům modlitby, sebe samého synem a wyslancem božjm býti ukázal. W Jerusalémě a w geho okolj prodlel Ježjś asi osm měsjců — zastáwage auřad učitelský; když pak pozorliwost Farizeů hned z počátku na něho newražjcjch w Judei na něho přjliš obrácena byla, (důkaz toho buď w úvodu do Ewangelistů nebo we výkladu 4té kapitoly Janowy) a tjm samým okolj Jerusalémské k ustawičnému hlásánj učenj geho dosti přjhodné nebylo; odebral se Ježjś skrze Samářj do Galilee, půlnočnj kraginy od Palestiny. Zde od mjsta k mjstu kráčege učila

zázraky konal; mjesto, na kterém neyraději prodléwal a kam ze swých učitelských cest ustawičně se nawracowal, bylo Kafarnaum a okolj geho, gak na rozkošném pobřezj gezeru Galilegského, tak na wrchu blížeměsta. Kafarnaum bylo zvlášť k rozšířenj učenj přjhodné; neb zde byl pro obchod wedený s kupeckými městy Týrem a Sydonem po řece Jordáně a gezeře Genezaretském sběh všelikého lidu dosti hogný a také pro vzdálenost od Jerusaléma aukladům a autokům Farizeůw snáze bylo se wyhnauti. Na tomto wrchu oblibowal sobě spasitel často přenocowati na modlitbě, na tomto wrchu rád hlásal učenj swé shromážděným vůkol sebe zástupům. Luk. VI, 12.

II. Sw. Matauš wyprawuge nám gednu řeč, kterau Ježjś na této hoře držel, a která se pro tu samu přjčinu hornj nazjwá w kap. V, VI, VII, swého Ewangelium; i sw. Lukáš wyprawuge řeč, kterau Ježjś sestaupiw s hory Kafarnaumské na plané mjesto — bez pochyby rowinu prostrannau téhož kopce — k shromážděným zástupům držel, a která se w kapitole VI, od werše 17 — 49 geho Ewangelium nacházj.

III. Pohledneme-li na obsah obogj řeči, seznáme, že sobě podoben gest.

u swatého Lukáše :

u swatého Matauše :

a) učenj o blahoslawenstwjch. Luk. VI, 20—26.

a) též, genom sněgalkau rozmanitostj V, 3—12.

u sw. Luk.

u sw. Mat.

b) o lásce nezištné všem lidem, ba nepřátelům dobře činěj.

c) o snášenj křivd a hotowosti vůle k poslaunjenj ginému swým gměnjm a to vše pro Boha, ne lidskau odměnu. Luk. VI, 27 — 36. 38.

d) Prawidlo způsobu gednánj k giným z potřeb a tauženj každého člověka wzaté. Luk. VI 31.

e) O laskawém posuzovánj wad cizjch. Luk. VI, 37.

f) O potřebnosti prawého náhledu při tom, kdož giné chce naprawowati. Luk. VI, 39 — 42.

g) O prostředcjh k poznánj mravné powahy giných. L. VI, 43 — 45.

h) O potřebnosti zachovánj Ježšowa přikázanj. Luk. VI. 46.

i) Přirownánj toho, genž přikázanj Ježšowa zachowáwá, k stawěgjcjmu na skále. Luk. VI, 47.

b, c) též, a sice ga-kožto djl délsjho výkladu o prawém smyslu zákona mrawnjho, totižto pátého a šestého přikázanj desatera, přikázanj o rozlaučenj stawu manželského, o přjsaze a pomstě, a lásce k bližnjmu. M. V, 17 — 48.

d) Též genom obšjr- něgi, M. VI. 12.

e) Též, M. VII, 1. 2.

f) Též, M. VII. 3. 4. 5.

g) Též, s výstrahau před swúdcí. M. VII. 15 — 20.

h) Též, obšjr něgi M. VII. 21 — 23.

i) Též obšjr něgi M. VII. 24 — 28.

Mimo ta naučenj w obogjm ewangelistě se nacházegjcj, čte se u sw. Matauše:

k) učenj o dobrém aumyslu, s kterým dobré skutky, modlitba, púst, almužna konány býti magj. M. VI, 1 — 6. a 16 — 18.

l) Učenj o věcech, za které Boha prositi máme, gakož i wýmjnka potřebná k dosáhnutj hřjchů odpuštěnj od Boha, snadnost w promjgenj chyb bližnjmu. Mat. VI, 7 — 15.

m) O modlitbě důvěrné, která zagisté od Boha dobré dary wymůže. Mat. VII. 7 — 11.

n) Výstraha proti lákawosti po zemských statcjch s doloženjm, že gednánj člowěka dle domněnj nebo smeyšleuj o neyvyššjm dobrém se řjdlj. Mat. VI, 19 — 23.

o) Učenj, gak škodliwé, zbytečné a marné gsau přjlišné péče o potreby žiwota. Mat. VI, 24 — 34.

p) Výstraha při wolenj způsobu žiwota. M. VII, 13. 14.

q) Učenj Apoštolů se týkagcj, k čemu gakožto učitelowé swěta určení gsau — a gacj býti magj. — M. V, 13 — 16. gakož is gakau opatrnostj učiti magj. M. VII. 6.

Dle toho widj se, že obsah obogj řeči sobě podoben gest, mnohé učenj, které sw. Matauš w hornjm kázanj uwádj, nacházj se u sw. Lukáše w giných kapitolách porůznu wyprawowané.

IV. Pohledneme-li na přjběhy, tuto řeč djlem předcházegcj, djlem následugcj, spatřjme, že u obogjch Ewangelistů tytýž gsau: U Sw. Matauše čte se IV, 24. 25. že před tau řečj se roz-

nesla powěst o něm po wšj Syrii, a podávali mu všech zle se magicjch, rozličnými neduhy a trápenjmi obkljčených; po skončené pak řeči VIII, 5. 10. že wšed Ježjš do města Kafarnaum uzdrawil služebnjka setnjkowa; též se čte u sw. Lukáše před hornjm kázanjm totižto VI, 17. 18. 19. shrnutj lidu k němu ze všech kragin; po hornjm kázanj VII. 1 -- 9. uzdrawenj služebnjka setnjkowa. Z toho gest patrno, že sw. Matauš dle času práwě tu samu řeč sepsal, která se u sw. Lukáše w kapitole 6té čte. Zwláštnosti a rozdlowé, kterj se mezi řečj sw. Matauše a Lukáše nacházegj, powstali djlem odtud, že Ježjš mnohem wjce učil, než co kterýkoliw spisowatel zapsal, a že tedy některé částky učenj Kristowa od sw. Matauše, a giné částky od sw. Lukáše zaznamenány byly, djlem i také to připomenauti slušno, že sw. Matauš, gak to w úvodu do gehu Ewangelium dokázáno bude, učenj od Ježjše Krista w rozličném času přednešené dle podobnosti předmětu w gedno spogil, -a snad i zde do téhož hornjho kázanj mnohé učenj wložil, které od Ježjše w giném a rozličném času přednešeno bylo.

V. Po rozhodnutj, že oba sw. Ewangelistowé nám řeč téhož času drženau zapsali, dá se čas kdy asi držena byla, téměř určití. Byloť to, když powěst o Ježjši po všech kraginách země židowské wyhlášena byla; takť se čte u sw. Matauše IV, 24. 25. že se rozešla powěst o něm po wšj Syrii, a že šli za njm zástupowé muozj z

Galilee, z kraginy Desjti měst i z Júdstwa a z Zajordánj. U sw. Lukáše čte se, že množstwj weliké lidu ze všeho Júdstwa, Jerusaléma, Tyru a Sydonu za Ježjšem šlo. — Práwě tato zmjinka o rozešlé powěsti o Ježjši a zástupjch za njm se hrnaucejch okazuge nám, že mnoho zázraků před tjm byl Ježjš konal, kterými se stalo, že powěst o gehu zázračné moci tak dalece rozšjřena byla, a tjm samým patrno gest, že položiw sw. Matauš hned na začátek auřadu od Ježjše nastaupeného tuto řeč, tjm ne na přednost času, nýbrž na výbornost gegj chtěl poukázati. Pohledneme-li na sw. Lukáše VI, 1. widjme, že zhogenj uschlé ruky, cesta Ježjšowa skrze obilj, kde učedlnjci klasy trhali, a zwolenj učedlnjků za apoštoly tuto hornj řeč předcházegj — a vše toto že se brzy po welikonoci stalo; neb sw. Lukáš VI, 1. gmenuge tu sobotu, kde apoštolowé klasy trhali, druhoprwnj t. g. prwnj od druhého swátku welkonočnjho, od kterého se sedm neděl do slawnosti Letnic počjtalo. — Bylať tedy ona částka roku, která poněkud s našjm měsjcem Mágem se srownáwá, kde w chladněgšjch kraginách vše we kwětu, w teplegšjch pak dozráwalo osenj a žeň se začjnala. — Na takowau částku roku mnohá průpowěď w samé této hornj řeči od Ježjše přednesena okazuge: u p. hleďte na ptactwo nebeské, žeň nesegj ani žnau, ani shromážďugj do stodol, powážte kwjtj polnj, kterak roste, nepracuge ani přede. M. VI, 26. 28. Mluwil Ježjš o kwjtj a

ptactwu, poněwadž čas djlem kwětu, djlem žuj byl. Bylať tedy tato řeč w čas mezi welkonocj a letnicemi padagij držena, a poněwadž Ježíš po prwnj slawnosti welkonočnj, kde swůg auřad nastaupil, několik měsjeć w Judei prodlěwal, a tedy tehďáž u města Kafarnaum toho času nebyl, nebude omylny tuto řeč w druhý rok auřadu weřegněho Kristowa položiti.

VI. Rozkošný byl pohled s tohoto wrchu na gezero, města a kwětaucj wukol kraginu — však pohled na zástup wukol Ježíše shromážděný byl pohnutedlný. Dle swědectwj sw. Matauše w 4té kap. 25. a sw. Lukáše VI, 17. byl walný zástup u Ježíše. Pomysleme sobě, že gich bylo několik tisjeć gako u p. při onom zázraku o třetj welkonočnj slawnosti na blizku téhož wrchu konaném, kde pěti chleby a málo rybičkami pět tisjeć lidu nasyceno bylo. Gak rozmanitý gest pohled na tato množstwj! gsauť zde shromážděni rodičowé a djtky, starcowé a mládenci, ženy a panny, gsauť zde zdrawj a nemocnj; gsau zde slepj, hlušj, němj, kulhawj, od zlých duchů posedlj, náměsjčnjci a šlakem poraženj, zdaleka stogj malomocnj; některj wolagj: Ježíši, synu Dawidůw, smilug se nad námi! ginj hledj s důwěrnostj a s prosbau o uzdrawenj na Ježíše. Mnohonásobné byly strasti těchto bjdnjků! Slepému nezaswitne nikdý záře slunečná, den gest gemu gako noc ustawičnau mrákotau; hluchému gest každé důwěrné rozmlauwánj, na kterém pro za-

lehlost swých ušj podjlu bráti nemůže, přjčinau z'rmutku. Kdo gest sto, aby wypsal bolest němého, an nemůže swé myšlénky, swé city gazykem wygewiti. Ruka gestli chřadne, přestane býti pomocnicj člowěku; gestli noha buď chromá, buď se třesaucj, gest překročenj z gednoho mjsta na druhé obtjžné. Přesmutný staw pacholete trápeného od ducha němého čte se u sw. Marka IX, 16. Zlý duch pere njm ozem, a on slinj, skřjppj zuby, často njm metá na oheň a do wody, aby ge zahubil. (U sw. Matauše XVII, 14. nazjwá se totěž pachole náměsjčné, protože strasti toho bjdnjka dle změny měsjece se měnily.) Šlakem poražený nemůže těla swého ani pozdwihnauti, na loži gest ustawičné přebýwánj geho, na loži genom z gednoho mjsta na druhé může přenešen býti. M. IX, 2. Malomocný, kde gedowatina té nemoci gako neštowice po těle se wyrážj, kosti a tuk gich proniká, audy umrtwu-ge tak, že po částce odpadagj, — byl dle zákona Mogžjšowa Lewit. XIII, wylaučen od společnosti lidu, raucho měl rozpárané, hlavu odkrytau, usta šatem zakrytá a wolati musel, že poškwrněný a nečistý gest, aby totižto žádný obcugjcj s njm nakažen nebyl. Takť snášel malomocný bez potěchy swých přátel samotinký celau bjdu tak hrozně nemoci. Ježjš pohleděw s autrpnostj na tyto bjdně, oswobodil ge božskau mocj od gegich strastj; slepým otewřel zrak, hluchým sluch, němým rozwázal gazyk, chromým učinil rowné a

pewné audy, uwedl život we wychřadlé, wymjtal duchy nečisté, malomocenstw pauhým slowem sehnal; ó podjwánj podobné onomu, když na počátku slowem Geho swěty z ničehož powstali — ! Kdož gest s to, aby wypsal wděčnau radost, když slepj spatřili swětlo — swět — božskau twáři Ježjšowu; když hluchým hlas Ježjšuw, hlas wúkol stogjcjch známých poneyprw zřetedlně zazněl, když něm j wyřknauti mohli djky, wraucnost, a giné city, které w předešlé němote gegich prsy tjsnily, když chromj zrowna a směle kráčeli, když umrtwělé audy opěť obžiwly; když od nečistých duchů oswobozenj okřánj a pokoge pocjtili; když od malomocenstw oswobozenj — čistotau noworozených obdařenj k Ježjši přistaupiti, ke swým známým se přibljžiti mohli? Zagisté byl weškeren zástup, hledě na tyto zázraky, wděčnau uctiwostj k Ježjši napluěn.

VII. Mimo tělesné neduhy, kterými mnozj z národu židowského sklčeni byli, dolehaly giné geště strasti na weškeren národ. — Palestina byla tenkrát obywateli tak přeplněna, že neymenšj mjstečka, která gindy tisjc obywatelů w sobě obsahowala, gich deset i patnáctkrát tolik w sobě obsahowala: tjm byly ležité mohowitosti a gegich weynos na mnoho menšjch djlů rozděleny, tjm počet chudobnějšjch rozmnožen. Země ačkoliw dle slow pjsma — medem a mlékem tekaucj, předc mnohým pohromám, gako: suchotě, kobyilkám byla podrožena. Ty pohromy při-

cházejvaly zvlášť tenkráté, když lid swými hřichy božského požehnánj nehodným se učinil; těmi častokráté powstala neauroda, z neaurody nauze o zemské požitky, z nauze pak, když z ciziny toho co se doma neurodilo, kaupiti se nemohlo, powstal hlad, powstaly nakažliwé nemoce, powstal mor. — Čjm chudoba obecnějšj, čjm nauze častějšj : tjm wětšj gest oblilowánj w statcjch a gměnj, tjm wětšj gest lakota po nich zvlášť tam, kde důwěra w božskau prozřetelnost, kde upamatowánj na přikázanj dobročinnosti zmizelo; takť to bylo w Palestině za časů Kristowých. Zámožnějšj nedbagjce na přikázanj zákona Mogžjšowa, která autrpnost a štědrost k chudým přikazugj, pokládali klénoty a bohatstwj za neywětšj blaženost; (Luk. XII, 19.) byliť tedy chudj a nebylo, kdoby se byl s nimi zdělil, byliť lačnějšj Lazarowé a nebylo, kdoby byl z stolu bohatého padagjcjch drobtů podal. Luk. XVI, 21. Zapůgčil-li kdo chudému, stalo se s lichwau, která se stakowau přjsnostj konala, že i ncypotřebnějšj oděw odňat byl. M. V, 45. W této bjdě měli chudj swé autočiště k Bohu wzjti a u něho pomoci hledati; wšak mnozj gi nehledali, neb zapomněli na průpowědi zákona swědčj, že chudý nenj w zapomenutj u Boha, zapomněli na příklady božské prozřetelnosti, která lid Israelský skrze čtyřidcet roků na cestě skrze Arabské pautě do zaslíbené země žiwila; zapomenuh na průpowědi a příklady pjsma, ne-

magjce prawé důwěry k Bohu, a o pomoc kněmu newolali. — Ginj wolali o pomoc, však nebyli wyslyšeni, protože zle prosili, aby to co obdržugj na swé žádosti a rozkoše wynakládati mohli. (Jak. IV, 3.) Neobdržewše pomoci od lidj, nehodni gsauce pomoci od Boha, zvolili neprawé cesty k dosáhnutj něgakého zisku; odtud krádež a podwody, odtud křiwé přjsahy (M. V, 34.) odtud hádky a saudy o gměnj, ano odtud laupežnictwj tak weřegné, že wšecky skoro cesty pro hegna na laupež čjhagjcjch negisty byly.

Tjm se stalo, že obcowánj s ginými nebylo kulehčenj, nýbrž k rozmnoženj bjdy.

K těmto domácjm strastem připogily se giné způsobované skrze nátisky Herodesowy a Řjmských wladařů; mnozj též se zármutkem nesli, že berla královská odňata gest od Judy, a že djlem potomkové ukrutného cizince Herodesa, djlem wladařowé pohanštj nad zemj swatau panugj, trýznjce lid Hospodinůw přjsným wydjránjm gměnj, twrdým a ukrutným nakládánjm, od kterého ani chrám neuchránil. (Luk. XIII, 1.)

VIII. Kwjlili tedy ginj a sice ti neyšlechetněgšj z lidu nad úpadem negenom vlasti, nýbrž i náboženstwj; neb mimo weytržky, které djlem záštjm Samaritánským, djlem pohanskau aušklebnostj w chrámu Jerusalémském se děly, mizel duch prawé nábožnosti w lidu Israelském, nebť on byl lid w temnostech a w stjnu smrti sedjcj. M. IV, 15. Newšjmagjce sobě swátosti

božské, zakládali sobě na obřizce těla, magjce srdce zatvrzelé a neobřezané. (Řjm. XI, 25. Skut. Apo. VI, 51.) Zakládali sobě na obětech howádek bez oběti srdce, (M. XV, 8.) zakládali sobě na sobotách a swátcech, na které howadům dobře činiti za wěc dowolenau, člowěku pomoci za hřjch drželi. (M. XII, 11.) Zakládali sobě na zewnitřnjm obmýwánj nádob, newšjmagjce sobě neřesti srdce; (M. XXIII, 24.) zakládali sobě na desátcech z máku, kopru a kmjnu dáwaných — opustiwše těžšj přikázanj, sprawedlnost, milosrdenstwj, wěrnost. (M. XXIII, 23.) Drželi sebe za sprawedliwé, když přikázanj božj genom zewnitř zachowáwali, magjce srdce hněwem, záštjm, wražďau, cizoložstwjm, smilstwem, krádežj, podwodem naplněné. M. XV, 19. a M. XXIII, 14. 16. Oni byli tak zaslepeni, že se pro zásluhy Abrahamowy, pro milosti od Boha obdržené za sprawedliwé, za miláčky božj drželi, wšecky pak ostatnj národy za hřjšné a trestů nebeských hodné pokládali. (Řjm. II, 1.) Newšjmagjce sobě vlastnj hřjšnosti, horlili o zewnitřnj poctu prawého Boha, hlásali geg mezi pohany gakožto stwořitele nebes a země, gako zákonodárce a dobrodince zwlášt lidu Israelského; hlásali sebe gakožto národ ze wšech swěta národů od Boha wywolený, gakožto národ we swětle zákona božjho kráčegjcj; wšak co usty wyznáwali, to skutkem zapjrali, kážjce, že nemá kradeno býti, sami kradli, prawjce, že nemagj cizoložiti, cizoložili —

magjce modly w ohawnosti, swatokrádeže se dopauštěli; zákonem božjm se chlubil, však přestupovánjm zákona neuctiwost k němu na gewo dávali: tak že gméno prawého Boha, njmžto se Židé chlubil, k rauhánj a potupě mezi pohany bylo. (Řjm. II, 22. 23.)

IX. W takowých případnostech obecné nauze, obapolného nátisku, zmáhágjcej se nemrawnosti nemohloť žádné poselstwj radostněgšj býti, gako, že giž přigde Messiáš, an kázati bude chudým radostnau zpráwu, an uzdrawj skraußené srdcem, an zwěstuge gatým propuštěnj, slepým wi děnj, an propustj saužené na swobodu, an zwěstuge léto Páně milostiwé. — Luk. IV. 18. 19. Dychtili a taužili mnozj po Messiáši, — dychtili po něm tjm wjce, čjm taužebněgi po wyswobozenj ze swých strastj dychtili; očekávali od Messiáše wyswobozenj z chudoby a nauze, wyswobozenj z domácjch a weřegných nátisků, očekávali od Messiáše udělenj časné a wezdegšj blaženosti.

X. Ježjš pak nepřišel, aby swětu časné blaženosti udělil, nýbrž aby lidi k prawé poctě swého nebeského otce, ku ctnosti, gakožto prostředku prawé pocty, a skrze ctnost k wěčné blaženosti wedl; časnau blaženost genom tak dalece lidem poskytnauti chtěge, pokud ona ctnosti následkem gest: — a) proto wyhlásil chudé, duchem tiché, lkagjcej, lačněgjcej ažjžněgjcej po spravedlnosti, milosrdné, čistého srdce, pokogné, pro spravedlnost protiwenstwj trpjcej, slowem

ctnostné za blahoslawené, ano dle wyřknutj Je-
 žjše Krista gsau ctnostnj blahoslaweni, byiby chu-
 dj, nynj lačněgjcj, nynj plačjcj, nynj od lidu ne-
 náwiděni byli: naproti tomu nectnostnj gsau po-
 litowánj hodni, byiby bohati, nasyceni, w po-
 žjwánj radostj a od lidu chwáleni byli. b) Aby
 pak lid ku ctnosti wedl, neohlašowal w této hor-
 nj řeči něgaké nowé zákony, nýbrž staré a po-
 wědomé zákony desatera božjho, gako: nezabj-
 geš, nezcizoložjš, a giná přikázanj božj skrze Mog-
 žjše giž dáwno lidu Israelskému ohlášená, gako:
 nebudeš křiwe přjsahati, milowati budeš bližnj-
 ho swého — opět nynj w pamět uwáděl, a gak
 dle aumyslu božjho konána býti magj, wynčo-
 wal. Gelikož přikázanj tato od trusků omylných
 výkladů Farizegských očištěná základem gsau
 wšj sprawedlnosti, ctnosti, a z nj pro lidské to-
 waryšstwo vyplýwagjcj blaženosti, a poněwadž
 každý Israelit tato přikázanj w swé známosti
 měl, wedl Ježjš neykratšjm a neylehčjm způso-
 bem lid k sprawedlnosti, ctnosti, a z nj vyplý-
 wagjcj blaženosti.

c) Gelikož dobré skutky, které Bohu k
 wůli se nekonagj, stálé, dokonalé a samy wso-
 bě pauhé negsau; protož přikázal Ježjš, aby
 všecko dobré, cokoliw člowěk koná, nedělose
 pro lidskau odměnu neb pochwalu, nýbrž gedi-
 ně pro Boha.

d) Druhé hlawnj přikázanj zákona 'gest lá-
 ska k bližnjmu, bez které ani prwnj, totižto lá-

ska k Bohu, skutkem prowozována býti nemůže. Pro tuto důležitost téhož přikázanj dal Ježíš swým poslauchačům prawidlo na ruku, dle kterého by we všech přípádnostech poznali, gak bližnjho milowati mohau.

e) Lásce k bližnjmu na odpor gest hněw, nesmjřitedlnost, křiwé a nelaskawé posuzowánj; protož wydal přikázanj na potlačenj těchto zlých náruživostj a neprawostj.

f) Překážky ctnosti gsau: přílišné po statcích tohoto swěta baženj, djlem z nepoznané marnosti gich, djlem z nedůwěry w božskou prozřetedlnost pocházegjcj; protož zrazowal Ježíš od přílišného tauženj po zemských statecjch, dokonalé poznánj prawé ceny každé věci přikazowal a ukazowal přílišnau péči o zemské věci odpornau, marnau a zbytečnau býti powinnostem k Bohu; anoť Bůh swau prozřetedlnostj wše zachowáwá, a člověk bez nj nic učiniti nemůže. — Pro tu samu příčinu, že Bůh věci k časnému žiwotu potřebné poskytuje, učil Ježíš, zač a s gakau důwěrnostj lidé Boha prositi magj.

g) Giná ctnosti překážka gest chaulostiwost wnastaupenj toho co těžkého, a oblibowánj w tom, co lehké a w obecném zwyku gest: protož nabjzel k žiwotu s nesnázemi spogenému, bytby i od obecného zwyku se ljšil.

h) Neyvětšj překážka ctnosti gsau swůdcowé od cesty ctnosti odwozugjcj; dalť negenom výstrahu před nimi, nýbrž i známky k poznánj gich.

i) Aby slowa gého bez aučinku nebyla, wygewil sebe gako budancjho saudce, který genom konatelům zákonů swých chystá odměnu; pro tu samu přjčinu přirownal takowého, kdož zachowáwá prikázanj božj, k stawěgjcjmu na skále.

Mimo tato učenj, která se wšech Ježjšowých poslauchačů týkala, nacházj se zde naučenj pauze Apoštolů se týkagjej; totiž k čemu Apoštolé určení gsau, a s gakau opatrnostj swůg auřad zastáwati magj.

Tent gest hlawnj obsah této překrásné řeči, kde každá zwláštnj průpowěď podobna gest drahým perlám; pohledněmež nynj na smysl zwláštnjch průpowědj.

Luk. VI, 20.

„A on pozdwił očj na učedlnjky swé prawil: Blahoslawenj chudj, neb waše gest králowstwj božj.“

I. Tauženj po blahosti gest ze wšech puzenj člowěka neymocněgšj; wšickni, kteřj za Ježjšem kráčeli, hledali útěchy we swých strastech, útěchy we swém zármutku. Mezi těmi následownjky Ježjše Krista nacházel se welký počet chudých, z nichž některj tak chudj byli, že častokráte lačněli a swého hladu ukogiti nemohli.

II. Smutný gest přjbytek chudého — kde wšecky schránky prázdne, kde žádná zásoba oděwu, pokrmu a gměnj se nenacházj, kde na wečer wšecko stráweno, kde ráno se newj odkud

živnost téhož dne wzjti. Tato péče o wyživenj gest trpčegšj, když chudobný negenom o swau osobu; nýbrž o wyživenj wjce osob sobě gako otcí přináležegjcejch musj se starati. Chudoba tjsnj chudého negenom we swé domácnosti se zdržugjeho; nýbrž, i když mezi lidi o pomoc prosit kráčj, gest gemu chudoba těžkým břemenem, onat geg všudy doprovázj, w očjch lidu snižuge, gešto swět všeco dle wýstrognosti a peněžitosti wážj.

Chudoba dodává mnohému lehkowážnému boháči srdnatosti, aby chudého utiskowal; chudoba gest mnohému osjdlm k hrjchu, k newěrnosti, podvodu, krádeži, ba k laupežnictwj; chudoba gest mnohdykráté přjčinau zkázy panenšké newinnosti. —

III. Ježjš patřil na chudé, kteří w zástupu wúkol něho shromážděni stáli, s onau autrpnostj, s kterau gedlenkráté prawil: (Mark. VIII, 2.) „Ljtost mám nad zástupem, neb ay giž tři dni trwagj semnau, aniž magj co by gedli“ — s laskawau autrpnostj na ně pohleděw, řekl: „Blahoslawenj chudj, nebo waše gest králowstwj nebeské.“ Že tato slowa Ježjšowa na chudé z ohledu statku směrugj, patrno gest z následugjcejch prúpowědj w neyblížšjch weršjch obsažených, které wespolek buď o zlobě, buď o blahosti z časných a tělesných přjpadnostj pocházegjcej gednagj; tedy o lačněgjcejch, plačjcejch, o pronásledowaných, o bohatých, nasycených, směgjcejch se, od lidu

chwaléných; gedná tedy sw. Lukaš buď o strasti, buď o blahosti z wěcj zewnitřnjch pocházegjcy a slowa gehu w vlastnjm smyslu wzata býti magj; naproti tomu gedná sw. Matauš o blahosti z mrawných vlastnostj plynaucej, a slowa gehu w newlastnjm smyslu wzata býti magj, gak to we wýkladu mém blaženostj položeno bude.

IV. K těm tak utrápeným prawil Ježjš: Waše gest králowstwj božj. Gaká wznešenost, gaké bohatstwj, gaká náhrada za chudobu časnuu. Králowstwj božj dle samých slow nemůže býti giné, než kterého králem sám Bůh gest. Gestliže blahoslawený národ gest, kterému maudrý, opatrný, milostiwy člověk králem gest: mnohem wětšj gest blaženost lidu, gehožto králem sám Bůh gest; gestliže w králowstwj milostiwého krále panuge wšecko co základem prawé blaženosti gest: zagisté w králowstwj božjm neywětšj blaženost newyhnutedlně panuge. — Gest sice weškeren swět, pokud slowem Hospodinowým gest stwořen, pokud gehu slowem se zachowáwá, králowstwjm gehu; a když tedy Ježjš k chudým prawj, že gegich gest králowstwj nebeské, že oni audowé králowstwj božjho býti mohau, zagisté gsau ony milosti, které se audům téhož králowstwj přislibugj, zwláštnj a rozdílny od oněch milostj, které ostatnj lidé od Boha gako stwořitele a zachowatele wšech wěcj obdržugj.

V. To samé nám historie náboženstwj ukazuje. Giž národ Israelský nazjwal se národem

a královstwjm božjm, protože nad giné národy nábytkem a miláčkem Hospodinowým se stal; protože byl aučasten milostj, gakých se žádnému ginému národu nedostalo.

Národ Israelský byl královstwjm Hospodinowým, pokud Bůh Abrahama za otce welikého národu, který zvláštnjch božských milostj aučasten býti má, sobě wywolil. — Národ Israelský byl královstwjm božjm, a Bůh pečował o geho nesmjrné rozplozenj w Egyptě, kamž Jakuba wnuka Abrahamowa s 12ti syny w čas hladu byl uwedl, tak že geg w národ sta tisjců zbrogných mužů počjtagjcej rozmohl. —

Israelité byli národ Hospodinůw, který on w Egyptě gako w ohniwé peci všelikau trýznj přechistiw mocnau rukau, diwy a zázraky gak na zemi tak na nebi konanými, prostředkem wod gako skála stogjcjch, suchau nohau wywedl. Israel byl královstwjm Hospodinowo; bylť Bůh geho zákonodárcem, uděliw gemu zákony, přikázanj, obřady, službu poswátnau, gaké věci žádný národ neměl. Israel byl královstwjm Hospodinowo, gelikož Bůh opatrowal tento lid gako zřjtedlnici oka, a geg po 40 let na paušti skalnaté a pjsčité manau, křepelkami, wodau ze skály zázračným prutem se prejšťjcej zachowáwal, a nowými diwy do země mlékem a strdjm tekaucj Abrahamowi giž zasljbené uwedl. Israel byl národem Hospodinowým; gemuť přisljbil Bůh všech národů oplýwánj zemskými požitky, pokogem na konči-

nách Israeli, nezapomene-li na Boha, na dobrodince swého. Israel byl královstwjm Hospodinovým w té mĵře, že Bůh gemu Messiáše t. g. widitedlného krále, widitedlného náměstka božjho seslati, a skrze něg swé královstwj w Israeli začaté rozšĵriti, rozmnožiti a zwelebiti přisljbil.

VI. Ježš Kristus byl ten zasljbený Messiáš, byl ten widitedlný Hospodinůw náměstek. Weliké byly milosti, kterých Israelité gako audowé královstwj božjho požjwali, však wše, co se až potud dělo, bylo genom stjnem (k Žid. X, 1.) toho, co Bůh prokázati chtěl we swém královstwji, genž skrze gednorozeného syna mělo zwelebeno býti. Israelité gako národ a královstwj božj byli synowé Abrahamowi, audowé královstwj božjho od Ježše zwelebeného, měli synowé božj w smyslu mnohem wznešenějšjm býti, pokud z Boha otce zrozeni, (Jan I, 14) krwj Ježše Krista obmyti, swátostmi Ducha Swatého poswěceni budau. (1 Petr I, 1.)

Israelité gako národ a královstwj božj byli wyswobozeni z poddanosti Egyptské, audowé nowého královstwj božjho měli z poddanosti bludu, hrĵchu, ďábla (Efes. II, 1.) wyswobozeni a onau swobodau, kterau genom Syn božj dáti může, obdařeni býti (Jan VIII, 32.); Israelité gako národ a královstwj božj byli na cestě do zasljbené země manau krmeni, wodau ze skály napágeni; audowé nowého královstwj božjho měli tělem a krwj syna božjho k žiwotu wěčnému posilněni

býti. (Jan VI, 51 — 57.) Israelité jako národ a královstwj božj obdrželi zákony, přikázanj, službu poswátnau od Boha; audowé nowého králowstwj božjho měli též zákony a službu poswátnau od Boha ustanowenau obdržeti, však všechno dokonalejšj, nežli co Israelitům giž dáno bylo. — Zákony Israelitům dané byly zákony dětinského věku, přikázanj twrdá, přjsná na zewnitřnj spořádanost a čistotu wjce než wnitřnj spořádanost srdce směřugjcj; proto w mnohých zewnitřnjch obřadech, obmýwánj, očišlowánj záležegjcj a swým množstwjm, břemenem těžkým gsaucj zákonowé měli skrze zákony nowého králowstwj božjho gakožto dospělého věku nahrazení býti. Přikázanj tedy neyprwé ducha a smeyšlenj člowěka zagjumagjcj, we wjře, naděgi a lásce založená, přikázanjmi lásky stáli se měla, gakož i plněnj gich milostj mělo podporowáno býti. (Řjm. X, 14.) Israelitům byly zákony w hromobytj a bleyskánjm s takowau hrůzau dány, gakkau gedwa sněsti mohli: (k Žid. XII, 18. 19. 20. 21.) audům nowého králowstwj božjho ohlašuge se Syn božj w podobě člowěka gako bratr, (k Žid. II, 11 — 17.) gako přjtel mezi nimi sedě na kwětnatém pahrbku s onau přjwětiwostj, která třtiny nalomené nedolomj, a knotu kauřjcjho neuhasj. (Mat. XII, 20.) Obřad poswátný Israelitů byl mjstem a časem a ginými zewnitřnjmi přjpadnostmi obmezen, však poswátný obřad nowého zákona neměl časem nebo mjstem, nebo zewnitřnjmi

případnostmi obmezen býti, nýbrž na každém mjestě od východu až k západu slunce, po všecky časy až do skonánj světa (Malach I, 11.) měla oběť nowého zákona obětována, konána, a genom ta, která se děje s duchem a prawdou, Bohu přjgemná býti. Oběti Israelitů záležejce w rozličných umýwánjch a osprawedlnowánjch tělesných nemohly člowěka podle swědomj dokonalého učiniti: však oběť nowého králowstwj božjho založená w krvi Ježše Krista, kterýžto skrze Ducha sw. sebe samého obětował neposkwrněného Bohu, očistj swědomj od skutků mrtwých k slauženj Bohu žiwému swědomjm čistým. (k Žid. IX, 10. 12.) Odměna Israelitů gako audů králowstwj božjho byla pokog na končínách země, hognost a oplýwánj pozemskými požitky. Odměna audů nowého králowstwj božjho měla mnohem skwostnějšj býti; audowé téhož králowstwj měli aučastni býti pokoge, kteréhož swět dáti nemůže; Jan XIV, 27. který přewyšuge všecku mysl; Fil. IV, 7. audowé králowstwj božjho měli aučastni býti radosti Ducha Sw.: audowé králowstwj božjho měli obdržeti hognost darů nebeských, které smutek w radost, potřebu w bohatstwj obracugj (2 Kor. VI, 10.); audowé nowého králowstwj božjho měli obdržeti dědictwj neporušitedlné, neposkwrněné, neuwadlé, w nebesjch schované; (1 Petr I, 4.) měli zakusiti blaženost, kterau oko newjdalo, kterau ucho neslýchalo, která ani na srdce lidské newstaupila, kterau připrawil Bůh těm,

kteřj geg milugj. (1 Kor. II, 9.) Israelité gako národ Hospodinůw nazjwal se národem welikým (Deut. XXVIII, 1.) však gegich králowstwj mezemi země Palestinské nebo zasljbené, mezemi času od Mogžjše až do přjštj Syna božjho uplynulého obmezeno bylo; králowstwj ale božj skrze Ježjše Krista ustanowené nemělo ani časem, ani něgakau částkau tohoto swěta obmezeno býti; o tomto králowstwj platj slowa Ježjšowa na ustawičnost a wšudy rozšjřenost gehu narážegjčj: Gá s wámi gsem po wšecky časy až do skonánj swěta. (Mat. XXVIII, 20.) Po wšj zemi rozešel se zwuk Apoštolu, a do poslednjch končin zemského okršku slowa gegich. — (Řjm X, 18.)

VII. Tak slawné bylo králowstwj božj, které Ježjš chudým podáwal, řka: Waše gest králowstwj božj. Byl tedy smysl slow gehu: Nemyslte, že chudobni a nuzni gsauce nešťastni gste; gá chci waši chudobu přetrhnauti, gá chci wám nebeské ano i pozemské wěci udělití, ano gá chci wás w prawém smyslu bohaté udělenjm králowstwj božjho učiniti. Pokládejte tedy sebe za blažené, nebť waše gest králowstwj božj; wy můžete, chcete-li, wěřjce we mne a w mé učenj a wyznáwagjce ge, audowé gehu býti. Gako audowé králowstwj božjho nebudete nuzni, nebť gste synowé wšewědaucjho, neymocněgšjho a neylaskawěgšjho krále, kterýžto gsa otcem swých poddaných, nedůstatek swých djtek zná, gim nápomoci může, gim nápomoci chce; gako au-

dowé téhož králowstwj negste chudi, nebť budau nebeské neporušitedlné poklady w tomto králowstwj podjlem wašjm; gakožto audowé téhož králowstwj nebudete nauzj o tělesné potřeby stisknuti; neboť mimo dary duchownj obdržjte dary tělesné; w tomtož králowstwj gest neywětšj zákon: milowati bližnjho; neywětšj zásluha: milosrdenstwj a zdělowánj swého nábytku s chudými; wyť obdržjte zagisté od zámožněgšjch spolubratř swých pomoci — genom gestli se gj saminehodnými neučinjte. Gakožto audowé téhož králowstwj nebudete pro chudobu opowrzeni, nebť máte na sobě důstognost miláčků Boha otce (1 Jan III, 1.) wykaupených drahau krwj Ježjše Krista, dary Ducha swatého poswěcených; gakožto audowé téhož králowstwj nebudete opowrzeni; neboť w tomto králowstwj druhý zákon po lásce gest zákon pokory, která každého auda téhož králowstwj pokorným djtkám, gešto o peyš nic newědj, podobného činj. Mat. XVIII, 3.

VIII. Blahoslawené nazwal Ježjš chudé, pokud gim swé králowstwj podáwal, pokud oni wolni byli, milost od něho podanau wděčně přigiti, t. g. pokud chudoba gim nebyla překážkau, nýbrž raděgi podnětem k přistaupenj k geho králowstwj; neboť chudoba sama w sobě nenj žádnau zásluhau, ano gestli gest chudoba následkem zahálčiwosti nebo marnotratnosti, gest s winau a s hřjchem spogena. Pod wýmjnkau tedy, gestli chudj králowstwj božj wděčně přigmau, na-

zval Ježš chudé blahoslawené; neboť, ačkoliw ono králowstwj božj we všem ohledu slawné a skwostné bylo; předce mnozj z Israelitů, nepoznali sláwu geho, urážegjce se nad zewnitřnj chudobau Ježše, pod kterau swau božskau welbnost skrywał, newšjmali sobě mandrosti nebeské z ust Ježšowých plynaucj, mnozj newšjmali sobě zázraků mocj božskau wykonaných, ano někteřj opowázili se všemohaucnosti Ježše Krista se rauhati, vyhlašugjce zázraky geho za skutky Belzebuba, a tjm se stalo, že ho nechtěli poznati za wyslance, za Syna božjho, za Messiáše od Boha k swému lidu seslaného, že geg za nic giného nežli za chudého Nazaretána nepokládali, že geg za odpůrce Mogžjšowa, za rauhače proti Bohu, za odbognjka proti cjsaři hlásali, a protož mnozj negenom w něg newěřili; nýbrž i nepřátelé geho, nepřátelé geho učenj, nepřátelé geho uředlnjků, nepřátelé králowstwj božjho, když se mezi nimi zgewowati počjualo, byli; a protož negenom sami w ně wkročiti nechtěli, ano giné pronasledowánjm rozličným, gako: zawjránjm do wězenj, odgjmánjm statku, ba žiwotů od wkročenj w ně zdržowali. Kdo tedy tohoto králowstwj aučasten býti chtěl, potřebj bylo, aby gemným citeu ge přigjnal, a pewnau wůlj všeccko raděgi nežli toto králowstwj opustiti hotow byl. Přigmutj králowstwj božjho stalo se wjrau w Ježše a w geho učenj, drženj téhož stalo se wyznáwánjm. (Řjm. X, 10.)

IX. Těmito vlastnostmi mnozí z chudých Israelitů obdařeni byli, nemagjce zemských pokladů, nepřikládali k nim své srdce, anož všeho, což zemského, prázdno gsauc, pro dary nebeské otewřeno bylo. Pro swau chudobu neznagjce pechy nad urodilostj stawu, neznagjce skwostnosti oděwu, neuráželi se nad chudobau a zewnitřnj nepatrnostj Ježjše Krista, nebywše zewnitřnostj uražení, poznali, že mluwj a gedná wyslanec božj, uwěřili geho slowům, uwěřili geho zázrakům, a tak byl jim přjstup k tomuto králowstwju otewřen. Chudj negenom ke wkročenj do téhož králowstwju, nýbrž i k pewnému w něm setrwánj schopni byli; neboť nemagjce pokladů zemských, neobáwali se ztráty gich, nemagjce ničehož na tomto swětě, po nebeských klenotech taužili, a obdržewše ge, byli hotowi vše pro ně obětowati. — Že králowstwju božj neywjce podjlem chudých bylo, widj se z Ewangelium, ze skutků a listů apoštolských. W zástupech za Ježjšem kráčegjejch nacházel se wětšj djl chudých, neboť Farizeowé, když odeslanj od nich služebníci, aby Ježjše w chrámu Jerusalemském gali, mocj geho božských slow omráčení toho neučinili, a sprázdnem se nawrátiwše wyznali: „že nikdý tak člověk nemluwil, gako tento člověk,“ odpověděli, zdaliž i wy swedeni gste? zdaliž kdo z knjžat židowské rady anebo z Farizeů uwěřil w něho? Ale zástup tento t. g. tato zběr, která nezuá zákona, uwěřila w něho,

a protož zlořečení gsau. Jan VII, 45 — 49. Dle úsměšku tedy Farizegského nenacházeli se mezi učedlnjky Ježjšowými lidé vyššjho stawu, nýbrž zástup sprostého lidu, mezi kterými neywjce chudých bylo. Inemohlo gináč býti, neboť málo gich mezi zámožnými bylo, kterj by tak gemným cítem k přigetj učenj Kristowa, gako publikáni, Matauš a Zacheus, byli obdařeni byli; neboť mnozj Farizeowé lakomj gsauce, posmjwali se Ježjšowi, když učil, že nemohau Bohu slaužiti a mamoně. (Luk. XVI, 14.) Tak gako za dnů obcowánj Ježjše Krista na světě mezi lidmi, když králowstwj božj teprw se chystalo, mezi učedlnjky a následownjky gehu wětšj počet chudých se nacházel; tak také když po wstaupenj Ježjšowě na nebesa a seslánj Ducha Swatého apoštolowé králowstwj božj od Ježjše připrawené skutečně zděláwati počali: nacházel se mezi prwnjmi audy téhož králowstwj wětšj djl chudých; neboť o prwnjch křesťanech se čte w skutejch apoštolských IV, 34. „Aniž zagistě kdo mezi nimi byl nuzný, neb kolikkoli bylo těch, kterjž měli pole, neb domy, prodáwagjce přinášeli penjze za ty věci, kteréž prodáwali, a kladli před nohy apoštolské; rozdělówáno pak bylo gednomu každému, gakž komu potřebj bylo.“ Nebylo by prodege domů a polj neb rozdělówánj statků třeba, kdyby nebylo nuzných býwalo. Chudobnost mnohých křesťanů Jerusalemských patrně dokazuje připomenutj od Apoštolů Jakuba, Petra a Ja-

na dané Pawlowi, aby na chudé pamatował t. g. chudé křesťany města Jerusalema, kde totiž ono připomenutj obdržel (k Gal. II, 10.) apro které w Macedonii a w Achaji almužnu zbíral (k Řím. XV, 25.) Negenom w cirkwi Jerusalemské, nýbrž i w giných cirkwjch bylo králowstwí podjlem chudých, neboť sw. Pawel píše ke Korintským 1 Kor. I, 26. „Nebo wizte powolánj swé, bratři, že nemnozí moudříj podlé těla, nemnozí učení, nemnozí urození mezi wámi gsau.“ — Byliť tedy mezi nimi neučení, sprostí, a žádnau mocneobdařenj lidé, mezi těmi gsau gistotně chudí, gakožto zřegně sw. Jakub we swé epištole píše II, 5. Zdalíž newywolil Bůh chudé na tomto swětě, aby byli bohatí u wjře a dědicové králowstwí, kteréž zaslíbil Bůh těm, kteříž geg milují?

X. Všickni tito chudobní, kteří králowstwí božjho aučastni byli, zakusili již na tomto swětě splněnj slow Ježíšowých „blaze wám chudí“, nebo skutkové Apoštolští nám o prwnjch křesťanech, mezi nimiž wjc chudobných bylo, wyprawugj, (II, 46.) že přigjimali pokrm s weselím a sprostností srdce, a sw. apoštol Pawel wyznáwá sám o sobě w druhé epištole ke Korint. VI, 10. „Gsme gako potřební, mnohé pak obohacugjej, gako nic nemagjej, všemi pak wěcmi włádnaucj.“ — Všickni chudí, kteří králowstwí božjho prawí audové byli, netrápili se taužením po statečích zemských, pamatugjce na učení Ježíšowo o marnosti statků zemských. Mat. VI,

19. „Neskládejte sobě poklady na zemi, kdežto rez a moly kazí a kdež zloději vykopávají a kraďau. Všickni chudobnj gako prawj audowé králowstwj božjho, nesaužili se přjlišnau péčj o obžiwu, pamatugjce na učenj o důwěře w Boha. (Mat. VI, 31. 32.) „Nepečugtež tedy řjkagjce: co budeme gjsti a nebo co budeme pjti, a nebo čjm se budeme odjwati, wjt zagisté otec wás, že to- ho všeho potřebugete.“ Všickni chudobnj gakožto prawj audowé králowstwj božjho, byli pracowitj, pamatugjce na slova sw. Pawla 2. Thes. III, 10. „Nechce-li kdo dělati: ať také negj. Důwěrau w Boha a pracowitostj byli aučastni dobročinnosti a podpory swých zámožněgšjch spolubratrů, byli aučastni všeho, co k zachowánj žiwota potřebné. Pamatugjce na slova swatého Pawla k Timoteowi pjšjcjho VI, 7.: „Nic gsme nepřinesli na tento swět, bez pochyby že také nic odnesti nemůžeme — magjce pak pokrmy a čjmbychom se odjwali, mēgmež na tom dosti.“ — Přestáwali na tom, co důwěrau w Boha a pracowitostj zjskali. Těmi křesťanskými ctnostmi obdařeni gsauce, zakusili giž w tomto žiwobyťj we swé chudobě blaženosti od Ježjše zaslíbené; tě- mito ctnostmi učinili se hodnými newýslovné blaženosti, která gim w nebesjch chowána byla. 1 Pet. I, 4.

XI. Tato slova Ježjše Krista magj swau platnost až podnes, ano budau gi wždy mjti dle slow Kristowých: chudé wždy u wás mjti bu-

dete. Blaze wám chudj, wolati se nynj může k tisjcům chudých, gesto za našjch časů po wšech djlech a kraginách swěta se potulugj; blaze wám, neboť vaše gest králowstwj nebeské, vaše gest, gestli ge přigjti, ge sobě wážiti a až do skonánj žiwota chowati chcete. Ono králowstwj, které Ježjš hlásal, které Apoštolowé kázali, ohlašuge se wšem bez rozdjlu stawu a magetnosti, k tomuto králowstwj máte stegný přjstup s bohatými; blaze wám, gestli slyšíte hlasu náměstků Kristowých; blaze wám, gestli nemagjce pokladů zemských we wašjch schránkách nechowáte tauženj po klenotech zemských we vašem srdci; blaze wám, gestli poznawše marnost statků zemských (Mat. VI, 19.) po statecjch nebeských taužjte; blaze wám, gestli pro chudobnost odlaučení gsauce od rozkošj zemských swau neywětšj účchu w chrámě, pobožnostech, poslauchánj, rozgjmánj a konánj slova božjho nacházjte; blaze wám, gestli králowstwj nebeské wašjm podjlem gest, neboť w něm máte poklady, které wšecky zemské klenoty přewyšugj. Slovo Páně, které nawěky zůstává a kterým gste nowě zrozeni byli, (1 Petr I, 23.) gest sladké, (1 Petr II, 3.) ono dává we wašj chudobě onoho pokoge, kterého swět dáti nemůže; (Jan XIV, 27.) slovo Páně wás ubezpečj, že otec wáš nebeský wj, čeho k wyžiwenj potřebugete. (Mat. VI, 32.) W tomto králowstwj naleznete milosti, které se zemskými klenoty zjskati nedagj; gakož audowé téhož krá-

lowstwěj máte milost Páně našeho Ježíše Krista, lásku božj, aučastenstwěj Ducha Sw. (2 Kor. XIII. 13.) gako audowé téhož králowstwěj nesmjte sobě ztěžowati, že wždy stolu chudobných aučastni gste; gako audowé téhož králowstwěj přistupujete k stolu Páně, kde Ježíš sebe samého wám za pokrm dáwá (Jan VI, 26.); gestli wěrnj audowé téhož králowstwěj gste, přigde Ježíš se swým nebeským otcem k wám a přijbytek učinj w srdcích wašjch (Jan XIV, 30). Blaze wám chudj, gestli králowstwěj božj wašjm podjlem gest, neboť w tomto králowstwěj naleznete negenom dary duchownj, nýbrž i dary tělesné; neboť w tomto králowstwěj gest hlawnj zákon láska k bližnjmu; w tomto králowstwěj gest neywětšj zásluha skutkowé milosrdenstwěj z lásky wypleywangj; w tomto králowstwěj božjm gsau rozličné společnosti, kterých cjl gest wyžiwenj chudých; na každý špital, na každý dům pro chudé, na každau pokladnici pro chudé mohloby se napsati: Blaze wám chudj, neboť králowstwěj nebeské učinilo pro wás tuto pozemskau ochranu. Však gak nebe nad zemj nesmjrně powýšeno gest, tak mnohem wětšj gest blaženost w nebesjch připrawena chudým, kterým králowstwěj božj na tomto světě podjlem bylo.

5. Krátká zpráva o ruské cirkvi.

(Dle Strahla a Karamsína, od Josefa Černého.)

Když učenj Kristowo kraginy západnj Ewropy dáwno giž oswjtilo, a blahotwornau mocj swau w mysl i w srdce národů působilo, zastjraly geště husté mrákoty bludů a powěr pohanských celau řjši ruskau, obywatelé gegj klaněli se smyšleným bohům, a rodičowé nehrozili se k ukrocenj domnělého hněwu Perunowa newinné djtky swé w zápalnau oběť wydáwati.

W kterém času a kterým hlasatelem neyprwé hlas Ewangeliu swatého w Rusii zawzněl, určiti se nedá. Otec sewernj historie — ctihodný Nestor — pjše sice w swých letopisech, že giž apostol Ondřej kragině Kiewské učenj Kristowo zwěstowal; ale saudný děgopisec tento pokládá to sám gen za powjdku, gegjž prawda nižádným swědectwjm stwrditi se nemůže. Wedlé zpráv spisowatelů bizantinských byla w Rusii teprw w dewátém wěku wjra křesťanská hlásána, a to sice pécj patriarchy Konstantinopolského Focia. Přjležitost k tomu poskytla následugjcj udalost. Dwa kragané Rurikowi gmenem Askold a Dir nespokogeni gsauce s knjžetem swým wyprawili se s towaryši z Nowgorodu do Konstantinopole na dobrodružstwj. Zmocniwše se Kiewa a wládě swé geg podmaniwše táhli gsau ke Konstantinopoli. Neyprwé, gak se zdá, mjnili cjsaři w službu se

wydati, powzbuzeni však dobrým prospěchem a množstwjm wogska, počali vážnějšj předsewzetj zamejšleti, a co nepřátelé proti Konstantinopoli táhnauti. Poplawný Dněpr byl aumyslu gegich welmi přjzniwý, ozbrojiwše 200 lodj a gsauce co sewernj rytjři giž od dáwna plawby zkušeni, wynašli cestu do černého moře, i w samý Bosfor Thrácký, a w krátkém čase oblehli gsau Konstantinopol. Michael 3, Nero wěku swého, cjsařowal tehdaž, boguge práwě u Černé řeky s Agareny. Zprawen gsa od Eparcha, náměstka swého w Konstantinopoli o nowém nepřjtelu, spěchal rychle do hradu swého, a wida, že sjlau lidskau odolati nemožno, s nebe pomoci hledal. Tato — gak letopisowé Bizantštj wyprawuj, skutečně gim seslána. Nenadále powstala bauře, rozmetala a stroskotala weškeré lodstwo nepřátelské, tak že toliko slabé ostatky gehu do Kiewa se wrátili. Bizantštj historikowé dokládaj, že Rusowé ustrašení gsauce nebeským hněwem i hned do Konstantinopole wyslanců wyprawili, o kazatele, kteříby ge wjře křesťanské wyučili, žádagje. Pastýrský list patriarchy Fokia — w roce 866 na východnj biskupy psaný slaužj k potvrzenj této důležité zpráwy. On prawj, že i Rusowé biskupy a kněze od něho při-gali a welikau horliwost w službách božjch gewj.

Tehdegšj okolnosti byly tomuto nowému náboženstwjm welice prospěšné; neb ohledy politické bránily knjžatům Kiewským protiwiki se ge-

mu, a ačkoliw pohanské powěry, k nimž wětšj díl národu se přiznáwal, hlawnjm a panugjcjm náboženstwjm byly, netrpěli předce křesťané žádných protiwenstwj, nýbrž i w hlawnjm městě Kiewě několik kostelů wystawěti mohli. Welebněgi však pozdwišla cjrkew tato hlawy swé, když wěhlasná Olga roku 955. křest sw. přigala. Karamzin nám následugcj zpráwu o tom dáwá: „Olga“, dj on, „dostihla giž oněch let, kde smrtedlnjk blizký konec žiwota před sebau wida marnost zemské welikosti poznáwá. Tehdáž slaužj gemu wjce nežli gindy prawá wjra za podporu a útěchu w smutných rozgjmánjch o pomjgitedlnosti lidské.“ Gméno božj bylo tehdáž giž w Kiewě slaweno. Olga wjdala křesťanské obřady, rozmlauwáwala s pastýři křesťanskými a obdařena gsauc wtipem neobyčegným přeswědčila se o swatosti učenj toho a oswjcena swětlem geho žádala býti křesťankau, a wyprawila se sama w sjdehnj město řecké řjše, aby tuto ze samého pramene wážiti náboženstwj mohla. Patriarcha byl gegjm učitelem i křtitelem a Konstantin bagranorodilý (purpurogenitas) kmotrem. Olga byla, gak Nestor prawj, dennice spasenj, a připrawila cestu wjře prawé we vlasti swé.

Syn gegj, hrdý a udatný Swatoslaw, zůstal sice powěře otců swých oddán pohrdage náboženstwjm Kristowým; však z lásky k matce swé Olze měl se welmi snášeliwě ku křesťanům,

a nezbraňował žádnému, genž ku křesťanstwju přestaupiti žádal.

Konečně Wladimjrem welikým, gegž letopisowé Apoštolským nazjwagj, bylo náboženstwju Kristowo — w roce 988. na trůn powýšeno. Dle historického podání rozeslal Wladimjr deset moudrých mužů do rozličných zemj, aby wyzwěděli, který národ neydůstogněgi Bohu se klanj. Po nawrácenju gegich do Kiewa mluwili gsau, prý, s pohrdánjm o službách božjch Mohamedánských, s newážnostj o giných, ale s wytrženjm o bizantičských. Wladimjr ustanowil tedy řecko - katolickau wjru přigmauti. On mohl w swém sjdelnjm městě křest přigmauti, kde giž dáwno nacházeli se kostely i kněžj, ale mocnař tak nádherný wyhledáwal blesku a sláwy i při tomto wážném děgi. Hrdost a vysokomyslnost gehu nedopustila mu wyznánjm bludů swých před Řeky se pokoriti a o křest prositi. On táhl s mnohočetným wogskem do Chersonu, dobyl ho a dal zwěstowati cjsařům Basiliowi a Konstantinu, že žádá sestry gegich Anny manželem býti. Bjdný staw, w němž se tehdáž cjsarstwju řecké nacházelo, nutil tyto vysokomyslné cjsaře zapomenauti obyčejné peychy a zhrdánj pohanstwem, a odpowěděli mu, že gen na něm záležj býti šwağrem gich; pakliže wjru křesťanskau přigme, ruky carowniny i králowstwju nebeského že dogde! Wladimjr gsa ktomu giž hotow s radostj ke křtu swolil. Metropolita Chersonský a kněžj Bizantštj wyko-

**

nali s welikau slawnostj tento swatý obřad, za kterýmž i hned zasnaubenj welkokněze i oddawky následowaly.

Od metropolity chersonského w učenj křesťanském wycwičen pjilil nynj, by i národ swůg oswjtil a pokřtiti dal. Dřjwe však než k slawnosti této se přikročilo, stroskotány byly wšecky modly pohanské, některé kladiwy rozbity, některé spáleny. Peruna neyvyššího z nich přiwázawše konjm k ocasu, a kygmi potepawše s hory do Dněpra gsau swrhli. Druhého dne rozkázal Wladimjr, aby wešken ruský národ, páni i služebnjci, chudj i bohatj ke křtu nagjti se dali; a lid předmětu starého náboženstwj gsa zlaupen hrnul se u welikém dawu na břeh Dněpra, domnjwage se, že wjra tato, kterauž welkokněz a bogaré wjře otcowské předložili, maudrá a swatá býti musj. Tam odebral se i Wladimjr od řeckého duchowenstwa gsa prowázen. Po daném znamenj bezčjslné množstwj lidu wstaupilo w řeku; welicj stáli we wodě až po prsa; otcowé a matky drželi dťky swé na rukau; kněžj stogjce na wořjch řjkali modlitby a Hospodinu chwalozpěwy propčwowali. Wladimjr w radostném wytrženj padl na kolena a očima k nebesům obrácenýma Boha za požehnání a poznání prawé wjry žádal.

Brzy na to zawjřaly znamenj wjry swaté od welkokněze a lidu obecného přigaté celé řjši, a oběti Boha prawého zastaupily mjsto žertew pohanských. Na témž mjstě, kde někdy w Kiewě

Perun stáwal, vzdělal welkokněz dřewěný kostel sw. Basilia, a powolal zkušěných stawitelů z Konstantinopole k stawěnj chrámu ke cti Rodičky Božj. Mezi tjm hlásali horliwj služebnjci božj učenj Kristowo w rozličných končinách ruského cjsarstwj. Mnozj přigali křest swatý; ginj pak starému modlárstwj wěrnj zawrhli toto učenj nové, neb pohanstwj trwalo w některých ruských kraginách až do dwanáctého stoletj. Wladimjr nechtěl, gak se zdá, násiljm wjru rozšiřowati, nýbrž zwolil raděgi mjrných prostředků, snaže se Rusůw o swjtití. Aby utwrdil wjru na pozná-
nj písma sw., kteréž w 9. wěku od Cyrilla a Methodia w gazyk slowenský přeloženo a křesťanům Kiewským nepochybně známo giž bylo, založil školu k cwičenj mládeže, a tjm knárodjmu oswjcenj prwnj základ položil.

Kiew učiněn gest sjdllem metropolitů a po něgakém čase wyzdwiženy gsau stolice biskupské w městě Wladimjru, Nowgorodě, Jaroslawě a Černikowě. S náboženstwjm Kristowým zawjaly také umy a wědy z Konstantinopole do Ruska. —

Pamětno gest, že patriarcha Konstantinopolský tyto na wjru obráčené země ruské tuhým swazkem k sobě připogil, a i práwo sobě oswogil ruské metropolitů dosazowati. Neméně ale znamenito, kterak ruská vláda wazbu tu zpo-
nenáhla roztrhnauti usilowala; až konečně cirkew

ruská k samostatnosti wynikši vlastnj a osobliwau twářnost gest přigala.

Tyto proměny w cjrkewnj zprávě mjinjm zde w krátkosti wyprawowati. A z tohoto zřetele dá se ruská cjrkewnj historie na patero epoch čili dob rozwrhnauti.

1. Poddanost ruské cjrkwě patriarchowi Konstantinopolskému.

2. Wolenj metropolity od biskupů.

3. Ruský patriarchát.

4. Ruský exarchát.

5. Založenj swatého synoda.

D o b a p r w n j.

Od Wladimjra welkeho až do Wasilia Wasilěwice, neb od roku 988 až do 1443.

Z počátku zprawowal ruskau cjrkew gegj metropolita. Sjdlem bylaž do roku 1299. w Kiewě; než časté wpády Tatarů a přehrozně gich ukrutnosti přinutily ho do Wladimjra stolicy swau přeložiti, odkudž roku 1325. do Moskwy přenešena.

Práwo metropolity ustanowowati osobil si, gak výše giž zmjněno, patriarcha Konstantinopolský. Rusowé wšak welmi těžce to nesli, neywjce proto, že obyčegně toliko Řekowé na tuto hodnost powyšowáni byli; tak že wcelé té periodě okolo pěti set let gen šest metropolitů rodilých Rusů se počítalo.

K tomu přišlo i to, že cizincové ti bývali časem muži neumělý, gazyka ruského neznalý, na národných obyčejích a mravech se uráželi a welmi málo o zwelebenj dobra vlasti a cirkwe gsau dbali. Neyhlawnějšj gegich péče byla, gakby sobě zbožj a bohatstwj nahrnauti a s njm do swé vlasti nawrátiti se mohli.

Z této přčiny pokaušeli se rušj welkokněžj welmi často o wyproštěnj cirkwe z této poddanosti, a Jaroslaw weliký gal se giž také skutečně metropolitu od biskupa zwoleného bez přčinenj patriarchy Konstantinopolského ustanowiti. Než, za panowánj synů geho uwázal se patriarcha opět w to práwo, tak sice, že roku 1156. onoho w roce 1146. od šesti biskupů zwoleného [a od welkokněze ustanoweného metropolitu Klementa swrhl a na geho mjsto gistého řeka, gmenem Konstantina dosadil.

Rušj welkokněžj wolili sice také někdy biskupa neb opata za metropolitu; muselť ale i hned do Konstantinopole gjeti, kdež od cjsaře potwrzen a od patriarchy poswěcen byl. Obyčegně přicházjwal hned po smrti metropolity giž nowý z Konstantinopole. Nemálo rušen byl pokog cirkwe i tjm, když wjce metropolitů w témž čase zwoleno býwalo; ruské duchowenstwo newědělo koho z nich má poslauchati, zwlášť když gedem od welkokněze, druhý od patriarchy zwolen byl, a neswornost mezi nimi panowala.

Práva metropolitů byla znamenita. Oni, gakož i ostatnj vyššj duchowenstwo měli aučastenstwj na důležitostech obce a vlády, a welmi často co wyslancowé a gednatelé pokoge wysjláni býwali. Přemnoho nalezáme příkladů, kde klidný a nábožný smysl těchto pastýřů hrubé vášně rozličných knížat a bogarů gest skrotil, a ruku zadržel, kteráž k wtečenj dýky w srdce bratrské giž naměřena byla. Swatopluk, Michael a Monomach mjmo Bogary také biskupy a opaty, gelikož oswjcenostj a opatrnostj nad giné důstojnky wynikali, w státunj radu gsau powoláwali.

W důležitostech cirkewnjch příslušela metropolitowi neyvyššj právomocnost. On rozsuzowal w rozepřich mezi biskupy a duchowenstwem, mezi kostely a kláštery, a zprowinilým těžké peněžité pokuty ukládal. On, gakož i biskupowé drželi nad podsudnými, t. g. pod gegich právomocnost patřjcmi dědinami a lidmi auplnau vládu, kteráž neyvyššj vládu welkokněžskau w ničem nebyla obmezena. Oni swětili biskupy a vyhlašowali nábožné zemřelé za swaté. Prwnj příklad kanonizacj nalezáme w roce 1072, když metropolita Giřj nešťastná knížata Borisa a Gleba za blahoslawené wyhlásil a slawným obřadem tjmto gak welkokněže tak i wešken lid k slzám gest pohnul.

Wážnost a nádhernost metropolitowa též weliká byla. On měl zvláštnj palác, komonstwo,

hogary, obšjrné panstwí a náramné důchody z desátků, ze statků welkokněžských, z rozličných pokut a ze swěcení. Když kam přigjžděl, knjžata mu wstříc wygjžděla, duchowenstwo wjtalo geg s křížem a zpěwem, a wešken lid neyhlubšj úctu mu prokazowal. Sám Konstantinopolský patriarcha měl důstognost tuto u weliké poctiwosti. Diplomy od patriarchy k metropolům zasílaní opatření byli i pečetí olowěnou a newoskowau, kteráž čest obyčegně gen cjsarům, králům a neywyššjím důstogníkům se prokazowala.

Neywyššjho však stupně dosáhla wážnost i možnost metropolitů gakož i ostatních sluh cirkewních, když Rusie pod garmem Tatarským lkala. W těchto 250 letech neywjce chrámů a klášterů bylo založeno. Boháči domnjwajíce se, že nábožnými odkazy zásluh pro wěčnost sobě dobudau a vlast swau od nepřátel wyprostí, klášterům a zádušjím statky swé poraučeli. — Neméně wážnosti požíwali gsau metropolité u Mohamedanů, Chánů Tatarských, kteří na gegích přjmluwu znamenitých práv, swobod a mnohých břemen ulehčení gsau udělili.

Nařizení, tak nazwaný Jarlyk, *) kteréž metropolita Petr 1313. z Ordy přinesl, až potud

*) Jarlyk slowo tatarské znamená vlastně pečeť na listech Chánů. Odtud gmenowány byly Jarlyky i ony listy, které pečetí byly opatřeny; totiž: nařizení, wýsady, potvrzení, listowé průwodní a ochranní.

se nalezá, w němž Chán w tato slova rozkazuge : „Nikdo neubližug zbornj cirkwi ruské, ani metropolitě Petrowi, ani lidem geho, archimandritům, igumenům, popům, diakonům a t. d. Gich mčsta, polnosti, dědiny, luhy, lesy, winohrady, sady, mleynty, dwory všeliké daně a cla prosty budte, an všeco to božj gest; neb lidé tito wygednawagj nám modlitbami pomoci Neyvyššjho a sily wogskům našjm. Metropolita ať má práwomocnost nad cirkwj a sluhami gegjmi, gakož dřewněgšj zákony a listy Chánů Ordinských prikazugj. Ať přebýwá w tichém a bezpečném žitj, aby srdcem upřímným modliti se mohl zanás i dítjky naše. Gestližeby kdo duchownjm co odgal, zaplatj trognásob; kdoby se pak ruské wjře rauhal, aneb cirkwi, klášterům, kapljm ublžil, smrtj ať umře.“

Takowých Jarlyků wjce nalezáme, gešto všickni o weliké wážnosti, kteréž metropolitě w Ordě požjwali, wyswědčugj. Zwlastě znamenité byly zásluhy metropolity Alexia, genž mnohých ulehčenj národu i cirkwi gest wymohl, začož všjm právem Otce m wlasti gest nazwán. Gak horliwě gsau metropolitě o kázeň cirkewnj pečowali, patrnó z nařizenj neb kanonu Jana I. — gegž spoluwěcj prorokem Kristowým nazjwali, kterýž učenostj i pobožnostj slynul. Tuto přjsně nařjzeno kněžské požehnánj při odďawkách, kteréž až dotud (1080) gen za slawnost knjžatům a bogarům prokazowanau se po-

kládalo ; manželstw třetj zapowědjno ; na nečisté obcowánj pokuty cirkewnj uloženy, a klatbau vyhrožowáno wšechněm, gestoby w čtvrtém stupni přibuzenstwj w manželstwj wstaupiti měli. *) Metropolitá Fokius w pastýrském listě arcibiskupu Janowi z Nowgorodu 1410 nařjzuce : aby všickni, kdožby bez požehnánj kněžského w manželstwj wstaupili, peněžitau pokutau trestáni byli ; gen lidem mladým dětj nemagjcm dopuštěno gest po třetj se oženiti, za to však neměli za celých pět lét do kostela choditi, by tudy k prawé ljtosti powzbuzeni byli.

Biskupowé woleni byli od knjžat, a od metropolitů swěcení. — Tak zwolil Jaroslaw biskupa Židatu a Ondřeg Boholubský Theodora ; gen w Nowgorodě woljwal si lid biskupa. Druhdy býwali také biskupowé, když s nimi lid neb knjžata nespokogeni byli, z důstognosti ssázeni a do kláštera zapuzowáni. —

We věcech měšťanských poddán byl biskup saudu welkokněžskému. — Tak saudil roku 1229. knjže Jaroslaw Theodor w důležitě rozepři Cyrilla, biskupa Rostowského, a propadnutjm celého welmi znamenitého statku geg potrestal. W důležitostech duchownjch byl gim přeložený řecký Nomokanon právem, wedlé něhož we věcech swědomj se týkagjcjch rozsuzowali.

*) Cfr. I. rocnj běh, swazek prwnj str. 63.

Biskupům podroběno bylo ostatnj duchowenstwo i kláštery, kteréž náramně se rozmohly, a gichž mrawowé časně giž welmi rozpásáni a zpusťj byli.

O tom swědčj duchownj kanon Jana 1. metropolity: „W klášterjch, dj, pige se na řady, mužowé scházjwagj se s ženami, a w těchto schůzkách geděn druhého předčiti hledj.“ — Gediný wšak klášter Pečerský blíž Kiewa znamenitau činil wýmjuku, a gak etnostj tak i učenostj se stkwěl; zato udělil mu welkokněz Boğolubský 1159. tu přednost, že geg bezpostředně sobě i Konstantinopolskému patriarchu podrobil. — W této listině (diplomu) nazwal geg Lawra, *) kterýmž titulem nápotom wjce klášterů počěno bylo, nynj ale gen tři kláštery Lawry se nazjwagj. Od kláštera Pečerského rozšjřilo se požehnánj po celé řjši; neb plamenná horliwost o zwelebenj sláwy božj a spasenj lidského roznjtila tyto řeholnjky tak, že z nich mnozj mučedlnické koruny sobě dobyli, gelikož mezi diwými národy pohanskými swaté ewangelium hlásagjce co oběti apoštolské horliwosti klesli. Nábožnost některých řeholj zjškala gim důwěru lidu, a powzbu-

*) W Alexandrii gmenowal se geděn konec města Lawra. Muiši, gešto w dlaněm řadj chýse swé wvstawené měli, nazjwali pořadj to Lawra, odtud nazjwagj Řekowé kláštery Lawry. Od nich přešlo toto gměno k Rusům, znamenagjce ale gen takowé kláštery, kteréž od právomocnosti biskupské wgmuty byly.

díla k štědrotě. Čím bohatěj tyto kláštery byly, tím wjce usilowaly ze zpráwy a poddanosti biskupa swého se wywléknauti a w nepostřednj poddanost patriarchowu se dostati. Theodor, opat kláštera Simonášského byl prwnj, genž 1383. u patriarchy Nila aupřednost tu klášteru swému zgednal. Za geho příkladem následowalo gich wjce.

Za rozšiřowánjm wjry křesťanské rozmnožily se také biskupské stolice. W třináctém wěku počtalo se gich dewatenáct, i w sjdelnjm městě Chánowě nacházel se ruský biskup. Učenostj, nábožným žiwotem a prawau pastýrskau swatostj stkwěli se skoro všickni biskupowé tehdegšj.

Mnohé z nich ctj ruská cirkew za swaté; mnohých spisy až podnes pozornosti našj zasluhuj. Někteřj hlásali swaté ewangelium mezi pohany; někteřj co prawj otcowé owčičkám swým byli útěchau, pomocj a záštitau.

Paměti hodno gest odwáženj se Wasilia arcibiskupa Nowgorodského w čas morowé rány. Přchrozný mor (wyprawuge Karamzin w historii swé djlu XIV) od letopisců černau smrtj nazwán, kterýž giž 1346. na pomořj Kaspickém a Černém w Armenii, w kragině Abazinské zuřil, na to do Anglicka a Francka přenešen, přešel roku 1352. do Pskowa a Nowgorodu, a zachwátíl we Pskowě přes dvě třetiny obywatelů. Tu giž domnjwali se lidé, že všickni umřjti musegj. W tomto truchliwém stawu požádali gsau oby-

watelé Pskowštj arcibiskupa Wasilia, aby gich požehnal a s nimi modlitby a oběť Neyvyššjmu wzdal. Gako důstogný pastýř chwátal i hned žádost gegich naplnit, neohlédage se na to, že wšecky téměř ulice mrtwolami byly posety. Křjž sw. w ruce drže promlauwá k nim slowa pokoge, že-hná wěřjch, těšj zarmaucených a Pskowitané okusiwše sladké útěchy slowa Kristowa očekáwali nynj trpěliwě a odewzdanj do wůle božj konec žiwota swého. Brzy na to při swém domů se wrácenj dokonal tento nábožný pastýř co oběť swatého powolánj.

Wážnost a moc biskupů byla též zname-nitá. I oni měli bogary swé a mnohých požjwali přednostj. Oni byli hognými důchody nadáni, wládli městy, wesnicemi a celými kra-ginami. Tak giž Jaroslaw Jaroslawič, Simon řečený — prwnj biskup Twerský nad mnohými welmi wýnosnými dědinami panowal, které od knjžete mu byly darowány. Ondřeg Boholub-ský darowal kapitolujmu chrámu biskupskému we Wladimjru obšjrné wesnice, dwory a desátky z důchodů i ze stád. Swatopluk 1138. wykázal biskupu Nowgorodskému mjsto danj a desátků ze zbrogného (Wehrgeld) sto hřjwen na pokla-dě knjžecjm mjmo berně kragské.

Ne malého podjlu bráwali gsau z peněži-tých pokut a za udělené biskupské poswěcenj. Tento přewrácený a učenj apoštolskému odpor-ný obyčeg přigjmati auplatek za swěcenj přjči-

nu podal Karpowi Strigolnjku proti kněžstwu ruskému powstati a ze swatokupectwj ge winiti; načěž potom plat ten na weřegném sněmu wyzdwížen a zakázán gest.

Tyto bohaté důchody poskytovaly metropolitům a biskupům prostředků, že gsau tak mnohé chrámy a kláštery založiti a bohatě nadati mohli. Tak wystawěl metropolita Alexius klášter Čudowský a Androniewský w Moskwě, z nichž prwnj mnohým zlatým a stříbrným osudjm, wesnicemi a dědinami obdařil. Opat Sergeg založil klášter Simonow, Wysocký a giné, kteréž též welmi hogně gest nadal.

Newole a rozbroge mezi kněžaty ruskými panugicj rušily přěčasto i mezi biskupy swornost a pokog, a tudy newidjme gich wždy w takowém mjru obcowati, gakož učenj Kristowo narižuge. Než w zaryté nenávisti proti řjmské-katolické cirkwi všickni gednomyslně se srownawali. Gak mjlo některý metropolita k sgednocenj se s latinskau cirkwj ruky podával, opustiwsě i hned saukromých newolj gednosworně proti němu se srotili. Tak gsau všickni gednjm takořka hlasem klatbu wynesli na metropolitu Isidora, genž na sněmu Florentském z předswědčencsti a upřjmným aumyslem dobra obau cirkwj vyhledáwage wmjr a gednotu uwesti ge usilowal. —

(P o k r a č o w á n í.)

6. Pjseň postnj k Panně Marii Bolestné.

„A twau vlastnj duši pronikne meč.“ (Luk. 2, Kap.)

Od Jos. Wl. Kamaryta.

Matka pláče, ruce spjná,
 Ach, můg Bože rozmilý!
 Božského gegjho syna
 Kati na křjž přibili!
 W této přežalostné době
 Chci umřjti s Ježjšem,
 Bledá na zem klesá w mdlobě —
 Ljto gest Marie všem.
 O bolesti, o žalosti
 Srdce twého čistého!
 Ach, a naše neprawosti
 Wbodly meč ten do něho.

Nynj zhůru pozdwihuge
 Oči pláčem skalené,
 A zas kwjlij kdy spatřuge
 Nohy, ruce zraněné;
 Ruce, které ljbáwala,
 Které wždycky žehnaly;
 Nohy, které wjdáwala,
 K ubohým gak spěchaly. O bolesti etc.
 Žjžnj, prosj — umjrage,
 Matka nesmj k djtěti!
 Každý kat mu zhůru lage,
 Ona musj slyšeti!
 Welkébjdy nesem sice,
 Bolesti my trpjme,
 Ta wšak newýslovně wjce,
 Nad kteraužto kwjljme. O bolesti etc.

„Proč gsi opustil mne Otče!“

Těžce woláš Ježši!

A Marii přehluboce

Gjrná bolest neywyššj.

Widj sebe opuštěnau

Od Synáčka milého,

Widj sebe powrženau

Pro twau smrt od každého. O bolesti etc.

Čeho někdy s pečliwostí

Po Sionu hledala —

To gj s takau ukrutností

Kalwarie odňala!

Giž na kříži dokonává

Wšecka gegj naděge;

Ježjš ducha odewzdává,

Kam se Matka poděge! O bolesti etc.

Janowi gsi poručena,

Ale sám Jan opuštěn!

Geho mysl poraněna,

Že gest Ježjš umučen.

Jan, ta dušička milostná,

Hořce musj kwjliti:

Kdož tě tedy přebolestná,

Kdo tě bude těšiti. O bolesti etc.

„Otče! přigmi ducha mého,

Nebo vše gsem dokonal —“

Byla geště slowa gehu,

A pak ducha odewzdal.

Duše gehu k otcům wešla,

Maria wšak widěla,

Gak mu swatá hlawa klešla,

A žalostj omdlela. O bolesti etc.

Giž neměla žádné sjly,

Předc geště se wzhopila,

A w tu hrůzy plnau chwjli,

Nowau hrůzu spařila :

Srdce geho probodeno!

S wodau krew se wylila —

„Ach kŷž mně tak učiněno!“

Ruce lomje prawila. O bolesti etc.

Potom s křŷže sundawali

Tělo swaté k pohřebu,

Matce na kljn pokládali,

Zproraněné od hřebů. —

Když poneyprw angelowé

„Sláwa Bohu“ zpjwali,

Toť na kljně gegj rtowé

Krásné djtě ljbali. O bolesti etc.

Kde ta krása twého těla,

Kde ty růže twářj twých?

Kam se božská giskra děla

Twogich očj nebeských?

Tuhé audy — bledé lŷce —

Negsi k sobě podoben!

Ran krwawých na tisjce —

Jesu! ty gsi zohawen! O bolestí etc.

S Marij my chcem plakati,

Nad našimi winami;

K té Bolestné chceme lkáti:

„Ach smilug se nad námi!“

Abychom se z hrŷchů káli,

Pro něž Ježŷ křŷzowán,

Bychom došli tamté chwály,

Bůh kde wěčně milowán.

Pro bolestí, pro žalosti

Srdce twého swatého,

Wypros Małko skraušenosti,

Bytu w nebi blahého!

II. OZNAMOWATEL.

a) Literatura.

1. *Collectio selecta S. S. Ecclesiae Patrum*, completens exquisitissima opera tum dogmatica et moralia, tum apologetica et oratoria. Accurantibus. . . . Dr. A. B. Caillau et . . . D. M. N. F. Guillon. 8. Paris, 1829., až potud 21 swazkú. Každý swazek po 32 — 36 aršjch stogj 3 zl. 30 kr. na střjb. Každý mēsjc wygdau swazky dwa, aby djlo to slawné w celosti co neydřjwe možno dokončeno bylo. Počet swazkú určiti nelze. Předplacenj se přigjmá w Praze u Kronbergra a Webra &c. Ostatně se nám tudy podáwagj spisy všech swatých otců gak latinských, tak i řeckých s krátkými gegich žiwotopisy, od spisowatelů apoštolských počjnagjc, až do časů sw. Bernarda, Tomáše Aquináského a Bonaventury.

„Grande profecto, et toti Ecclesiae catholicae perutile monumentum adstruimus, cui nullus est dubitandi locus, quin cuncti fideles effusis mentibus atque animis assentiantur.“

2. *Die Jesuiten in Frankreich*. Von A. P. N. Birotteau, Advokaten am königlichen Gerichtshofe und supplirendem Richter beim Gerichtstribunale erster Instanz zu Aix. Aus dem Französischen übersetzt von J. B

F.*** Pesth K. A. Hartleben's Verlag. 1830. 8. str. 207.
W Praze u Kašpara Widtmanna. 1 zl. 20. kr. stříb.

I gake to horšenj a kwašenj, hulákánj, wztěkánj se a pozdwihowánj proti ožiwugjejnmu se slawnému řádu sw. Ignace Lojoly, neboli proti Jesuitům! A odkudž medle bauřliwost ta? Ventus ubique flat! — tak nečistý však zvláště w Paříži a we Francauzku. Známo, kterak Montlosier hrabě — ze školy Voltairowy, udával a donášel po auřadech a saudnicích duchownj kongregace, Jesuity, Ultramontanisty a to domnělé se zmáhánj duchowenstwa we Francauzku. Tu však ozwaw se mu slowútný práwník u královské saudnice w Aix, pan Birotteau, sepsal: *L'Anti-Montlosier, ou les Jésuites défendus, justifiés et vengés des attaques de leurs ennemis &c. Paris, Lyon et Aix. Novembre 1826.*“ Ze pak spis tento wlastně děgina a obrana Jesuitů we Francauzku gest, a důwodné wywrácenj mnohých proti towaryšstwu Ježíšowu od nešlechetných geho nepřátel wymyšlených uwiněnj obsahuge, widělo se panu překladateli, nápis mu wšeobecnějšj přiložiti, zwoliw předstogje: „Die Jesuiten in Frankreich.“ — Gest čas, gest! by se toinuto přeslawnému řádu za sprawedliwé uznalo; k čemuž pak p. J. B. F.*** swým zdařilým přeloženjm Birotteauwy důwodné obrany walně přispěge; — Druh to krásný Dallasowa spisu o řádu jesuitském. Wiz: *Uiber den Orden der Jesuiten von N. C. Dallas, Esq. Aus dem Englischen frei übersetzt, und mit vielen Noten und historischen Erläuterungen bereichert von dem Verfasser des Werkes: Uiber den Geist und die Folgen der Reformation &c. Düsseldorf. 1820.*“

Kdožby se nezaradowal, wida, gak proti hltawému praudu nešlechetnosti wystupugj i mužowé swěťstj mnohau učenostj, zkušenosť a šlechetnostj zásobenj, wěrně se zasazugje o řád wznešený, kterýžto bezbož-

nost, genž neustále brojí proti trůnům a Církvi, nejvíce w oči čpí, gako druhdy Voltaira, z Alemberta a saudruhy gegich. Mezi muže ty slawné připočten budiž pan Birotteau; gmenován pak také buď neohrožený zastupce irských katolíků, naslowo wzatý Daniel O'Connell, kterýžto w řeči držané před swým swolením za deputowaného w hrabstwj Clare mezi giným prawil: „Gát weřegně wystaupím a dokáži, že literatura, že wědy, že wšecko, co klassická umělost wýborného má, skrze Jesuity wíce zwelebeno bylo, než skrze kterau ginau třídu mužů; — dokáži, že Jesuité wíce, než kdokoli giný pohany a newěřcj na křesťanstwj obrátili; že gakožto mučedlníků wíce gich obětováno bylo, než z kterékoli giné společnosti křesťanstwa. To pak když dowedu a dokáži, giným powinnost zanechám, by nesprawedliwému proti nim sočenj konec učinili. Tímž aspoň splním powinnost swau.“ Allg. Zeit. Ausserord. Beilage Nro. 79. 1829. 25. Aug.

3. Die katholische Kirche Schlesiens dargestellt von einem katholischen (!) Geistlichen. Altenburg 1826. im Verlage der Hofbuchdruckerei. Seite 405.

Kniha dotčeného nápisu, o niž se, po wygiti gegím co o něgaký paskwil wšecko dralo, gest zlopowěstná nade wšecky pohoršliwé spisy, genž uštipně a hanliwě katolické církwe, a učenj i řádu gegjho se dotýkají. Negmenovaný — ne wšak neznámý — skladatel, mladý, w potřebném zkušeni a w maudrosti žiwota nedospělý, ač wtípný a mnohým učením zásobený kněz, — ukázati chtěl nedostatky a zlé obwyklosti ne we Slezské toliko, nýbrž w celé katolické církwi se nacházegjej. — Horliwost gehu gest nezřízená, a negednau ho zanesla přes wšecky meze slušnosti a prawdy. Mluwíť sice o wlijdnosti a wzdělanosti; nicméně sám proti obyčejí wlijdných a wzdělaných lidj gegdage nešetří mužů důstogen-

stwjm welebných, a důtkami zlehčejjmi ge urážj a proti sobě popuzuge. O wěcech welebných, abrz swatých nerozprávj s příležitau wážnostj, nýbrž s úsměchem lehkomyšlného satyrika. Rokuge tolikéž o negedné věci, gegjžto cenu se sám geště znáti nenaučil, a opomjtá učenj, kteráž zdrawě wyložena a náležitě užjwaná, ne gen nic neškodj, nýbrž prospěšná a dobroděgná gsau. Z toho, že lidé některých ústawů a řádů zle užjwagj, překwapně zawjrá, že ti ústawowé a řády sami w sobě žádné ceny a platnosti nemagj. Katolické wjře přičjtá, což vlastně k wině katoljků přiwrhnauti měl. Tupj a hanj wšeco napořád, škodná užjwánj s užitečnými mjsj, kostelnj řády gednostranně posuzuge, a mnohým učenjm zaumyslně zcestný dáwa rozum, a tak ge krautj a nataluge, že se holá zdagj býti powěra.

I gestito zagisté welmi bolestné, když z vlastnjho středu falešný bratr posměwačně a rúhawě proti tomu powstáwa, což tolikerým wyznawačům té samé cirkewnj společnosti, ku kteréžto wždy geště přináležeti pochlebuge, neyswětějšjbo a neydražšjbo gest: nieméně negsau takowé wýgewy, pozorugeme-li ge z giného hlediště, za těchto našich časů neswatých, podiwné. Co nešťastná túžba po ustawičném reformowánj a oprawowánj duchy posedla, a hlawy gim potřeštila, bylo se nadjti, že také mnohý aud katolické cirkwe týmž gedem nakažen bude; ano že takowj křiwopřjsežnj neywášniwějšjmi a neynemjrnějšjmi protiwnjky cirkwe, ku kteréžto prwě náleželi, se stanau.

Obsahuge pak rúhatelný spis tento následugjcjch 43 paragrafů.

§ 1. E i n l e i t u n g. Zde spisow. náramně hanja tupj Řjmského papeže a dwůr gehu. Rozprávj o papežské moci tak, gakoby netoliko zlé gegj užjwánj, nýbrž i gi samu zameziti chtěl. Zřegmě dj na prwnj strán-

ce, že všickni apoštolové Páně stegnau přigali moc, a že si Petr sám před jinými apoštoly žádné přednosti neosobowal. Nerozpáčilť zagisté, že w každé společnosti, a následowně i w náboženské, čili w cirkwi, k opatření jednoty, svázání všech lidí w příslušnou pospolitost, a k snadnějšímu průchodu prospěšných známostí a ustanovení, hlavy neb vrchního ředitele gest potřebí, a že se w písmě negedno místo nalézá, kteréž powýšení Petra nad jiné apoštoly zřegně doličuje, a bez násilného natahování na papežské wladarství wztáhnouti se musí. Čili se mu nelze bylo přesvědčiti, že papežská mocnost w Cirkwi zrowna božského gest původu, nikoli ustanovení pozdějších časů, a práva biskupská nerušej? Žeť pak se s wjraukřesťanského prwopočátku a pozdější starověkosti gen tak powrchně seznámil! I zdá se wedle úmyslu spisowatele našeho dok once, gakoby každý král w zemi své mohl a měl býti papežem, byť i katolíkem nebyl.

§ 2. Inhalt und Beurtheilung der Hirtenbriefe. Zde mluví autor o listech pastýrských w biskupství Wratislawském na světlo vyšlých. Dokládá však, že německý list pastýrský gest příliš obecný, a pak že ho ne sám biskup, nýbrž „srdečný a vážný kazatel Wratislawský“ wyhotowil. Mohau-li pak knížata všecko činiti sami? K čemu učení, mandré a šlechetné muže za služebníky a radní své obírají? Mají-liž dobré věci, protože gich biskup sám vlastní rukou psáti nemůže, nenapsané ostati?

§ 3. Die Bischöfe als Lehrer des Volks. Tu čteme, že biskupové w dřewní cirkwi slovo boží kázali, nynější ale biskupové že wětším dílem nehlásají, nébrž gen listowně druhdy k swěřenému sobě lidu mluví. A však zřegně gest, že spisow. od biskupů z nichž negeden wěkem gest sešlý, gednák nemožných,

gednák i nepotřebných věcí žádá. Biskupové walné cirkwe své podle příkladů apoštolů nemohau příhodněgi učiti, leč gediné skrze pastýrské listy, z nichž o všem i geden, psaný důkladně a srdečně, wjce můž prospěti, než desatero etc. kázanj.

§. 4. A l u m n a t. W této části mluwí autor o neřádu w biskupském alumnatě Wratislawském, anoťby byl, wlaundil-li se tam který, chwalněgi gednal, kdyby byl tu kde slušelo, ponawrhl, gakby žákowstwo katolické lépe wedeno a cwičeno býti mělo. — Na stránce 30 dotjrá na moralisty, gešto učj, žeby kněz nebyl powinen, brewiář s plnau a dokonalau pozorností se modliti. Toto učenj nazjwá bezbožné, nesmyslné a Kristowu wjru zhanobugj. Gestit však moralistům nemálo křiw. Neb nikdo neučj, žeby kněz při řjkánj hoďinek neměl býti pozoren, nýbrž toliko to předkládagj, že nedobrowolná a bezděčná při modlenj roztržitost, a kteréž se kuž všjm snaženstwjm ubrániti nemůže, za lřjeh a winu se gemu počítati nemá. — Ale však autor náš i také brewiář hanj, nazjwage ho: „knihau znechutnělau, stwůrau powěrečnosti a barbarstwí a hanobau wjry křesťanské a učenj o modlithě.“ Brewiář obsahuge wětšjm dílem weytahy z písma swatého a drahně důmyslných, pěkných a na výbor wzdělawatedlných věcí. Krátké legendy Swatých zagisté wzdělawagj a za čtenj stogj, ano ljbj se i dobrau latinau. Pobožné srdce nalezá w brewiáři hognau, a druhdy welmi rozkošnau pastwu. Z té příčiny každý kněz, pokud cirkew modlenj brewiárnj nařjzuce, a wyššj ktera wymjaneuá powinnost protiwo nenj, w swědomj gest zawázán, hodinky pobožně řjkati. Kdyby kněz náš slezký z ohledu modlenj raděgi wjce teskného nežli prostraného byl swědomj, gistěby o brewiáři ginák saudil!!

§. 5. Der Diöcesanklerus. Zde prawj autor, že se nacházegj w Slezku welmi dobrj a welmi špatj kněžj, a dobře; ginák dokládá, že kněžstwo, nenj-li znamenitě vzdělaněgšj a ctněgšj nežli všickni ginj lidé, nikoli se diwiti nemá, že kněžský řád w poctiwo-stiněnj, a náboženstwj klesá. Zaslánj přjhodných spi-sků, zwláště od kaplanů, čtenárské společnosti, pasto-rálnj konferencj a bedliwé dohljženj na žiwot a zaměst-knánj duchownjch počjtá náš autor za neyčelněgšj pro-středky ke vzdělánj kněžstwa. Ale což pak nám to ne-známo? — W tomto paragrafu hanj romanum indicem librorum prohibitorum, w kterýž prý negedna kniha prá-wě pro wýbornost swau gest pogata, (!) Wůbec známý mnohými důkladnými posudky se honosjey theologický Časopis: „Der Katholik“ gmenuge spis bjdný, a zdra-wému rozumu a starobylému křesťanstwj, naprosto od-porný. Copak starobylým křesťanstwjm, rozumem zdra-wým mjinil, a wěcj bjdnau, z toho widno, že mu papež parhý biskup gako každý giný, a negedno giné dogma-tické učenj, zwláště rozenau schopnost rozumu našeho přewyšugjej, gakož i negedno disciplinárnj nařjzenj, k myslí nenj.

§. 6. 7. Das Cölibatgesetz. Bezženstwj ka-lolického duchowenstwa beze sporu dwogj má stranu, pro-spěšnau i škodnau. Gižl pak wěci, dobré i zlé účinky wynášegjej, z obau stran považowány býti magj, aby se ukázalo, zdalibý wychodjej škoda wětšj byla než u-žitek, čili užitek škodu přewyšowal. Náš autor zřj to-liko na zlé, genž z bezženstwj kněžského pocházj, a pro-tož nenj diw, že proti němu wálj. Wjce diwno gest, že w široké ljčenj pohoršliwého žiwota známých mu některých kněžj se zabral. Wyprawowánjm swým na stránce 69 a 85 nic neprospěl, nýbrž nahodilá pohoršenj učinil wětšj, a knihu swau načitě zohyzdil. — O sně-

mu Tridentskému w témž paragrafu mluwj tak, gakoby učenj, ústy geho wyřčená, nebyla učenj wynešená duchem swatým. Kdyby prawda sněmownjch nálezů newisela na wyššjm oswjcenj, nýbrž pauze na uměnj, šlechetnosti a dbalém zkaumánj sněmugjcjch biskupů a učitelů: sotwa bychom schwálenj a nálezy cirkewnjch zborů wždycky a gistotně za prawdy přigjti mohli; poněwadž i neymaudřegšjch mužů důmněnj a úsudky všeobecněmu smeyšlenj wěku snadně se přichylugi. Budiž wšak gakékoli biskupů na sněmě počínánj: to, co gednosworně wyřkli, a na čemž celá cirkew zůstává, božj gest wýpowědj. Wypowěděnj sněmownj a gednomyslné chwálenj obecné cirkwe důwěrně za božj slovo přigjti můžeme, poněwadž giný lepšj prostředek k wyšetřenj prawdy se nenalézá, a neomylnost cirkwe, genž obzwláštně skrze obecné zbory mluwj, w písni swatém tuhý má základ. *Disputare contra id, quod universa sentit Ecclesia, insolentissimæ insanie est.* (S. August. Epist. 118. c. 5.)

§. 8. *Maurer ey.* W tomto oddělenj se mluwj proti některým Slezkým duchownjm, gešto prý s hrjčkau, kteráž wábec swobodným zednictwjm slowe, pošetile se objragj.

§. 9 — 13. *Lage der Kapläne; Fundationsmessgelder; Undotirte Kapläne; Verleihung der Pfründen; Quarta; Administrationsgelder; Bildung eines Religionsfondes.* Co se zde přjčinau časného zaopatřenj duchowenstwa předkládá, saudný čtenář pochwálj. Na fary prý toliko neyhoduěgšj dosazowáni býti magj. Ano! na to doléhala cirkew wždycky a doléhagj neustále biskupowé naši; hodeyžby gen také podacj práwo prowozugjcj, čili patronowé kostelů a far schwálugicjm náwrhem Ordinariatů swědomitě se zprawowali!

§. 14. Moralischreligiöse Volksbildung.

Nedůvodná hana gest obsah i této částky. Hanj autor sprostý lid, že weškeru pobožnost swau toliko w zjskání odpustků, w činění rozličných slibů, w putování, w chození na processj, w slyšení mši swatých, w modlení růžence, w říkání přebýdných modliteb, w častém zpovídání a přijímání nejsvětější Swátosti, we wzejvání Římských (?) Swatých a w ctění obrazů gegich zakládá.“ Hanj tolikéž uwedený we školách Slezských katechismus Saganský, hanj wzdlawatedlné knihy lidu, hanj způsob weřegné úcty boží, a o figurální hudbě mluwj tak, gakoby zhola žádné ceny do sebe neměla. Ukázal však i zde, že o věcech, k náboženstwji patřících, sám neoswjceně smeyšlj. Prawj u př. — „že ze sta katoljků sotwa geden wj, coby bylo náboženstwji a co wjra křesťanská.“ Zdaž ale on sám swětle rozumj, coby se slowem náboženstwji mjniło? Morál se wůbec za druhau walnau polowinu náboženstwji pokládá, on gi ale gakožto věc, od náboženstwji rozdjlneau, považuge, an dj: „že se lid při službách božjch učiti má znáti prawdy náboženstwji a prawdy mrawné.“ Neljbj se mu obzwlášťe toto mjsto Saganského katechismu: „Wjra gest swětlo a milost boží, kterauž všeccko pewně držíme, což Bůh zgewil, a cirkew k wěřenji podává.“ Nenj-li ale to, což křesťan wěřj, w skutku walné swětlo, swjtíci nám na cestě žiwota? Nenj-li náboženstwji neywětšjm dobrodinjm, od Boha nám propůgčeným? Nenj-li to zwláštnj boží milost, když člowěk důwěrně za prawé drží, čemu geg cirkew, gakožto božímu slowu, wyučuge? Nemáme-li pewně držeti, což Bůh swědectwjm swým potwrdil, a cirkew oznamuge? — W učenji o Swátostech pry „se všeccko stawj na opus operatum.“ Nwj-li pak autor náš, že wedlé učenji každého Katechismu ti, genž nehodně přijimajj Swátosti, tjm

samým žádné nepřijímajj milosti; nýbrž dopauštěj se geťtě také těžkého hřjchu — swatokrádeže? Newj-li, že když Swátost, hodně přigatá, zwláštnj weliké milosti udjlij, hlavňj toho přjčina ne w hodnosti člowěka, rýbrž we wůli božj a w zásluhách Kristowých, (in opere operato), hledána býti má? Kdyby k mocnému a účiniwému posluhowánj a přigjmánj Swátostj hodnost sluhy a přigjmatele byla potřebna: tedyby kněz newěděl, zdali w skutku Swátost udjlij, a přigjmač by newěděl, zdali mu w skutku Swátost byla udělena, poněwadž geden druhému do srdce nahljdnauti nemůžc. — Příkladáme také geťtě připodobněnj. Potrawy, pokrm a nápoj magj sytjej moc samy w sobě; gegich sytost nezáležj w našem smeyšlenj a chtěnj, nýbrž zálezj w nich tjm zřjzenjm, gež Bůh přirozenosti dal. Rowněž tak aučinkuj také swátostj milost. — Ecce opus operatum. — Zatjm gest předce z našj strany spolupůsobenj k tomu potřebj. Nebo ač magj pokrnowé sytjej moc sami w sobě, musjme gich předce náležitým způsobem požjwati, magj-li tu moc swau w nás prokázati. — Rowněž tak gest to s přigjmánjm swátostj! Ay-tu, což to opus operatum!! I to prý gest weliký nedostatek Saganského katechismu, „že se w něm mjsto učenj etnosti nalezá wýklad rozličných hřjchů, osmero blahoslawenstwj, duchownj a tělesnj dobročinnj skutkowé se tam wyčjtagj, a modlitba, půst a almužna za neúčelnějšj dobré skutky se kladau.“ Kdo nás ale těmto dočteným wěcem učj: zdali nás neučj etnosti? Z toho widjme, že autor náš sám gasně neznal, což mu šlo z pera, a že se cele na tom ustawil, by wšeccko haněl a tupil.

§. 15. Liturgie im Allgemeinen. Od tohoto paragrafu až ke konci spisu swého autor náš wětšjm djlem toliko o katolické liturgii rokuge, neb aby-

chom všeco aubrnečně powěděli, katolickau liturgii hanj. W tomto paragrafu gi wesměs zawrhuge, řka: „W katolické liturgii se nalézagj stwůry neybjdněgšj powěrečnosti. Liturgické knihy katoljků obsahugj w sobě věci, kterýmiž se zdravý rozum, křesťanské náboženstwí, a všeco oswjčeněgšj wědomj zlehčuge a hanobí.“ Že bludně smeyšlj, tjm každý kněz, anobrž i každý pobožný katoljk z vlastnjho zkušenj swěho gest ugištěn. Katolická liturgie má do sebe všeco dobré, což protestantů liturgie do sebe má, a přes to protestantskau liturgií počtem, rozmanitostj, střjdánjm a vzdělawatedlnau mocj tak přesáhá, že gi negeden učený a saudný muž z protestantů wysoce schwálil a zwelebil. Autor náš náramným katolické liturgie tupenjm negedněm pohoršenj dáwá, a od obcowánj při službách božjch ge odwozuge; tēm ale, kteříž liturgické věci řjdiť a zwelebowati magj, přeškodný blud wmysl umjtá, gako by všeco starobylé málo wáhy mělo, a gakoby přesnadná wěc byla, přjhodněgšj a vzdělawatedlněgšj liturgii wymysliť. Mužowé, katolické wjry tak špatnau powědomost magjej, gako autor náš, o zwelebowánj liturgie by naprosto mlčeti měli.

§. 16. Die Muttersprache. I tu autor gako wšudy mnoho přepjná, a marně ljčj. Podlé řeči geho se zdá, gakoby užjwánj latinského gazyka při wšech liturgických služebnostech naprosto bylo předepsáno, a gakoby se w chrámjch katolických latině i kázalo, a žádne jiné leč latinské zpěwy a modlitby tam slyšány nebyly. Blaudjť také w tom, že i mjrné, a w slušných mezech se držcej užjwánj latinské řeči při weřegně účtě božj gakožto wěc zhoľanerozumnau a škodnau zawrhuge. Cirkew, po wšj zemi rozlehlá, gednjm musj mluwiti gazykem, obraťat pak sobě gazyk latinský. Při službách božjch nemůže kněz ustawičně sám hlasitě

mluwiti, mlče-li se ale modlj, pročby se nemohl a neměl modliti latině? Co se při mši swaté latinsky pronášj, tomu wětšjm djlem každý, chće-li gen, rozuměti a z dobré modlitebny knížky se dozvěděti může. Myslím též, že užjwánj latinské řeči liturgii wázněgšj a weleb-
něgšj činj. Rituál posléz, k obecnému w celé cirkwiu-
žjwánj podaný, gakým medlé gazykem psán býti má, nežli latinským? A newj-li autor náš, že k prospěšnému nemocných opatřowánj se také knihy užjwagj, obecným psané gazykem? &c. &c. Wšak dosti! neb gak máloby zbožnost a nábožnost wymjsenj latiný ze našich služeb božjch zjskaly, načitě patrno z nepožehnaných účinků služeb božjch protestanských, kdežto wšecko německy neboli gazykem obecným děje a koná se!! &c. &c.

§. 17. Kritik des Messbuches. Zde autor náš o mši swaté na neyweyš potupně a rúhawě mluwj, tak gako by byla stok powěrečných modliteb a řádů, a dokonce nic výborného, pěkného, srownalého a wzdlawatedlného neměla. Nicméně vlastnj protirečností swau prokazuge, že wynešený geho o řádech mešnych saud gest naprosto křiwý a bludný. Wece totiž na stránce 259: „Nalezagjť se bohomyslň kněžj, gešto wšj možnau čistotau swědomj, skrauseně, žiwau wěrau, wraucj láskau a báznj swaté služby konagj.“ Byloliby to možná, kdyby mše swatá sama w sobě welmi mnoho wzdlawatedlné moci neměla? Newzdláwá-li se kněz slauženjm mše swaté, přičtěno to bud' geho neoswjcenosti a předpogatým domněnjm, anebo hřjšné wlažnosti srdce. — Neljbj se autoru našemu, že mezi ewangelická při mši čtenj pogaty gsau i ty částky, kteréž diwy, od Ježjše Krista twořené, wyprawugj. Newj-li pak, že se moc, mandrost a dobrota božj, a přemilostná powaha Páně wzázraejch co w čistém zreadle obrážj? Newj-li že nám Bůh neyprwé skrze výbornost a dobrotu učenj,

pak ale skrze přediwné, a zraky všeho lidu na sebe obracugij udalosti na rozum dává, cobychom za swaté zgewenj a slovo geho držeti měli? — Prawj tolikéž autor náš, žeby Credo při mši „wlastnosti božské, učení a ustanowenj Ježšowo a prostředky k dosaženj záměru žiwota našeho“ krátce a mocně wyslowowati mělo. Zdali pak to, což žádá, w mešbjm Credo našem w skutku nenj obsaženo?

§. 18. *Privatmessen.* Tu se mluwj proti každodennjm, tichým mšem (?) — mluwjť z nedostatku swé vlastnj kněžské zbožnosti, zvlášť pak mluwj proti kněžjm, gešto z poplatku mše swaté slaužj, a přjčinau obwyklého *Stipendium missæ* nesličně se chowaj. Icož pak newj, což vlastně to *Stipendium missæ* gest? a žeby kněz dobrý zagisté welni rád všeccky poswátne služby sine stipendio a stola konal, kdyby gen sie žiw býti mohl, a časným gměnjm byl zásoben? či-li snad slezkého duchowenstwa congrua dostatečná?

§. 19. — 38. *Nachmittagsgottesdienst.* Das Diöcesan-Ritual. Reservat-Fälle der Nachtmahls-Bulle. Taufritus. Firmung. Beicht. Reservationen. Lossprechung eines bereits Excommunicirten. Trauung. Einsegnung der Ehe. Einsegnung nach der Geburt eines Kindes. Letzte Oehlung. Begräbniss. Segnungen. Glockenweihe. Weihe des Oehls und Chrisma. Rückblick auf die Segnungen. Bannung der vom Teufel Besessenen. Beschwörung der Teufel in den Lüften. Rückblick auf die Liturgie.

Wšickni tito paragrafowé, gakož z wětšjho djlu gsau krátci, takéž nic obzvláštnjho w sobě neobsahj.

Pročež přjčínau gich gen tato zde poznamenánj mjsto mēgte :

§. 19. Latinské nešpory w málo které zemi, w málo kterém chrámu Páně gsau w užjwánj, a při odpolednj službě božj slyšeti litanie, modlithy a zpěwy w přirozeném, otcowském gazyku. Oswjcenj a nábožnj biskupowé k tomuto slíčnému konci negednu dobrau litanii předsali.

§. 22. Exorcismus při křtu swatém, nedáwá-li se mu aumyslně zcestný rozum, nic nenáležitěho w sobě neobsahuge. Kdyby byl rozumu odporen, a vzdělawatelně se wyložiti nedal: nebylby zagisté Ježjš Kristus sám exorcisowal.

§. 23. Nikoli nenj třeba, by swoboda biřmowati farářům propůgčena byla. Každý biskup častěgi biřmowati inůže. K biřmowánj pak všude toliko ti připauštjní bud'te, kteříž wjře katolické plně wyučeni gsau, a tudy sami slawně wyznati mohau; že w té cirkwi, ku kteréž na křtu swatém byli přiwťeleni, giž nynj z vlastnjho přeswědčenj ostati, a wjru swau nad život wznášeti úmysl magj.

§. 24. O zpowědi autor náš zdá se práwě a důstogně smeyšleti. Neměl wšak psáti, že zpowěd' „při nyněgšjm swém zřjzenj“ nikoli žádaného owoce nesti nemůže. Neb že negeden kněz bez poučenj, wystrahy a wzbuzenj ze zpowědnice kagicj propauštj, to od cirkwe swaté, neb od některého biskupa nikoli nenj nřjzeno. Špatnj zpowědnjci proti úmyslu swaté cirkwe gednagj. Mohau též wěřcj k tomu wedeni býti, by se w menšjm počtu každau neděli zpowj dali, ne ale w některé dni walně se k zpowědnici hrnuli. Kdo se z těžkých hřjchů wyznáwá, a pro množstwj kagicjch poučen býti nemůže: tomu wedlé přjležitosti giný čas k zpowj dánj bud' položen.

§. 25. Casus reservati to dobré ssebau nesau, že nimi lid na welikost a zhaubu některých hříchů pozor-nějšj býwá učiněn.

§. 27. By před kopulacij krátká řeč k ženichowi a newěště činěna byla, w mešnj knize wýslovně gest u-staweno. Žeby wšak před každau liturgickau služeb-nostj řečňowáno býti mělo, w tom se spisowatelem ne-snášjm se. Druhdy to ani možná nenj. — W témž para-grafu se spisowatel táže: „Odkud wjme, že Maria bez prwopočátečného hřichu byla počata?“ Načež odpowjdam: Podobné a slušné gest, držeti se pobožného smyslu, že rodička toho, genž bez hřichu byl počat, i sama k zwe-ličenj hodnosti swé bez hřichu byla počata, a giž w ži-wotě materském zvláštnj dary a milosti z ruky božj gest přigala.

§. 38. Kdyby každý duchownj pastýř nařizenau li-turgii proto, že mu k mysli a chuti nenj, podlé zdánj swého přezpůsobowati směl: welicjby nepochybně ne-řádowé z toho znikali.

§. 39. W a l l f a h r t e n. Pauti owšem, gakž spi-sowatel náš prawj, negedněm zlým wěcem přjčinu dá-wagj. Gestli se ale k duchownjmu potěšenj a vzdělá-nj zřjdiťi dagi: newidjm, pročby naprosto zamezeny býti měly. Putugj-li lidé pro pauhé weselj na mjsta kra-tochwilná: pročby pobožným úmyslem a pro žiwějšj k dobrému probuzenj na swatá některá mjsta putowati nesiněli? Ježjś Kristus sám do Jerusalema puťowáwal, a nekáral zástupů, rovně tam putugjejch.

§. 40. B r ü d e r s c h a f t e n. I bratrstwa w cjr-kwi katolické ku prospěchu slaužití mohau. Neb ně-které dobré věci nemohau ginák býti dosaženy, leč gediné dráhným počtem pobožných lidj, w towaryšstwí a gednotu wůle slaučených. Spisowatel náš toliko zlo-

wěků dotýkati měl, k nimž bratrstwa druhdy příčinu dáwagj.

§. 41. Die Patrocinienfeste und Beicht-Concurre. W tomto paragrafu spisowatel zvláště cirkewnj odpustky zamjta, a na stránce 359. takto se wyswětluge w smyslu swém: „Oswjcenj theologowé učj, že odpustkové gsau zbawenj cirkewnjch trestů w prwotnj cirkwi na kagjej wzkládaných, a poněwadž tacj trestowé giž wjce mjsta nemagj, že odpustkové nynj gsau zbytečnj. Odpustkové, zemřelým udjlenj, naprosto budte zamezeni; neb moc cirkwe se na mrtwé newznášj, a w dáwnowěkosti se nic o nich newědělo. Poklad přetjkagjejch zásluh Kristowých a Swatých pauhý gest wýmyslek Řjmského dwora.“ Že však spisowatel náš i o odpustejch obludně smeyšlj, snadnoť prokázati. Odpauštj-li Bůh člověku, přigawšjmu swátost pokánj, tresty wěčné: newždy mu tolikéž časnych trestů promjgj, poněwadž duše, zpáchanými hřjchy poškwrněná a zemdená, lékarstwj potřebuge. Gestli giž člověk dobrými skutky, kterýchž bez hřjchu opustiti mohl, uzdrawuge duši swau, a k objránj dobrého gjslj a způsobnau činj: dosahuge se konec, ku kterémuž časnj trestowé božj toho i onoho swěta měřj, a protož gich nenj wjce potřebj, nýbrž bud' dokonale neb z částky se odpauštěgj. K uzdrawenj duše a nápadně k zjskánj odpustků gak w dáwnowěkosti tak w potomnjch časjch dobrj skutkové wěřejmu lidu wyněřowani byli, tjm toliko rozdjlem, že nyněgjšj cirkewnj zprawcowé snadněgjšj a wěku našemu přjležitěgjšj dobré skutky wěřejm předkládagj, anť w dřewnjch časjch skutkové, giniž cirkew sprawedlnosti božj dosti činiti welela, krutěgjšj byli, a tělesenstwj wjce upornj. Činj-li člověk dobrými skutky, kteréž sám a podlé wlastnjho

smyslu swého objrá, zadost sprawedlnosti božské, a ziská-li odpuštěnj rozmanitých časných trestů: tedy tjm gistégi božj sprawedlnost spokoguge, a tjm pewněgi wěřiti může, že naň Bůh nic zlého, gakožto trest ne-wzložj, gestliže dobré skutky koná, kteréž cirkewnj zpráwcowé stanowj, ti, kterýmž řečeno ode Pána: Což rozwjžete na zemi, rozwázáno bude na nebi. (Mat. XVIII, 18.) — Slaužjť pak cirkewnj odpustkové k upokogenj swědomj, k zamezenj powěrného za hřjchy dostičiněnj, k rozhorlenj žádosti sličného žiwota, a ke wzbuzenj wjry, že nahodilá utrpenj negsau trest, nýbrž spasitedlné skaumánj. Odpustkové i zemřelým prospěšni gsau per modum Suffragii, to gest tak, gako gim pobožné přjmluwy a wšecky giné dobré skutky naše platnost přinásegj. — Učenj posléz, že se nám odpustkové neudjľj pro hodnost naši, nýbrž pro nesmjrný poklad cizjch zásluh, zwlášť pak pro zásluhy Ježíše Krista, proto gest maudré a prospěšné, poněwadž nás pokorněgšj činj, a poněwadž důwěrněgi odpuštěnj časných trestů božských očekáwati můžeme, gestliže se hodnau měrau wineme k Ježíši Kristu a k Swatým, kteréž Bůh sám poctil a oblažil, a gichžto přjklad nás welice wzděláwá.

§. 42. Heiligenverehrung. W této částce, ze wšech neypohoršliwěgšj, rauhawě spisowatel náš inluwj o wzjwánj a ctěnj Swatých. Nepowázil zagisté, že z kterých mrawných přjčin k Bohu se modlití máme, z těch také Swatých wzjwati můžeme. Magj-li se wšickni dobřj lidé na zemi za giné přimlauwati, a platná-li gest přjmluwa gegich, gakž rozum a pjsmo swětle prokazugj: tedy se tjm gistégi platně za nás přimlauwagj ti, gešto gsau w počtu tworů nad nás zwýšených, a při zweličené dokonalosti swé netoliko o swau, brž i o gi-

ných blahost pečugj. Dokládá sice spisowatel, „že každá dobře zřízená modlitba, před Bohem wylitá, wyslyšeny swé s sebau nese :“ nepowázil ale, že modlitba, skrze Swaté Bohu předložená, tjm samým lepšj gest a zpráwněgšj. Neb středem Swatých k trůnu božskému přistupujce, na gewo dáwáme, že na wlastnj swé zásluhy nespoleháme, a že nám na tom, oč prosjme, welmi mnoho záleží. Bůh giž proto přijmluwy Swatých wyslychá, poněwadž tjm radost gegich činj wětšj, my ale wědauce o moci gegich přijmluwy, tjm srdečněgšj milostj k nim se neseme. Zbytečná-li gest přijmluwa Swatých, gakž spisowatel muj: zdaliž proto i wzjwánj gich gest zbytečné? Bylo-li zbytečné a neprospěšné, že Apoštol Pawel w listech swých o přijmluwu prosil, gestli se ty přijmluwy w skutku zaň nedály? Prawj též spisowatal „že Swatj negsau wšewědaucj, a že gistotně modliteb našich neslyšj.“ Owšemť negsau wšewědaucj : zdaž ale k slyšení nás wšewědaucnosti potřebuj? Nepostačuje-li k tomu wyššj stupeň wědomosti? Neb zdali newěřj spisowatel náš, že angelé a Swatj w skutku wěci znagj, přesaňagjey pochopenj naše? — Na stránce 376 se spisowatel posmjwá theologům, gešto učj, že gest sice prospěšné, wzjwati Swatých, ale předce žádný dluh a žádná powinnost? Toho učenj prý samo sobě odpjrá. Z tobo gest zřegmé, že se spisowatel nenaučil znáti rozdjl mezi přikázanjmi a radami, a že ledacos prospěšné gest, což nenj přikázáno, a bez hřjchu opuštěno býti může. Nenjť mu swědomo, kdyby Bůh wšecko napořád dobré přikazowal, a opuštěnj každého i neymenšjho dobrého činu trestati měl tak, gakož geg gistotně odplacuge, žeby žádný z nás bez strachu a lekánj žiw býti nemohl. — Prawda sice gest, že přjčinau ctěnj Swatých powěry a zlá užjwánj wzni knauti mohau, a negednau giž wzni kla :

proto-li ale účta Swatých zamezena býti má? Prawda též gest, že nad příklad Ježíše Krista žádný dokonalejší pomysliti se nedá: zdaž ale proto na jiné, dobré a sličné příklady, od zemřelých ctitelů a následovníků Kristových nám zůstavené, hleděti nemáme? Prawda gest posléz, že o negednom Swatém powěrečné, galowé a nesmyslné věci od neumělých spisowatelů psány gsau: zdaž ale mnohem wjee spanilého a wzdělawatedlného o nich psáno nenj, a psáli se nemůže?

§. 43. *Beschluss.* W této poslednj částce spisowatel hořkost swau proti stolici apoštolské geště gednau wyléwá, biskupů německých, gakožto otroků papežových, hanliwě pozjwá, a wygewuge zpozdiłau žádost, by cirkew katolická neměla knížat swých a neywyššího zpráwce, nýbrž od swětských pánů, třebas i nekatoljei byli, naprosto řjzena byla!!! — Posauzený spis giž po druhé na swětlo wyšel, pad názwem: *Die katholische Kirche besonders in Schlesien in ihren Gebrechen dargestellt von einem katholischen Geistlichen.* W nowém tom wydánj zde onde k bludům giž wynešeným nowj byli pripogeni, a wšak we wšech katolických časopisech, i jinými gednotliwými spisy s welikau prawdy oslawau wywráćeni, a uestydatěmu spisateli za sprawedliwé uznáno, gakž to pro swau pýchu, nezdwořilost, utrhanj a jiné zlosti, genž z bludů geho prozjragj, zaslaužil. Wiz: „*Von der katholischen Kirche.*“ Eine Schrift in zwanglosen Heften. 1tes Heft. &c. Breslau, im Verlag bei Jos. Max und Komp. 1827. S. 126. — „*Gedanken eines kath. Geistlichen bei Durchlesung der Schrift: Erster Sieg des Lichtes über die Finsterniss, in der kath. Kirche Schlesiens.*“ Hannover, 1826. In der Hahnschen Buchhandlung. Bresslau, in demselben Verlage. 1827. 2. Bogen. — „*Zur Beurtheilung der Schrift: Die katholische Kirche Schlesiens.*“ Von einem evan-

gelischen Geistlichen. Breslau. 1826. S. 59. 2te Auflage, 1827. S. 93. Tento evangelický duchownj gest pan Julius Müller, — muž učený a nestranný, a žádati gest, by tento geho důležitý spis mezi geho od nás oddělenými bratřimi, mezi protestanty — welmi mnoho čtenářů nalezl.“ Též podotýkáme: Schreiben eines katholischen Geistlichen an den Verfasser des Buches: die katholische Kirche Schlesiens. Sulzbach 1827.

4. Erbauungsreden für die Akademiker von Joseph Beer, des ritterlichen Kreuzherrn - Ordens mit dem rothen Sterne Priester; Doktor der Theologie, k. k. Professor der Religions - Wissenschaft und proviso-rischen Professor der allgemeinen Erziehungskunde an der Universität zu Prag. Wien 1829. in der Karl Armbrusters Verlagsbuchhandlung.

Welice se zradowal oznamowatel, když ohlášenj těchto duchownjch řečj se znamenitau gich pochwalau i w eizozemských nowinách četl, an tjm w úsudku swém potwrzen, s wětšim přesvědčenjm p. p. čtenářům mj-něnj swé o tomto spisu oznámiti může. Znj pak onen úsudek wobecných nowinách takto: „Tyto obecnstwu zde podané duchownj řeči prwotně Akademikům gsau určeny, a proto giž w tomto ohledu ukaz nowý a přij-gemný. Wšak negen tito, nýbrž také otcowé čelednj neb hospodářowé a audowé všech třjd a stawů nale-znau zde prawdy swatého náboženstwj s zanjmagjci wraucnosti a přesvědčugjci prawdau wystaweny. Stá-le snažil se spisowatel, a sice s zdařilým prospěchem, aby tyto prawdy w srdce, gakožto prawau půdu wjry wšjopil, a wjru samu z milostné stránky gegj předsta-wil, užitečnost gegj w žiwotě poukázal, zwláště pak by blahočinnost křesťanstwj katolického důtkliwěgi na srdce wložil. Takowýnto způsobem zahořj gisté srd-ce čtenářů k Bohu a ctnosti, k prawdě a sprawedlnosti,

kejkwi i wlasti, a owoce prawého nábožného nadšenj wygewj se w skutejch z lásky k Bohu a k člowěčenstwu wykwetlých.“

Neméně chwalitebně pronášj se i Wjdenský bohoslownj časopis od P. Josefa Pletze wydáwaný, w druhém ročnjm běhu, w swazku druhém na stránce 119. kdež takto dj: „Kýžby rodičowé a pěstounowé Pražští i wenkowští, kdekoli řeč německá panuge, tyto duchownj řeči synům swým po dokonáných studiích na památku dávali! Naleznu tu přispěnjm milosti božj w bauřjch wezdegšjho žiwota a w bogi se swými žádostmi strážnu obranu a mocnu útěchu, a milé zůstane gñ ono náboženstw, kteréž i w těch neydlubšjch tagemstwjch tak spasitelně na žiwot lidský působj, a wšec ky potřeby ducha našeho dostatečně uspokoguge. Zajtjn však ať se čtenářowé naši nedomnjwagj, žeby tyto duchownj řeči akademickým toliko posluchačům užitečné a potřebné byly, také co knihu k domácjmu poučenj a vzdělánj schwáliti ge můžeme, a tjm wjce, gelikož při wšj ozdobnosti a kráse řeči gakož i ljbznosti obrazů daleko vzdáleny gsau od nechtutného, přjkladlého a žiwotu křesťanskému záhubného žwánj, gakýmž w onom powěstném spisu, *Stunden der Andacht* řečeném, chuť giž přemnohých čtenářů se pokazila, an naproti tomu w přjtomných duchownjch řečech weskrz swatá wážnost, — gakáž křesťanskému náboženstw přislusj, — panuge. Kazatelům pak a pastýřům duchownjm můžem knihu tuto tjm wjce schwalowati, poněwadž w nj hognau zásobu k dálšjmu wypracowánj naleznu, a byť gj třebas w též způsobě užjwati nemohli, mohauť gi snadno podle potřeby posluchačů změniti. A toť gsau, dle našeho zdánj ta neypřjhodněgšj kázanj, kteréž zaměstkuáwagice ducha přemeyšlowánj siee usnadňugj, ge ale naprosto zbytečné nečinj.“

K těmto chwalným svědectwjm oznamowatel nejen se přiznává, nýbrž i w swědomj puzena se cjtj, gestť toho podotknauti, což w nynj uwedeném posauzenj pomínuto gest.

Mezi powinnosti řečnjku uložené přináležj zagisté i tato důležitá, by na powahu a potreby wěku, gakož i na osobné smeyšlenj posluchačů swých zwláštnj zřetel měl. Gak pečliwě p. spisowatel powinnosti té šetřil, widěti gest z obraných předmětů, kteréž swým akademickým posluchačům na srdce wložil.

Gsaui mezi ginými tito: Nábožné hodiny akademické uwáženy ze zřetele nábožné čeledi. Křesťanská láska k vlasti. Důstognost akademiků. Uwáženy užilků z newyhnutelných nepřátelstwj vyplýwagjích. Omrawné ceně vlastnj chwály. Důwody, na nichž se powinnost křesťanského postu zakládá. Proč gest katoljkům sw. křjž tak drahý a ctihodný. Gak důležitá gest wjra w božstwj Kristowo. Modlitba Páně zasluhuge wšjm právem wzornau modlitbau (Mustergebeth) nazwána býti. O powinnosti sw. zpowědi pro wšecky audy cjkwe křesťanské. O moeném působenj milosti božj na člověka, poukázáno w žiwotě sw. apoštolů Petra a Pawla. O důstognosti wrchnjho zprávce cjkwe. Blahoslawná Maria Panna zasluhuge co panna i přjtelkyně, bychom gi ctili a následowali. —

Wšecky tyto předměty, gichž půwodnj wypracowanj každému gen zběžně ge čtaucjmu w oči padnauti musj, wystawil pan spis. tak důmyslně, že neyoswiceněgšj rozum něco nowého k utwrzenj a přesvědčenj swému zde nagde, a srdce i neyustydegšjho mudree pro prawdu ljbě a přjgenně roznjtiti se musj. Ačkoli tyto duchownj řeči, pro gich wznešeněgšj sloh, gakož u wzdělaných posluchaatelů potřeby, ginému shromážděnj negsau zewrub přiměřeny, nieméně ty výborné myšlén-

ky, kteréž onde a onde co drahé perličky wetkány gsau, ty krásné zanjmagiej obrazy a podobenstwj, rozmanité až dosud neuwážené stránky, z nichž se náboženské předměty rozgjmagj; rychlé a nenadále přechody a řeči obrácenj; wýtečná místa z písma sw. a otců cirkewnjch, welmi umělý způsob we zbuzowánj mrawných citů k ušlechtěnj srdce, též konečně promyšlené a s opatrnostj zwolené výrazy, a ozdobný, ušlechtilý mluwenj způsob, weskrz w těchto řečjch panugjej, wšeecko to gest tak mistrně uspořádáno, že nemůžeme nikoliw opomí nauti tento spis schwáliti a poraučeti všem, kdožkoli buď sebe sami vzdělati, buď k přemýšlowánj se powzbuditi, aneb čistý a klassický sloh německý přiosobiti sobě žádagj.

K těmto duchownjm řečjm zasluhoge také wšjm právem připogena býti řeč od téhož p. spisowatele na den sw. Jana Nepomuckého držená, w kteréž se blahočinné skutky sw. Wlastence ze dwogjho ohledu uwažugj: Co byl Jan wěku swému? Co gest wěku našemu? Řeč ta gak obsahem tak i wystawenjm neb skladnostj wýtečná ljbeznež zagisté každému zawjta, nechť on buď na wyššjm stupni vzdělanosti stogj, aneb w srdci sprostém wjru katolickau ostřjhá. K dostánj gest u Konrada Sensta w Jesuitské ulici, čjslo 184.

5. Sw. Isidora, biskupa Hispalského, kniha utěšená a lidem wšechněm na tomto světě zarmauceným prospěšná i užitečná. Rozmlauwánj rozumu s člověkem. Z latinského gazyku w český gazyk přeložená od Sixta z Ottersdorfu. Nynj po čtwrté na světlo wydaná nákladem Jana H. Pospjšila, impressora w Praze a Hradci Králowé. 1830. 12. str. 100. Cena 18 kr. na stř.

O původu a směru spisu tohoto sám sw. skládatel w krátké předmluwě pjše: „Dostal se mi nedáwno w ru-

ce mě spis gakýsi Ciceronůw, kterýžto Synonyma slowe. Forma a způsob téhož spisu polnul myslj mau, abych sobě i giným bjdným a zarmauceným lidem plačtiwé nĕgaké nařjkánj sepsal, nešetře a nenasleduge w tom wýmluwnosti toho spisu, ale wúle a mého předsewzatého úmyslu. A protož kdožkoli a w gakémžkoli gsi zámntku, když na tě těžkosti swĕta tohoto přigdau, rád sobě toto přečti, a sám sebe zdrawým a přjsným saudem rozeznáwey : a i hned poznáš, cožkoli protiwného snášjš, a na tomto swĕtě trpjš, že to pro břichy twé sprawedliwě P. Bůh na tebe dopauštj. Přiwozuge se pak tuto rozmlauwánj, gako nĕgakých dwau osob, totižto ělowĕka na swé těžkosti nařjkagjejo, a rozumu, kterýžto geg w nedostatech těšj a napomjná.“ — I zaslaužila kniha ta utĕšená wýborného překladatele, gakýmž byl náš slowútný Sixt z Ottersdorfu, genž obĕtowaw gi knjžeti Gindřichowi, purkrabjmu w Mišni, hrabĕti z Hartensteinu &c. za dar léta 1549 takto o nj swĕdĕj : „Takowých knĕh, kteréž nás k marnosti tohoto swĕta wedau a ponaukagj, dosti před rukama gest, a my w gazyku našem ěeském nazbyt gich také máme. Protož aby i na druhau stranu tolikéž národ náš ěeský a gedenskaždý mjtj mohl gako nĕgaký nástrog, gjmžby w čas zámntku a swĕho nešĕstj se těšiti, a w čas šĕstj swĕho žádosti swé zlé a tělesné mohl a hledĕl také skrocowati, a se gako na nĕgaké uzdě, w bázni božj ustawiĕně trwage, držeti : tuto maľau knjžku od gednoho dobrého muže a zpráwce duchownjho ke mnĕ odeslanau z řeči latinské w náš ěeský gazyk gsem přeložil.“

Spanilost toho přeloženj giž počáteĕnj průpowĕdi doľiĕugj : „Duše má w auzkotech položena gest ; duch můg we maĕ wrancj truchlj ; srdce mé sem i tam se koláej ; sauženj mysli mé zmocnilo se mne ; úzkost my-

sli mé sewřela mne ; neb gsem obkljčen wěcmi zlými, obmezen protiwnými, podgat bjdnými, obehnán psotnými, sewřjn bolestnými, poražen až na zem protiwnými. Nikdež newidjnu mjsta, na kteréžtobych se mohl před tjmto tak zlým utěci, aniž gaké záwěti (ochrany) nacházjnu před takowými bolestmi. Neymenšjho znamenj k ugiti mých strastj a bolestj domakati se nemohu, gakby mi se zmenšiti mohly bolesti mé. Nic gistěho u sebe nenacházjm : ba ano, ani neyменšj šlepěgičky nenalézám, kudybych mohl všeho toho zlého ugiti. Wšudy mne mé nešťestj postihá ; ani doma, ani wně bjda se mne nespůšluge. Kamkoli se obrátjm, všudy se mnanu zlé věci se obracugj, a mně přjtomné gsau. Paklibych kde chtěl utěci, toť to mé zlé připoguge se k mým ke všem neřestem, a mne neginak, než gako stjm těla swěho, následuge, tak za tau přjcinau těžkostj a zlých mých věcj ukterakž ugiti nemohu. a t. d.“ Takowým řeči způsobem celá knjžka složena gest ; z čehož patrno, že se w nj weliký poklad řečnické wýmluwnosti, zwlášť pak zāsoba slow podobný smysl wyrażegjcejch (Synonym), kazatelům welmi přjhodných, zawjrá. Ozdobným spisu toho wydánjm weleb. českému duchowenstwu utěšený dárek k nowému roku podal bedliwý p. wydawatel.

6. Postnj kázanj držána 1828. od Josefa Girjho Stranského bisk. Vikariusu a Děkana Welišského. Nákladem Jana H. Pospjšila, impressora w Praze a w Hradei Králowé. 1829. malý 8. str. 128.

W předeslané předm l u w ě k osadnjkům slyšjme mluwiti pečliwého pastýře slowy wraucj lásky a otcowského napomjnanj, w nasledownjm „kratičkém pogednánj *) o potřebě nowého narozenj neb duchownjho

*) Pozn. Mluwj se tady o smysl ném člověku, a o geho smysl nosti, w rozumu, w gakém němci slova : sinnlich

obnowenj člowěka podlé Boha w sprawedlnosti a swatosti prawdy ; čili o naprawenj geho mysli a srdce podlé učenj a moci Ježjše Krista, k čemuž tato postnj kázanj poslauziti magj,“ slyšjme geg mluwiti slowy nábožné horliwosti proti liché nowowěké filosofii. W kázanjch samých ozjwá se mocný hlas wraucjho napomjnatela k prawému pokánj. W pr w n j m se dokazuje, „že člowěk, skrze hřjch gsa přewrácený, musj přestati býti tjm, čjmž prwé byl, a státi se takowým, gakýmž prwé nebyl.“ W d r u h é m : „že negen z částky ale celé srdce swé, celau wůli swau očistiti a obnowiti, že ne polowičně, nýbrž dokonalé pokánj činiti musj.“ W t ř e t j m : „že musj k dosaženj takowého dokonalého naprawenj kořen zlého, totiž všecky zlé žádosti ze srdce swého wyhladiti neb gich umrtwiti.“ W e č t w r t é m : „Wšecky i zewnitřnj překážky swého dokonalého polepšenj odstraniti a všech swazků hřjchů se zbawiti.“ W p á t é m : „za předešlé hřjchy, gak mu neywjce možná, že musj za dost učiniti ; neb aučinky a následky gegich odstraniti. W š e s t é m : „že nesmj w kagienosti neb w polepšenj a vzděláwánj sebe samého nikdy ulewowati, nýbrž až do konce žiwota swého w tom setrwati.“ W s e d m é m : „kagjeimu člowěku k geho upokogenj, k posilněnj w dobrém a k potěšenj zwěstuge se geho osprawedlněnj neb wykaupenj skrze smrt křjže Ježjše Krista.“ — Wydánj to čistě tištěno a obrázkem Ježjše a Nikodéma ošlechtěno gest ; na konci pak přiwěšena : „Ra-

a Sinulichkeit užjwagj. Smýsluý však (cfr. něm. sinnig) wyznamenáwá téměř to co důmyslný, člowěka zdravých smyslů, zdravého rozumu ; odtud n e s m ý s l n ý, pomínulý smyslem, nerozumný, šlený. Wiz Weloslawjůwslownjk. W onom rozumu spjše by se hodilo : t ě l e s n ý, r o z k o š n ý, odtud pak tělesnost, tělesenstwj, rozkošnost a c. p.

dostná pjeň k. neysladšjmu Ježjši, podlé sw. Bernarda : „Jesu dulcis memoria,“ Text od Jos. Millera, kapl. na Weliši. Melodie od Fr. Al. Wacka, děkana w Kopidlně.

7. Neues lateinisch-deutsch-böhmisches verbessertes und vermehrtes Wörterbuch zum ersten Theile der lateinischen Sprachlehre mit Rücksichtnehmung auf Etymologie und Zusammensetzung der Wörter nach der Instruction. Prag 1830. In allen soliden Buchhandlungen der österreichischen Monarchie. 8. str. 224.

Wydawatelem tohoto slownjčku, p. Seibtem dožadán, připogil náš horliwý vlastenec, p. Norb. Waněk auř. cjs. kr. pražské knihowny a gubern. translator český s přispěnjm c. k. prof. p. Frant. Swoobody také text český, čjm ku prospěchu českých žáků latinského učenj nemálo poslaůžil.

U wšech Důstogných Vikárstwj w arcibisk. pražské diocesi přijmá se zapsánj na slownjk pod názwem :

Lateinisch - böhmisch - deutsches Wörterbuch nach Scheller in etymologischer Ordnung. Herausgegeben von Jos. Chmela k. Gymnasialprofessor zu Königingrätz.

Bude as 50 archůw silný, na dobrém papjře pjsnem skrowným a čistým wytištěný a do přjštjho měsíce kwětna neb čerwna wygjtí má. Zápisnj cena : 2 zl. na stř., které se teprwé po doručenj slownjka skládati mohau.

b. Smjšeniny.

α) Zákony.

Nařizenj ode dne 21. března 1829. pro dolnj Rakausy. Až do přjštjho Neyvyššjho rozhodnutj ustanowen gest pro zatjm osmnáctý rok wěku zadobu, w které se bez předcházegjeho powolenj zemské vlády každý akatoljk k wyznánj wjry katolické připauštěti může.

Dwornj dekret ode dne 2. čerwna 1829. Protože k. baworský poddaný, genž do něgakého kláštera cizozemského wstaupil, toliko auroky patřjeho genu kapitálu, kterýž ale ustanowenau sumnu 2000 zl. přewyšowati nesnj, dle k. baworského nařizenj ode dne 4. dubna 1807. po čas žiwobyť swého požjwati může: totěz samé se wzhledem poddaných rakauských, do kteréhokoli kláštera w králowstwj baworském wstaupiti hodlagjch, nařizuge.

Dwornj dekret ode dne 4. čerwna 1829. K prospěchu záležitostj katolické cirkwe w králowstwj Saském ráčila Geho c. k. Gasnost Neyvyššjm rozwáženjm ode dne 26. máge b. r. milostiwě powoliti, aby, pokudby se zwláštnj okolnosti w přjhodách gednotných nenacházely, sgednocený dwornj kancellář moci měl, katolickým kněžjm z králowstwj českého do Sas powolaným k wystěhowánj se tam a k přigetj služby dnchowwj powolenj udělowati. Podobné splnomocněnj také wzhledem dáwaného powolenj k wystěhowánj se školnjm učitelům dle dekretu dwornjho ode dne 19. zářj 1816. mjesto má.

Dwornj dekret ode dne 6. čerwna 1829. Neyvyššjm rozhodnutjm Geho c. k. Gasnost nařjditi ráčila, aby se každý řeholnj, který po šest let od zpra-

wowánj fary k giným auřadům w řeholi powołán byl, žádage na faru dosazen býti, opět nowé zkaušce k far-njmu konkursu podrobował. Podlé téhož Neyvyššjho nařizenj k opětowánj zkaušky konkursnj podrobeni gsau také řeholnjej, kteřj se na ginau faru, než w gake dosawáde byli, přesazugi. Pokudby se wšak Wrelnj-mi w řádu přesazenj administratorů far při konven-tech neboli klášterjch na ginau před uplynuljm 6 let u-znalo za potřebj, nemá platnost wykonané zkaušky konkursnj ode času přesazenj, alebrž ode doby 6 let do-plněných po gegim wykonánj přestáwati.

Opětowánj konkursnj zkaušky řeholnjům za steg-nými okolnostmi a příčinami, gakož i kněžjm swětským promjgeti se může.

Dispensacj při některých auřadech, gako u p. při theologických professorách, magjee základ w auřadě sa-mém, gak pro swětské tak i pro řeholnj duchowen-stwo stegné gsau platnosti.

Dekret dwornj kommissj nad studiemi ode dne 22. srpna 1829. Neyvyššjm uwáženjm ode dne 7. máge r. b. Geho c. k. Gasnost biskupům Istri-anským a biskupu Cesinskému w Dalmácii powoliti rá-čila zřizenj zvláštnjho priwátnjho ústawu gymnasial-njho pro kandidáty duchownjho stawu pod gegich bezprostřednjm dohledem, s tjm wšak doloženjm, že-by w částkách učenj gymnasialnjho na takowých ústa-wech wycwičený ginoch ani k juridickým ani k medi-cinsko - chirurgickým studijm připauštěn býti nemohl.

Gubern. dekret dne 29. řjgna 1829. Z náboženského Fondu nadané duchowenstwo gest opět k půwodnjmu wykonáwánj ustanowených mšj fundač-njch z darma zawázáno a sice každý farář k 184 — lokalista k 136 — kooperator k 91, které dokawád ko-

operátorstwj oprazdněna stáwagj, faráři, gimž přináležj, za náhradu slaužiti magj.

β) P o t w r z e n j.

Neywyššjm dopisem ode dne 7. prosince r. b. Geho c. k. Gasnost ráčila dwornjho radu u spojeného kanceláře dwornjho, infulowaného Probošta a Rytjře c. k. řádu Leopoldowa, Josefa Aloysia Jüstla, zwoliti za skutečného Referenta w Neywyššj radě státnj.

Ney w. roz h. 18. řig. G. c. k. G. powyšitiráčila Weleprobošta Zahrabské hlawnj kapitoly, Priora Aurana a Locumtenenta Banálnjho c. k. tag. radu Alexandra z Alagowich na biskupstwj zahrabské.

Ney w. roz h. 20. řig. G. c. k. G. dosawádnjho Scholastika u hlawn. kost. we Wjdni, swětjcmu bisk. Michaelowi Leonhardowi strážnictwj téhož hlawnjho kostela propůgčiti ráčila.

Neywyššjm rozváženjm ode dne 16. řigna, r. b. Geho c. k. Gasnost wywolenj Wogtěcha Procházky faráře u sw. Wogtěcha, gakož i wywolenj Jana Nep. Fischera, arcib. notaria a kooperatora w Praze, B. P. Marie wjtězné, za čestné kanownjky kolegiálnj kapitoly Wyšehradské potwrditi ráčila.

Neywyššjm rozhodnutjm ode dne 10. listop. b. r. G. c. k. Gasnost propůgčiti ráčila děkanua faráři Stachowskému Karlowi Rannbauerowi arciděkanstwj Krumlovské.

U m r t j.

Z Wjdně 10. pros. Minulau neděli dne 6. prosince na wečer w Pánu usnul zde Neyd. arcibiskup Waršawský Jan Pawel Woronič, Primas král. Polského, Opat Lendzký, welkokřjžnjk řádu bjlého Orla a Sw. Stanislawa etc. w stáří swém 73. let.

O b s a h.

Wšech čtyř swazků II. ročnjho běhu.

I. P o g e d n á n j.

1. D o g m a t i k a.

O primátu, neboli papežské přednosti w Cjrkwi. Od D. Wácl. W.

Wáclawjčka. - - - - III. 345. IV. 505.

O očištei. Od Vinc. Zahradnjka. - II. 169.

Wýbornost učenj o angeljch. Od téhož. - - - - IV. 522.

2. M o r á l k a.

O mrawném citu. Od Josefa L.

Zieglera. - - - - II. 215.

3. C j r k e w n j p r á w o.

Případy z cjr. práwa. Od D. a

prof. Jos. Helferta. - - - II. 196. III. 389.

O bezženstwj katol. Duchowenstwa.

Od D. Wácl. W. Wáclawjčka - I. 29.

4. K r i t i k a b i b l i c k á a w ý k l a d y p j s m a s w.

Uwod w knihy biblické now. zákona. Od D. J. B. Körnera. - I. 5.

Gaký gest smysl slow 1 Kor. XV,

29. 30? Od Fr. Kostky. - - II. 185.

Pogednánj wýkladosud. na sw. Pawla

k Žid. XI, 3. Od J. Zimmermanna. III. 384.

Co znamenagj slowa I Petr III,

18 — 21. Od Frant. Kostky. - IV. 553.

Parafrastický wýklad. Od Jana B.

Körnera. - - - - IV. 565.

5. Pastýrský auřad.

O hlavnjch etnostech kázanj. Od V. Zahrad- njka. - - - - -	I. 59.
O přednášenj katechetickém. Od J. Ja- wornického. - - - - -	I. 103.
Latinské kázanj na zelený čtврtek od G. b. M. pl. t. pána, pana Frant. de Paula Pištěka etc. - - - - -	II. 271.
Pohřebnj řeč nad rakwj J. Hály. Od Ant. Marka. - - - - -	III. 466.

6. Liturgie.

Slowo o zpěwu obecném při službách bo- žjch. Od Jos. Wotýpky. - - -	III. 423.
--	-----------

7. Wychowatelstw j.

Proč náboženské vzdělánj mládeže nemá wždy žádaného zniku? Od Fr. A. Wacka. -	III. 393.
--	-----------

8. Historie cjrkewnj, archæologie etc.

Či wěc gest cjrkewnj wyslanstw j čili mis- sionárstw j. Od J. Zimmermanna. -	II. 204.
Obrana některých památek w katol. cjrkw i. Od Jos. Černého. - - - - -	II. 226.
Památne starobylosti kostelů w králow. če- ském (pokrač.) Od K. V. Weiningera. -	II. 239.
O Ruské cjrkw i. Od Jos. Černého. -	IV. 598.

9. Poswátné básnietw j.

Narozenj sw. Jana Nepomuckého. Od W. A. Swobody. - - - - -	I. 125.
Slawný hod božjho Těla. Od Jos. Holáska. -	I, 129.
Hymnus sæcularis de divo Joanne Nepom. Od W. A. Swobody. - - - - -	II. 297.

Otče náš. Od J. Kamarýta. - - -	III. 466.
Pjseň postnj k panně Marii bolestné. Od téhož. - - - - -	IV. 614.

II. O z n a m o w a t e l.

a) L i t e r a t u r a.

Nowěgšj spisy české pro mládež a lid. -	I. 135.
Beiträge zur Vertheidigung der kath. Kirche. - - - - -	I. 144.
Zlomek neystarš. česk. ewangelium sw. Jana. - - - - -	I. 147.
Literatura swatojanská. - - - - -	II. 305.
Bibliothek der kathol. Kanzelberedsamkeit, von Räss u. Weiss. - - - - -	III. 469.
Dittrichs Geistliche Reden über Gebräuche u. Ceremonien der kath. Kirche. - -	III. 474.
Schottky's Karolinische Zeit. - - -	III. 478.
Collectio SS. Ecclesiae Patrum. - -	IV. 617.
Die Jesuiten in Frankreich. - - -	IV. 617.
Die katholische Kirche Schlesiens. - -	IV. 619.
Beer's Erbauungsreden. - - - -	IV. 636.
Sw. Isidora kniha utěšená. - - -	IV. 639.
Stranského postnj kázanj. - - -	IV. 641.
Slownjky latinsko-česko-německé. - -	IV. 643.

b) S m j š e n i n y.

I. Z á k o n y (r. 1829. vyšlé.) Dwornj dekret
22 ledna - I. 148. — Nařizenj 21. března. Dwornj
dekret 2. čerwna; 4. čerwna; 6. čerwna; 22. srpna;
gubern. dekret 29. řigna IV. 644.

II. Cjrkewnj zpráwy. Zpráva o Smrti ge-
ho Sw. pap. Lwa XII. I. 149. — Wywolenj papeže.
I. 153. Stoletá slawnost za swatého wyhlášenj blah.
Jana Nepom. I. 153. Z Řjma, wolenj papeže Pia VIII.
II. 317. — Stoletá památka swatoslaw. Jana Nepom.
II. 325. Zpráwy z Řjma III. 480. O společnosti k
rozšjřenj křesťanské-katolicke wjry. III. 488. Z Pra-
hy. III. 501. Powýšenj. IV. 646. Aumrtj, tamže.

Poznamenánj P. P. Předplatitelů.

1 — 37

Pan Ign. Eugen Nowák, koop. u sw. Mikuláše w Pr.
Důst. P. Mat. Šimák, far. u sw. Wáclawa w Pr. Kanow.
w St. Bolesl.

Pan Jos. Zahradka, far. na Strahowě.

— Jos. Kolenatý, far. u P. Mar. d. Vict. w Pr.

Důst. P. Jos. Černý, Wotický Vikář a děk. w Neweklowě.

Pan Mat. Urban, koop. w Maršowicjch.

— Karel Klomjnek, far. w Janowicjch.

— Jos. Roštlapil, far. we Woticjch.

— Gaud. Tillinger, frant. Guard. we Woticjch.

— Wácl. Fürst, kap. w Arnoštowicjch.

— Jan Polz, Adm. w Střezmžři.

— Desid. Procházka, far. w Prčici.

Důst. a Uroz. P. Jos. Gerson, rytjř z Ragersdorfu, děk.
w Sedlci.

Pan Emm. Urban, kapl. w Sedlci.

— Frant. Hanuš, expos. w Gesenicjch.

— Ant. Kačerowský, far. w Podčepicjch.

— Karel Čermák, kapl. w Podčepicjch.

— Jan Chwosta, far. na Krásné Hoře.

— Wog. Hulička, lok. w Kameyku.

— Frant. Pištěk, far. we Wernčřicjch.

— Krist. Friček, far. w Dublowicjch.

— Tomáš Witák, far. na Chlumu.

— Frant. Hora, adm. w Staré Bolesl.

Důst. P. Jos. Suchánek, kanow. w St. Bolesl.

Pan Stanisł. Wobornik, Supprior u sw. Gilg w Pr.

— Jan Krbec, far. w Slabci.

— Wácl. Böhm, cirk. kněz, vychowatel u p. z Edlen-
bachu w Praze.

Důst. P. Wácl. Starka, Mnichowický Vikář a děkan w
Auřinowši.

Pan Wácl. Wewerka, kapl. w Auřinowši.

— Hier. Piwonka, děk. w Mnichowicjch.

— Wogt. Kramerius, lokal. w Hrašicjch.

— Jan Materna, kapl. w Ondřegowě.

— Jan Suchan, far. w Janowicjch.

— Jos. Blažek, kapl. w Janowicjch.

— Wogt. Wolf, far. w Ratagi.

— Mart. Bitzan, far. w Sázawě.

— Matěg Panz, kapl. w Sázawě.

Pan Jan Haudt, far. w Pišelj.

— Jos. Wrátko, koop. w Gjlowj.

— Jan Kinzl, far. w Řičanech.

— Tob. Hubeš, far. w Skalici.

— Wácl. Schuster, far. w Česticích.

— Jak. Neubauer, far. w Kruté.

— Frant. Vogl, koop. w Kostecei.

— Frant. Scholz, lok. we Wranowě.

— Tad. Settelein, zámecký kapl. w Kammerburku.

— Wjt Škoda, kapl. w Řičanech.

— Wácl. Horáček, far. w Ondřegowě.

— Frant. Pošta, lok. w Braŕoniech, Rak. K.

Důst. P. Jos. Ballaty, far. w Swogšicích a koljnský Vik.

Pan Petr Strnad, far. w Star. Koljně.

— Jan Šauša, děk. w Dobřichowě.

— Aloys Šádek, far. w Drahobudicích.

— Ign. Náhljk, lok. w Nowé Wsi.

Bibliothéka koljnského Vikárstwj.

Pan Jos. Pernikl, kapl. w Koljně.

— Wogt. Sitte, školnj direkt. w Koljně.

— Mat. Morawec, exp. w Owčárjch.

— Jos. Kinzl, kapl. w Plaňanech.

— Jos. Březiva, adm. w Sáně.

— Filip Wolf, kapl. w Skránnjku.

— Jos. Turowský, lok. we Wobaři.

— Jos. Toman, kapl. w Zásmukách.

— Karel Ullik, kapl. w Owenci.

Bibliothéka Česko - brodského Vikárstwj.

Pan Jan Wunderling, děk. w Kauřjmě.

— Jan Morawec, děk. w Černém Kostelci.

— Jos. Mazánek, far. we Witici.

— Jos. Fenzl, kapl. w Břistwj.

Důst. P. Jos. Lindauer, arciděk. w Plzni a plzenský Vikář.

Pan Filip Dostal, kapl. w Plzni.

— Jan Filip, kapl. w Plzni.

— Anton. Stach, kapl. w Plzni.

— Bonif. Jirsa, kapl. w Plzni.

— Eman. Widimský, školnj direkt. w Plzni.

— Bern. Hutter, far. w Plané.

— Ondř. Hunger, kapl. w Plané.

— Jan Koller, kapl. w Ledči.

— Ant. Popp, far. we Weyprnicích.

— Paw. Frey, kapl. w Dobřanech.

— Kar. Nečola, far. na Woboře.

Pan Frant. Hofmann, far. w Žlunici.

— Jos. Sobotka, kap. w Žlunici.

— Fr. Lederer, kap. we Smidarech.

Důst. P. Ondř. Polák, arcib. Vikář, děk. w Rokycanech.

Pan Jan Jäger, far. w Radnici, a nár. škol dozorce.

— Filip Frank, děk. we Chwálenicích.

— Frant. Kawka, far. w Čížkowě.

— Filip Pillmann, kapl. w Čížkowě.

— Jos. Wlasák, far. w Mešně.

— Aug. Herold, lok. w Řezohlavech.

— Jos. Zaufalý, kapl. w Auněticích.

— Jos. Pacák, kapl. w Ledči.

Důst. P. Max. Schiefner, arcib. Vikář, far. w Ljbeznicích.

Pan Jan Fibiger, koop. w Ljbeznicích.

Důst. P. Frant. Obstzierer, emerit. vikář, arciděk. w Brandeyse.

Pan Jos. Přibyla, staršj kapl. w Brandeyse.

— Peter Meerhaut, kapl. w Brandeyse.

— Anton. Suttner, děk. w Kostelci.

— Jan Worlžek, lok. w Hlawno - Kostelci.

— Frant. Wegwoda, far. w Kogeticích.

— Jan Holub, adm. w Nehwizdě.

— Karel Holý, far. w Břistwji.

— Kar. Hartmann, far. w Předměřicích.

— Frant. Salášek, lok. w Sluze.

— Jos. Hlawáček, farnj adm. we Wináři.

— Jos. Hostowský, lok. w Třeboraticích.

— Frant. Macan, lok. we Wšetatech.

— Karel Strnad, far. na Wodolce.

— Pet. Carpentier, děk. na Karlowě - Teyně.

G. D. P. Jos. Faschang, probošt na sw. Hoře.

Pan Jos. Paleta, koop. tamtéž.

— Leop. Hlasiwec, koop. tamtéž.

— Ondř. Šjdl, koop. tamtéž.

— Jan Hubený, koop. tamtéž.

— Wácl. Moc, děk. w Bezdědicích.

— Ant. Burka, kapl. tamtéž.

— Wácl. Klemmer, far. w Boroticích.

— Kar. Obraz, far. w Ginci.

— Jos. Wlček, kapl. tamtéž.

Důst. P. Xav. Jedina, arcib. vik. kanow. w Staré Boleslawi, děk. na Swatém Poli.

Pan Tom. Draský, lok. w Hluboši.

— Filip Exner, far. u sw. Kyliána.

Pan Wácl. Hatter, far. we starém Knjně.

— Jos. Lagler, far. we Mnjšku.

— Ign. Žďárský, far. w Pičjně.

— Frant. Gabulka, adm. děk. w Příbrami. 2 exem.

— Wácl. Boleška, kapl. tamtéž.

— Jos. Dmych, far. na Slapech.

— Jos. Šolc, kapl. tamtéž.

— Petr Pachmann, far. we Sliwicjch.

— Jos. Duras, adm. w Dolenjm - Hbitu.

— Kar. Cjsař, kapl. we Wosowě.

— Wogt. Babor, far. we Wšeradicjch.

— Jos. Konšický, lok. w Žiwobaušti.

Dwa negmen. z Wotick. vikárstwj.

Pan Jos. Štěhule, lok. w Lančjně.

— Ant. Pacowský, far. w Libáni.

Důst. P. Jos. Fiala, bisk. vikář, děkan w Lisé.

Pan Jan Scholz, kapl. tamže.

— Wácl. Beránek, far. we Wosenici.

— Frant. Dworský, kapl. tamtéž.

— Karel Raab, arcib. alumn. w Praze.

— Jan Arnold, far. w Miletjně.

— Karel Strnad, far. we Wodolce.

— Jos. Machowec, far. w Zábory.

— Jos. Dreysing, kapl. tamže.

Důst. P. Aug. Weber, přewor we Lnáři.

Vikárská bibliothéka w Rakownjce.

Důst. P. Jos. Weingartner, arcib. vikář, děk. w Kožlanech.

Pan Jos. Wotěra, kapl. w Kožlanech.

— Ant. Michálek, vik. tagemnj, far. w Muťowicjch.

— Wácl. Nedwěd, kapl. tamže.

— Jan Swoboda, vik. tagemnj, far. we Křticjch.

— Jak. Lang, far. w Kralowicjch.

— Jan Marek, kapl. w Plasjch.

— Jos. Dick, kapl. w Kněžowsi.

— Lud. Bayer, lok. w Řenčowě.

— Jan Řepka, far. w Mřjčném.

Důst. P. Jan. Körner, dokt. bohosl. rektor bisk. sem.
w Buděgowicjch. 57 wýtisků.

Pan Ant. Knobloch, bohosl. 3. roku.

— Gijř Pešice, arcib. alumn.

— Jos. Wagenknecht, arcib. alumn.

— Frant. Šolle, far. w Rožmitále.

— Mat. Šimandl, kapl. tamže.

— Mat. Wošaljk, far. w Girčanech.

Pan Frant. Školnják, kapl. w Kopidlně.

— Frant. Waněk, kapl. we Wršci.

— Frant. Beer, lok. we Lhotě.

— Ant. Březina, kapl. w Žebráce.

— Jos. Geřábek, far. w Cerhowicjch.

— Frant. Heřman, koop. w Litni.

— Jos. Holec, adm. w Dobřichowicjch.

Františk. konvent w Hořowicjch.

Pan Ondř. Kubišta, děk. w Lochowicjch.

— Jos. Kukla, far. w Počáple.

— Jos. Kopal, far. w Tmagně.

Důst. P. Jos. Maljk, emer. arcib. vik. děk. w Hořowicjch.

Pan Wogt. Negedlý, děk. w Žebráce.

— Frant. Lagler, kapl. w Lochowicjch.

— Frant. Nowotný, kapl. w Cerhowicjch.

— Frant. Pech, adm. na Zbjrowě.

— Jos. Řjb, děk. u sw. Jana pod Skalau.

— Ant. Schulz, far. w Neuměteljch.

— Mat. Sedlák, exp. we Zdicjch.

— Jos. Seidl, děk. w Berauně.

— Tom. Sydek, exp. w Bněčicjch.

— Jan Tureček, far. w Praskolesjch.

— Frant. Wondřich, koop. we Zdicjch.

— Jos. Worel, kapl. w Žebráce.

— Mat. Bastl, adm. na Weljze.

Tit. pl. Geho Biskupská Milost, Neydůstognějšj
a Urozený Pán Pan Josef Vurum, biskup
Nitranský, etc.

Wysoce důstogná kapitola Nitranská.

Wysoce důst. Pan Frant. Hábek, kanownjk.

Biskup. kancelář, Nit. 3 wýtisky.

Vice - arciděkanstwj Warnenské.

Pan Jan Bělek, far. w Solné.

— Frant. Bučanský, far. w Dubnici.

— Frant. Daniss, far. w Zákopech.

— Jan Durček, far. w Podhradě.

— Ant. Horecký, far. w Ljtawi.

— Jan Janáč, far. w Rosjně.

— Jan Karel, far. w Čatci.

— Jan Marciss, far. w Papradně.

— Aloys Palmer, koop. w Rágci.

— Mich. Rešetka, koop. w Dubnici.

— Jan Trnowský, koop. w Kaši.

Pan Mat. Tučko, far. w Rágei.

— Frant. Walter, koop. w Vágh - Beszterc.

— Jos. Horčice, lok. w Rosinowě.

— Alb. Reil, koop. w Hologšjně.

Důst. P. Nepom. Friček, Provinciál řádu františk.

Pan Ant. Sagasser, děk. w Dačicích.

Důst. P. Chrysanth Martinowský, Přewor řádu Milosrd-
ných w Praze.

Pan Ant. Lagler, vik. tagemnjik, far. na Smjchowě.

— Jan Weselský, kapl. tamtéž.

Wysoce Důst. P. Gilgj Filek, kanownjk Senior w Budě-
gowicích, c. k. gymnasiu Vice-Direktor, konsistornj
rada, etc.

Wysoce Důst. P. Wáclaw z Angelis, kanownjk w Bu-
děgowicích, konsist. rada, etc.

Důst. P. Jan Česaný, Vikarista hlav. chrámu Páně w
Buděgowicích.

Pan Aloys Gregora, kapl. w Krumlowě.

— Jan Klenk, kapl. tamže.

— Mat. Rábský, kapl. w Kajawě.

— Karel Budinský, kapl. tamže.

— Matěg Sládek, kap. w Otawě.

— Karel Oetner, lok. we Frauenthale.

— Jan Spěwák, far. w Brloze.

— Jos. Hágek, far. w Rudolfowě.

— Mat. Drexler, far. w Hosjně.

— Karel Šlastný, kapl. tamže.

— Frant. Fuchs, kapl. w Burkholci.

— Ant. Taušek, exp. w Nákřj.

— Jan Špaček, far. w Černicích.

Důst. P. Wácl. Blažek, bisk. vikář, far. we Welešjně.

Pan Jan Kratochwjle, far. w Kam. Augездě.

— Frant. Taušek, kapl. tutěž.

— Xav. Kozel, adm. w Dobré Wodě.

— Frant. Mauric, kapl. tamže.

— Kasp. Mikuška, kapl. w Borowanech.

— Ondř. Pardamec, kapl. we Swjnech.

Důst. P. Frant. Hanzlowský, bisk. vik. dozorce národ.
škol, far. w Božilei.

— Karel Hostlowský, bisk. kons. rada, děk. w Soběslawi.

— Dan. Moráwek, děk. na Wltawo - Teyně.

Pan Frant. Reyman, far. w Šewetjně.

Důst. P. Ant. Polák, děk. we Weselj.

Pan Jos. Wobiš, far. w Hamřjch.

Pan Jos Kuliš, kapl. w Soběslawi.

— Mart. Šeynoha, kapl. we Wltawo - Teyně.

Důst. P. Jan Tiebl, bisk. vik. dozorce národ. škol a děk. w Břeskowicjch.

Pan Frant. Klein, far. w Auboči.

— Kasp. Němeček, far. w Chudenicjch.

— Jos. Wawřík, far. w Dnešicjch.

— — Walečka, far. w Kolowci.

— — Hruška, far. w Lukawicjch.

Důst. P. Ign. Hrbek, děkan w Polině.

— Frant. Pawlík, děk. w Přesticjch.

Pan Jos. Januškowic, far. w Seči.

— Vikt. Liwora, kapl. w Polině.

— Wácl. Prinzel, kapl. w Merkljně.

Důst. P. Frant. Fírbas, bisk. vik. far. w Mědšjně.

— Frant. Suchý, bisk. vik. far. w Kydlině.

Pan Ben. Gruber, lok. w Ničowě.

— Frant. Neuwirth, kapl. w Němčicjch.

Důst. P. Wogt. Šiman, bisk. vik. a děk. w Neugedeině.

Pan Mat. Tokstein, far. w Ginjně.

— Kasp. Nahlinger, adm. vik. far. w Baworowě.

— Wácl. Hanisz, adm. děk. we Wodňanech.

— Ant. Hrádek, koop. w Albrechticjch.

Důst. P. Ad. Fialka, bisk. vik. děk. w Sušici.

— Ondř. Tonner, vik. tagemn. far. we Welharticjch.

Pan Frant. Skála, far. w Buděticjch.

— Ant. Kopecký, far. w Koljnci.

— Frant. Trojan, far. w Petrowicjch.

— Tom. Hlawka, far. w Zbinici.

— Frant. Baljk, lok. w Hlawňowicjch.

— Dom. Šwehla, lok. w Žiholci.

— Frant. Tonner, adm. we Frauenst.

Důst. P. Karel Jannbauer, bisk. vik. far. w Stachowě.

Pan Jan B. Slawjček, koop. w Malém Žďjkowě.

Důst. P. Petr Schmitzer, bisk. vik. děk. w Bechyni.

— P. Karel Haljk, bisk. vik. far. w Chausnjku.

Pan Frant. Holický, far. w Ratibořicjch, vik. tagemnj.

— Ant. Manykýř, pens. w Bernardicjch.

— Jan Sádlo, lok. w Hlasiwě.

— Ant. Planička, far. na Wěžně.

Důst. P. Jan Hanykýř, bisk. vik. far. w Planě.

Pan Mat. Perschel, far. w Chotowinech.

— Jan Kučera, far. w Borotjně.

— Ign. Seiche, far. w Hošticjch.

Pan Thad. Fährndrich, far. w Malšicjch.

— Wogt. Kowář, adin. w Neustupowě.

— Wogt. Pöschl, katech. w Táboře.

— Jos. Kamarýt, expos. w Klokotech.

— Karel Kratochwjle, kapl. w Malšicjch.

Welebné duchowenstwo vikárstwj Kamenického, 13 wýt.

— — — Gindřicho - Hradeckého,
4 wýt.

Pan Frant. Musil, far. w Hořepnjku.

Důst. P. Fr. Machek, bisk. vik. dozorce národ. škol,
děk. w Pelhřimowě.

Pan Jan Hamner, kapl. tamže.

— Aug. Petřů, kapl. tamže.

— Pan Bauerhansl, kapl. tamže.

— Frant. Štěpán, far. we Chwognowě.

— Karel Kuliš, far. w Božegowě.

— Thad. Kottnauer, far. w Cerekwi.

— Wácl. Strecker, far. w Rynarci.

Důst. P. Jos. Wernhard, děk. w Čerwené Řečici.

Pan Jan Fährndrich, kapl. tamže.

— Ant. Graf, far. w dolnj Cerekwi.

Wysoce Důst. Pán Pan Wácl. Neumann, kostela sw.

Wjta na hradě praž. kanownjk, konsist. rada, etc.

Z bisk. konsistoře Wacowské w Uhřjch, 5 wýt.

Tit. pl. Geho Excellencj, Neydůstogněgšj a Wy-
soce Urozený Pán Pan Aloys Josef Kra-
kowský, Hrabě z Kolowrat, swobodný
Pán na Ugezdě, Biskup Králowéhradecký, Geho
c. k. apošt. Gasnosti skuteč. tagný Rada, hla-
wnjho chrámu Olomuckého kanownjk, etc.

Wysoce Důst. a wysoce Učený Pan Wáclaw Beršan z
Rottenburgu, w swob. uměnjch a filos. Doktor, Theo-
logie Kandidát, kanownjk, konsist. rada a tagemnj
w Hradci Králowé.

Wysoce Důst. Pan Frant. Pelikán, konsist. rada a ta-
gemnj w Hradci Králowé.

Bibliothéka theol. ústawu w Hradci Králowé.

Pan Jan Bröhm, bisk. alumn. tamtéž.

— Innoc. Neubauer z řádu Praemonstr.

— Ant. Geřábek, far. na Pauchowě.

— Wácl. Pelikán, kapl. w Jaroměři.

— Jos. Rudel, kapl. w Králowé Hradci.

— Wácl. Krulich, kapl. tamže.

Pan Frant. Fultner, kapl. we Wšestarech.

— Fil. Špaček, kapl. w c. k. špitále na Plesjch.

Bibliothéka vikárstwj Náchodského.

Pan Wácl. Wlk, lok. we Zwoli.

— Leop. Bien, far. w Gilemnici.

Důst. P. Jos. Stránský, bisk. vik. děk. na Weljši.

Pan Jan Müller, kapl. tamže.

— Ant. Bičjšť, kapl. tamže.

— Jan Reiss, kapl. w Kopidlně.

— Aloys Macháčka, kapl. w Gičjně.

— Jan Khun, katech. tamže.

— Jan Makeš, far. w Slatinách.

— Ant. Šaurek, lok. w Němčowsi.

— Frant. Stiller, far. we Weselj.

— Wácl. Geljnek, kapl. w Bělohradě.

— Jan Hrdina, far. w Radjmi.

— Ant. Müller, far. w Eisenstadtu.

— Wend. Dušek, koop. w Pace.

— Fil. Hlaušek, koop. tamže.

— Mart. Prokeš, koop. w Lomnici.

— Wácl. Sowák, kapl. w Pecce.

— Jan Sydon, gymn. katech. w Gičjně.

— Frant. Sláma, kapl. we Wostružně.

— Jan Černý, lok. w Chodowicjch.

— Ign. Hanns, far. we Smidarech.

— Karel Třjska, far. w Petrowicjch.

— Frant. Paul, děk. w Litomyšli, vik. tagemnjk.

— Jan Buřwal, far. w Slaupnicjch.

— Wácl. Nowák, koop. tamže.

Důst. P. Frant. Král, bisk. vik. děk. w Weywanowicjch.

Bibliothéka vikárstwj Chrudjmského.

Důst. P. Jos. Ziegler, dokt. pjs. sw. děk. w Chrudjmi.

Pan Wácl. Koželuh, kapl. tamže.

— Aug. Štěpánek, kapl. tamže.

— Jan Jansa, kapl. w Austi.

— Wácl. Konečný, kapl. w Něm. Heřmanicjch.

Důst. P. Jos. Just, bisk. vik. děk. w Pardubicjch.

Pan Wácl. Kačjrek, kapl. tamtéž.

— Frant. Macaun, kapl. tamže.

— Ant. Hawele, škol. direkt. w Pardubicjch.

— Jos. Turek, far. w Dašicjch.

— Frant. Pabjček, far. w Bohdánči.

— Jos. Paukert, far. w Bělě.

— Ant. Wambera, adm. w Morawanech.

Pan Frant. Wiljmek, kapl. w Holicích.

— Jos. Urban, kapl. w Sezemicích.

Důst. P. Ant. Rayn, bisk. vik. děk. w Proseči.

Pan Karel Hradecký, far. w Sebranicích.

— Vinc. Krombholz, far. w Borowé.

— Jos. Swoboda, koop. tamže.

— Ant. Hágek, adm. in spirit. w Poličce.

— Jan Kincel, far. w něm. Bělé.

— Karel Scharfenberger, lok. w Kurowě.

— Mat. Křijž, lok. w Telecj.

— Ant. Lenoeh, far. w Krásné.

— Jos. Chalaupka, kapl. w Poličce.

Důst. P. Jan Horník, bisk. vik. děk. w Skuči.

Pan Frant. Zwěřina, kapl. tamže.

— Wácl. Hágek, far. w Ranné.

— Wácl. Šimek, adm. we Zwratce.

Bibliothéka vikárstwj Lipnického.

Pan Frant. Wjtek, kapl. w Polné.

— Ant. Kolárský, kapl. tamže.

— Jan Rojek, kapl. w Kreuzberku.

Důst. P. Jan Jos. Pawlík, bisk. vik. děk. w Bezuč Hrubém.

Pan Jan Modroch, far. w Auněticích.

— Jos. Mixanek, adm. w Břewnowě.

— Ant. Richter, adm. w Ginonicích.

— Pawel Haas, far. w Hostiwicích.

— Jos. Bodušanský, far. w Kegi.

— Mich. Worel, koop. w Klecanech.

— Frant. Biedermann, děk. na Zbraslawi.

— Jos. Fedrich, koop. tamže.

— Tom. Trubač, far. w Kundraticích.

— Frant. Lampa, far. w Liboci.

— Vinc. Štěpánek, far. w Šárce u sw. Mat.

— Ign. Knobloch, lok. w Sliwenci.

— Vinc. Labler, lok. w Stodůlkách.

— Frant. Košťál, kapl. w Třebotowě.

— Frant. Mataušek, kapl. we Wořechu.

Důst. P. Jan Bezděka, arcib. vik., kanow. w Staré Bolesl. děkan w Lidicích.

Pan Frid. Štětka, far. w Auhonicích.

— Wogt. Lička, far. w Družci.

— Jos. Kubišta, lok. w Hobšowicích.

— Jos. Březina, far. w Hořelicích.

— Karel Engelthaler, far. w Hostauni.

— Frant. Gundermann, kapl. tamže.

Pan Kas. Lička, far. w Kolči.

— Frant. Šwestka, far. we Mšeci.

— Wácl. Nowotný, lok. w Lahně.

— Filip. Mlčan, lok. w Libšicjch.

— Mik. Liška, far. w Minici.

— Jos. Simon, kapl. tamže.

— Petr Foyta, lok. w Miljsku.

— Norb. Srb, far. w Nautonicjch.

— Jos. Hořegšj, far. w Kwjlicjch.

— Ben. Sigmund, děk. w Slaném.

— Vinc. Přibík, děk. na Smečně.

— Wácl. Karderal, lok. w Stochowě.

— Benno Gauhe, far. we Swarowě.

Důst. P. Jos. Foyta, děk. w Tachlowicjch, kanow. u
wšech Swat.

Pan Frant. Rokos, kapl. tamže.

— Ant. Fotler, lok. w Tuchlowicjch.

— Frant. Brádek, koop. tamže.

— Ign. Stelzig, lok. w Tuchoměřicjch.

— Jan Jungmann, admin. na Tursku.

— Wogt. Netušil, lok. w Tuřanech.

— Wácl. Slunečko, far. w Aunošti.

— Ign. Wocet, kapl. tamže.

— Tom. Nowák, kapl. w Lidicjch.

— Frant. Kostka, zást. katech. hlawnj školy w Praze.

— Prok. Wáňa, kapl. w Načeradei.

— Ign. Roth, admin. w Auběnicjch.

— Frant. Waněk, děk. w Benešowě, zastaw. wik.

— Jan Pelz, koop. w Benešowě.

Kollegium řádu nábož. škol w Benešowě.

Pan Jos. Cibulka, děk. w Diwišowě.

— Aug. Meder, zám. kapl. w Gemništi.

— Wácl. Gičjnský, lok. na Hrádku.

— Frant. Wolf, far. w Jankowě.

— Jos. Hanikýř, far. w Kondraci.

— Frant. Lenk, far. w Kosmicjch.

— Jos. Konečný, koop. tamže.

— Frant. Řehák, far. w Launowicjch.

— Aug. Pirhan, kapl. tamže.

— Frant. Pfuster, far. w Pořjci.

— Jos. Ondrák, děk. w Postupicjch.

— Jos. Wotýpka, kapl. tamže.

— Frant. Kurzweil, lok. w Radošowicjch.

— Mich. Kunerth, far. w Šlapanowě.

- Pan Jos. Čumrda, lok. w Stebuzowśi.
 — Wácl. Zikhard, far. w Štěpanowě.
 — Jos. Löwel, far. w Teynici.
 — Jos. Renner, lok. na Weliši.
 — Ant. Wender, děk. we Wlašimi.
 — Jan Wiljmek, kapl. tamže.
 — Wawř. Šauf, far. we Wrcholtowicjch.
 — Jan Stašek, far. w Zdislawicjch.
 Důst. Pan Mart. Garabin, čestný kanow. V. A. D. Strop-
 kowský, far. na Waranowě.
 — — Štěp. Kolárčjk etc.
 Wysoce učený P. Jan Miller, Dr. w bohoslowj a prof.
 na biskupském Liceum Košickém.
 Pan Jos. Dolák.
 — Ans. Wrabely, V. A. D. far. w Sowarowě.
 Pan Giřj Skurkag, far. w Alsó - Szaloku.
 — Jos. Slawkay. — 2 wýt.
 — Jan Stetz, koop. w Šjně.
 — Ondř. Krasňanský, adm. w Zsefalwě.
 — Wácl. Kanský, far. w W. Augezdě.
 — Karel Aksamjt, kapl. tamže.
 — Tom. Kozler, zám. kapl. w Nižburce.
 — Wácl. Špalek, zám. kapl. tamže.
 — Wogt. Hornof, adm. we Wolešně.
 — Frant. Příbik, kapl. w Čisté.
 Důst. P. Ant. Burger, arcib. vik. arciděk. far. w Černaušku.
 Wys. Důst. Pan Frant. Hóna, probošt w Raudnici.
 Pan Jos. Hochmann, kapl. tamže.
 — Flor. Kaufmann, adm. w Liboteynici.
 — Loh. Žďárský, far. w Dolánkách.
 — Fr. Schweitzer, far. w Dobzanech.
 — Jan Myšák, kapl. w Budjni.
 — Mart. Družecký, far. w Charwátei.
 — Jan Záweský, kapl. tamže.
 — Jan Heinz, far. w Kmetňowśi.
 — Petr Brožowský, lok. w Budeničkách.
 — Mat. Srb, kapl. na Wrané.
 — Jos. Hauser, far. w Peruci.
 — Dan. Stieber, far. w Radonicjch.
 — Fil. Fragner, kapl. we Wrbně.
 — Jos. Lemoch, lok. w Klobukách.
 — Wácl. Walsa, kapl. w Zlonicjch.
 — Petr Geřábek, far. we Wepřku.
 — Jos. Zuber z Nordheimu, far. we Wrbně.

Pan Jos. Merklas, far. w Hořjně.

— Mat. Drobjlek, děk. we Welwařjch.

— Wácl. Waněk, kapl. tamže.

— Wogt. Čech, far. w Cetliejch.

— Fil. Čermák, kapl. tamže.

— Jan Jurika, far. w Raušenbachu.

— Jan Nowotný, kapl. w Teyně, w Praze.

Důst. P. Mart. Ráček, arcib. vik. děk. w Zahrádce, 2 wýt.

Geho cjs. král. Wysost a Eminencj Neyoswjce-
něgšj a Neydústogněgšj Princ a Pán Rudolf,
Princ rakauského cjsarstwj, král. princ Uher-
ský a Český, Arciwéwoda Rakauský, Swaté
Řjmské Cjrkwe pod titulem Sw. Petra in monte
aureo Kardinál, Knjže-Arcibiskup Olomucký,
Wéwoda a Hrabě České kaple, Welikokřjžnj
král. uherského řádu sw. Štěpána, Rytjř král.
saského řádu rautowé koruny a král. bawor-
ského řádu sw. Huberta &c. (Tit. pl.) 8 wýt.

Wysoce Důst. Pan Frant. Benisch, čestný kanownjk, ar-
cib. rada, konsist. přjsed. prwnj předstaw. semináře
a far. u sw. Michala w Olomauci.

— — Ant. Beinhauer, arcib. rada, konsist. přjsed.
dozorce národ. škol, děk. a far. w Odrawě.

— — Jos. Dědek, tit. konsist. rada, dozorce národ.
škol, děk. a far. w Kygowě.

— — Jan Ottenberger, kněz wys. něm. řádu, tit.
konsist. rada, školnj dozorce, děk. a far. w Opawě.
2 wýtisky.

— — Frant. Kawka, tit. konsist. rada, školnj dozor-
ce, děk. a far. w Kolči.

— — Petr Morawec, tit. konsist. rada, školnj dozorce,
děk. Strážnický, far. we Weselj.

— — Jan Tutta, tit. konsist. rada, školnj dozorce, děk.
a far. w Opatowicjch.

Wysoce učený a důst. P. Ign. Feigerle, tit. konsist. ra-
da, c. k. prof. pastorálky na universitě Olomucké,
t. č. rektor.

Wysoce Důst. Pan. Karel Netardus, tit. konsist. rada,
školnj dozorce, děk. a far. we Wsetjně.

— — Frant. Palka, tit. kons. rada, školnj dozorce,
Zdaunecský děk. far. w Litenčicjch.

Wysoce Důst. P. Jos. Mück, tit. konsist. rada, škol. dozorce, Lipnický děk. far. w Drahotauši.

— — Jos. Fürst, tit. kons. rada škol. dozorce, Hradišský Vice - děk. far. w Bilowici.

Pan Jan Orel, far. w Starém Gičjně.

— Eust. Lazecký, lok. w Mokrolázci.

— Jan Böhm, koop. we Wüstpolomě.

— Jos. Tichý, far. w Pěňčici.

— Jos. Infanger, koop. w Krželowě.

— Ant. Špičák, lok. w Dešně.

— Jan Hausmann, far. w Bušowě.

— Mat. Dwořák, lok. w Laubjase.

— Alex. Mácha, far. w Pržně.

— Melch. Škrobánek, admin. w Hrozenkowě.

— Jan Friedrich, koop. we Wsetjně.

— Mart. Duda, far. w Dubjku.

— Frant. Nawrátil, kapl. w Přerowě.

— Frant. Lazňowský, koop. w Mostěnicích.

— Jan Smolka, far. we Francowě, Lhotě.

— Frant. Wlk, koop. w Lidečku.

— Frant. Till, far. w Žiwotících.

— Vinc. Ficker, lok. w Reimlichu.

— Frant. Köller, tit. děk. a far. w Ratagi.

— Flor. Frank, far. w Zborowících.

— Mart. Wyskočil, far. w Zdanuku.

— Bas. Borek, lok. w Hoštících.

— Jan Urbanický, lok. w Roštjně.

— Jos. Olbrich, kapl. w Holešowě.

— Bern. Reger, far. w Bystřici.

— Tom. Mnich, far. w Dřewohostici.

— Frant. Borowicka, alumn. w Olomauci.

— Josef Hořjn, alumn. tamže.

— Jan Waněk, koop. w Znorowě.

— Mart. Hebáček, far. w Domaželicích.

— Leop. Pěntak, koop. tamže.

Důst. P. Gřij Köllner, konsist. Auditor, a vik. při hlavním chrámě w Olomauci.

Pan Jan Mück, konsist. kancelista w Olomauci.

— Valent. Karas, lok. w Zděchowě.

— Ant. Strž, koop. w Otaslawicích.

— Jan Wodica, koop. w Pawlowicích.

— Jan Till, lok. w Plumlowě.

— Ant. Harrer, far. w Milonicích.

— Jos. Böhm, lok. w Lomisdorfu.

— Ond. Růžicka, koop. w Těšeticích.

Pan Paw. Haluzický, koop. we Welké.

— Ant. Tott, koop. w Holiči.

— Ign. Jahn, alumn. w Olomauci.

— Libor. Zahálka, alumn. tamže.

— Karel Budar, koop. w Kroměříži. 4 wýt.

— Jan Cigánek, far. w Laškowě.

— Al. Fačalka, lok. w Kašawě.

— Mcl. Feigerle, koop. w Moskowicjch.

— Karel Hluchánek, koop. w St. Gičjně.

— Tom. Ptáček, alumn. w Olomauci.

— Karel Kyselo, kapl. u sw. Wogtěcha w Praze.

— Jos. Štěpánek, kr. dwor. kapl. w Drážďanech

— Fil. Auer, koop. w Mřjčném.

Geho Knjžecj Milost, (Tit. pl.) Knjže - Arcibiskup
pražský pro zdegšj alumnát 10 wýt.

Pan Karel Winařický, G. K. M. knjžete Arcib. Cerem.

— Norb. Waněk, skriptor c. k. pražské knihowny.

Důst. P. Frant. Wambera, bisk. vik. far. w Zbislawi.

Pan Ant. Wlasák, far. we Wolšanech.

— Wácl. Pešina, far. w Lučině.

— Bern. Špačka, far. we Wšeradicjch.

— Dom. Kinský, c. k. gubern. translator w Brně.

Negmenowaných 16. (Spiské Biskupstw.)

Pan Jos. Chmelenský, dokt. práv w Praze.

Biskup. alumnát w Brně.

Wys. Důst. P. Karel Bayer, konsist. rada, Spirituál.
bisk. alumnátu w Brně.

Pan Paw. Kotzmann, lok. w h. Bojanowicjch.

— Frant. Radda, bystř. děk. far. we Swoly.

— Mat. Kopecký, far. w Rozsochu.

— Mat. Jahn, lok. we Lhotě.

— Wend. Blažek, koop. w Rožné.

Wys. Důst. P. Jan Hütter, konsist. rada, zastaw. brněn.
děk. far. w Bysterci.

Pan Jan Rozmanitý, far. w Struci.

— Frant. Klezl, koop. w Střelicjch.

— Mich. Eytelhuber, far. w Morbesu.

— Jos. Pilerna, lok. w Šebetjně.

Důst. P. Aug. Kupka, děk. a far. w Stěnicjch.

Pan Fer. Weiser, lok. w Nemoticjch.

Důst. P. Jan Eytelhuber, děk. a far. w Eibenschützku.

Pan Ant. Chlaupek, koop. tamže.

— Ant. Wlach, koop. w Blánsku.

— Aug. Gabriel, koop. w Čegkowicjch.

Pan Mat. Ruprecht, koop. w dolnych Bojanowicjch.

— Jos. Kregčj, koop. w Dubňanech.

— Jak. Dwořáček, koop. w Šardicjch.

— Jos. Holásek, far. na Blansku.

— Jan Hanke, far. w Daubrawicjch.

— Wácl. Strjž, far. w Kynětně.

— Em. Melnický, lok. w Ostrowě.

— Frant. Jahn, lok. w Ochozi.

— Vikt. Gřjšk, koop. w Gedownici.

— Frant. Nowotný, koop. na Slaupu.

— Ign. Neděle, koop. w Stegnici.

Důst. P. Leop. Wodička, děk. dozorce nár. škol. far. w hor. Kaunicjch.

— Frant. Černý, far. w Jaispici.

— Frant. Křiwánek, kapl. w Hůstingu.

— Ant. Břežanský, koop. w Běhařowicjch.

Důst. P. Jak. Böhml, děk. dozorce národ. škol, far. w Gannicjch.

Pan Jak. Sušický, admin. w Althartě.

— Jos. Kodýtek, koop. w Buci.

— Jan Blatný, far. w Domamilu.

— Frant. Gedlička, far. w Martinkowě.

— Ben. Prehal, admin. w Garoměřicjch.

— Wácl. Matišek, koop. tamže.

— Ant. Bayer, koop. tamže.

Důst. P. Mich. Král, čestný. brněn. kanow. děk. a far. w Piřnici.

Pan Eus. Eiselt, lok. w Kněžicjch.

— Leop. Klose, guard. řádu Minorit. admin. w Gihlawě.

— Wácl. Krenner, far. w Olši.

Důst. P. Fr. Heller, děk. a far. we wel. Mezeřicjch.

Pan Jos. Fetter, kapl. tamže.

— Jos. Swoboda, koop. w Borech.

— Karel Papež, lok. we Zhoři.

Bibliotheka děkanstwj w Medřici.

Důst. P. Maur. Wořšek, přewor kláš. Benedik. w Reyhradě.

Pan Frant. Nowák, koop. w Šlapanicjch.

— Kaj. Richter, lok. w Březniku.

— Jos. Fišar, kapl. w Náměstj.

Bibliotheka děkanstwj w Nowém Městei.

Pan Frant. Mikšček, far. w Fröllersdorfu.

Bibliotheka děkanstwj w Želetawě.

Pan Wawř. Marek, koop. w Pálenci.

Bibliotheka děk. anstwj w Želowicjch.

Pan Jos. Polnický, lokal. w Měnicích.

— Ant. Šjrek, zám. kapl. w Třebíči.

Bibliotheka děkanstw Třebického.

Pan Jos. Herber, kapl. w Dědicích.

— Frant. Jurowský, koop. w Kučerowě.

— Jos. Kowář, koop. w Pustoměři.

— Jos. Adolf, koop. w Moraw. Prusjch.

— Tom. Procházka, koop. we Wolframowicích.

— Frant. Sušil, koop. tamže.

Wysoce Učený a Důst. P. Woša, dokt. w Bohoslawj,
arcikněz a děk. Znogimský etc. far. w Šatowě.

Pan Frant. Kratochvíl, far. w Brandicích.

— Wolfg. Lobgott, koop. w Bruku.

— Seb. Gamperling, Jurisdic. w Šatowě.

— Tom. Racák, kapl. u sw. Gindři. w Praze.

Důst. P. Ant. Teynil, bisk. vik. far. na Skalsku.

Pan Jos. Bayer, far. w Přerowě.

— Frant. Hawljiček, kapl. w Dubě.

— Jos. Kamarýt, expos. w Klokotech.

— Vinc. Praský, praes. arcib. semináře.

— Ign. Brtnický, koop. w Horažďowicích.

Kněhkupec Neureutter w Praze, 20 wýt.

Bibliotheka Zlonického wikárstw.

Pan Frant. Fischer, arcib. alumn. w Praze.

— Fr. Banka, kapl. w Rožmitále.

— Fr. Karásek, admin. we Swětlé.

— Wácl. Tomek, kapl. w Žiželicích.

— Karel Kittrich, lok. w Hlowězj.

— Jan Molčjk, koop. w Těšnowicích.

Z diöcezy buděg. 10 wýt.

Tit. pl. Geho Biskupská Milost, Wysoce Důst.

Pan Frant. de Paula Pištěk, Bisk. Azotský,

Suffragan, Gener. Vik. Kanown. na hradě Praž-
ském etc.

Pan Jos. Cjsař, koop. w Bystřici.

— Mik. Fischer, kapl. w Netwořicích.

— Jos. Kandler, kapl. w St. Boleslawi.

Důst. P. Vinc. Rochlitz, vik. w Gensíngu, dozorce škol.

Pan Wácl. Noli, far. w Teplé.

— Frant. Höfner, far. w Křečowě.

— Jos. Sturm, kapl. w Manetjně.

— Jan Hunger, kapl. tamže.

— Fr. Witák, kapl. w Hrobech.

— Frant. Tobolka, kapl. w Teynici.

Kněhkupec Gastl w Brně.

Pan Jan Krbec, zpovědník při hlav. chrámě w Praze.

Kláster Mechitaristůw we Wjdni.

Kněhkupectwj Mayereggowo 47 wýt.

Dálšj wyprodánj wýtisků prwnjho ročnjho běhu:

Pan Wácl. Tomek, kapl. w Žiženici.

— Karel Kittrich, lok. w Howězj.

— Jan Molčjk, koop. w Těšňowicjch.

— Fr. Witák, kapl. w Hrobech.

Konsist. Brněnská 9 wýt.

— Špiská - - 2 —

— Buděgowická 3 —

Kněhkupectwj Borošowo 1 wýt.

— „ Neureutrowo 3 —

— Gastlowo 15 —